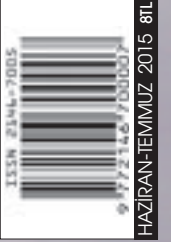

46. SAYI

ŞALOM

Dergi

HAZİRAN-TEMMUZ 2015 8TL

SANATLA
GEÇEN 64 YIL
HABİB
GEREZ

YAŞLANMAYAN
MODA İKONU
BARBIE

KAFKA'DAN
BABASINA
MEKTUP

YAZ
GECELERİ
RÜYA
ÂLEMLERİ

{NATALIE
PORTMAN
*Jacqueline Kennedy'yi
canlandıracak*

MODA
HÜZÜNLÜ
BİR SEMT

NASUH
MAHRUKİ

BİR KAR LEOPARI

Crystal ayrıcalıkları sınır tanımaz.

Crystal sahibiyse, birikmiş puanlarınızı daha değerli kullanarak tüm seyahat harcamalarınızı gerçekleştirebilirsiniz. Puanlarınız yeterli değilse Avanspuan ayrıcalığından yararlanırsınız. Üstelik puanlarınızla aldığınız uçak biletleriniz için ekstra alan vergisi ödemezsiniz.

PAHADA AĞIR ŞEYLERİ ALMANIN EN HAFİF YOLU

Editörden...

ŞALOM Dergi

Gözlem Gazetecilik Basın ve Yayın A.Ş. adına sahibi

Av. Yakup Barokas

Genel Yayın Yönetmeni

İvo Molinas

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

İşık Sivil Karakoç

Editör ve Yan Yayınlar Koordinatörü

Nelly Barokas

Reklam Planlama Koordinatörü

İsak Behar

Sayfa Tasarımı

Semra Öner

Bella Parlakşimşek

Kapak Tasarımı

Bella Parlakşimşek

Yazı Kurulu

Nelly Barokas, Gila Erbeş,

Tuna Saylağ,

Suzan Nana Tarabulus,

Aylin Yengin

İdari Koordinatör

Anet Pase

Yönetim Yeri

Atiye Sok. Polar Apt. 12/6
Teşvikiye - İstanbul

T: (0212) 231 92 82 - 240 41 44

F: (0212) 231 92 83

www.salomdergi.com

Basıldığı Yer

Gezegen Basım Ltd.Şti
Yüz Yıl Mahallesi, Matbaacılar Sitesi, 2.
Cadde, No:202/A Bağcılar İstanbul
Tel: (0212) 325 7125
www.gezegenbasim.com.tr

Yayın Türü

Yaygın - Süreli

Seçkin kitapçılarda
satılmaktadır.

**ŞALOM GAZETESİ'NİN EKİDİR
ABONELERE ÜCRETSİZDİR**

Haziran ayı deyince aklıma yazın başlangıcı, okulların tatile girmesi, planladığımız ufak tatiller ve tabii ki Babalar Günü geliyor. Haziranın üçüncü pazarı kimimiz babalarımıza bir kez daha onları sevdiğimizi söyleyecek, kimimiz de artık hayatta olmayan babalarını yâd edecek.

Franz Kafka, çevresindeki herkesle mektuplaşmış... Ama bir mektubu var ki, yazmış ve hiçbir zaman alıcısına yollamamış. "Çok sevgili baba" diye başlayan bir mektup. Perspektif sayfamızda, "Beni sen böyle eğittin baba" başlıklı yazıyı bir zamanlar çocuk olmuş herkesin okumasını diliyorum. Barbie'yi bilmeyeniniz yoktur herhalde. 1959'da doğduğu halde yaşlanmayan bir moda ikonu Barbie... Barbie'nin 60 yıldır bir moda ikonu olması nasıl sürdürdüğünü "Bir pazarlama dehasının ürünü" başlıklı araştırma yazımızda ilgi ile okuyacaksınız.

Bu ayki dergimizde her biri kendi alanında uzman üç söyleşi konuğumuz var. Sanatı bir yaşam tarzı olarak seçmiş, oluşturduğu sanatevi ile Galata'ya renk katan *Habib Gerez*.

Anadolu'da yaptığı incelemelerle pek çok kalıntı ve arkeolojik yerleşimi belirleyerek bilim dünyasına tanıtan, Beyoğlu'nda "ArkeoPera" sanat ve kültür evinin kurucusu Arkeolog *Nezih Başgelen* ile İstanbul'un kaybolan hazineleri üzerine yoğunlaşan bir söyleşi yaptık.

Diğer söyleşi konuğumuzu 17 Ağustos 1999 depreminde milletçe tanıdık, takdir ettik. AKUT'un kurucusu, Everest Dağı'na tırmanan ilk Türk unvanına sahip *Nasuh Mahruki*, bir kolunda 2 yaşındaki oğlu, diğerinde kırk günlük kızı ile Şalom Dergi'ye aile ortamında samimi bir söyleşi verdi.

Bu ayki gezi yazılarımızda Latin Amerika'da Bolivya'dan bir esinti getirirken, İstanbul'un her daim batıya açık yüzü, nostaljik bir şarkı kıvamındaki bir Moda turuna çıkacağız.

"Yaz geceleri, rüya âlemleri" müzik yazısı, Shakespeare'in en sevilen eserlerinden Bir Yaz Gecesi Rüyası'nın birçok sanatçıya ilham olmasının tarihi sürecini irdelemekte. Yazdan söz etmişken, plajların birer podyuma benzemesinin tarihinin günümüzden iki bin yıl öncesine dayandığını aktaran eğlenceli yazı eminim ilginizi çekecektir.

"nitelik" köşesinde yazın gezebileceğiniz ilginç bir serginin duyurusunu, "kitaplık"ta da bu ayın kitap önerilerini bulabilirsiniz. Haziran dergisini baskıya hazırladığımız bugünlerde genel seçime sayılı günler kaldı. Haliyle hepimiz heyecan içindeyiz. Bu dergi elinize ulaştığında sonuçlar kesinleşmiş, kiminin tahminleri tutmuş, kimininki tutmamış, umutlar gerçekleşmiş veya gerçekleşmemiş olacak.

Toplumsal barışın sağlandığı, kimsenin diğerini ötekileştirmede olduğu, antisemitizmin olmadığı, kadına şiddetin son bulacağı, sosyal yaşam düzeyinin yükseleceği, demokratik ve laik bir Türkiye'yi ileri taşıyacak bir yönetimin iş başına gelmesi umudu ile iyi yazlar diliyorum.

Nelly BAROKAS

nellybarokas@gmail.com

ÇİZGİ DIŞI

İRVİN MANDEL

Eğitimde uluslararası deneyimi yaşayın...

Eğitim sürecinde çocuklara uluslararası bir bakış kazandırmayı, farklı kültürlerle açık ve iletişim içinde bir nesil yetiştirmeyi hedefleyen Özel Nobel Okulları Müdürü **Zeynep Ellialtıoğlu** ile söyleştik

■ Bize Nobel BRIDGES Okullarını anlatabilir misiniz?

Nobel BRIDGES farklı ülkelerdeki okulları ile eğitim veren NEN (Nobel Education Network) Nobel Eğitim Ağı'nın İstanbul'da ilk kurulan okuludur. Okulumuz 2013 yılında Ayazağa'da Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı özel bir okul olarak açıldı. 2014-2015 eğitim döneminde anaokul, ilkokul ve ortaokul düzeylerinde eğitim veriyoruz. Bu yıl altıncı sınıfta okuyan öğrencilerimizin devam edeceği ilsemiz iki yıl içinde açılacak.

■ Uluslararası bir eğitim ağına bağlı olmanın avantajları nedir?

Uluslararası bir eğitim ağına parçası olan öğrencilerimiz, eğitim ekibimiz ve velilerimiz bu ağı yaratmış olduğu sinerjiden faydalanırlar. Öğrencilerimiz

Nobel

BRIDGES
SCHOOL
ISTANBUL

ilköğretim seviyesinde farklı ülkelerdeki NEN okullarından yaşlıları ile ortak çalışmalar gerçekleştirirler. Belirli aralıklarla dijital sınıflarda çalışma şansı bulurlar. Lise seviyesinde ise okullar arasında gerçekleştirilen öğrenci değişim programı ile öğrencilerimiz üniversite öncesinde farklı bir kültür içerisinde eğitim alabilmektedir. Eğitim ekibimiz NEN akademik danışmanlığı ile mesleki eğitime, öğrenmeye devam ederler. Ortak projelerde yer alırlar. Ağ içerisinde yer alan velilerimiz NEN Global bültenleri ile eğitim konusunda bilgilendirilirken, zaman zaman alanlarında dünya çapında deneyime sahip uzmanlarla bir araya gelirler.

■ Okulunuzun eğitime bakış açısından bahsedebilir miyiz?

Biz eğitimcilerin amacı öğrencilerimizin gelecekte kullanabilecekleri becerileri, davranışları, tutumları geliştirmelerine katkıda bulunmaktır. Eğitim hedeflerini belirlerken günümüz penceresinden geleceğe bakmak durumundayız. Çağımız değişimin çok hızlı olarak deneyimlendiği bir dönem. Eğitimde bilgi vermek, bilgiyi akılda tutmak gibi kavramlar anlamını kaybetmekte. Bilgiye ulaşmak için istek yaratmak, bilgiye ulaşma yöntemleri hakkında seçimler sunmak, bilgiyi eleştirel süzgeçten geçirmek ve bağlantılar kurabilecek deneyimler sağlamak ise önem kazanmakta. Nobel BRIDGES'te öğrencilerimiz gelecekte kullanacakları yaşam becerileri ile donatılırlar. Sorgulama, İngilizce ve Türkçe çift dillilik, çok kültürlük eğitim programımızın temel taşlarını oluşturur.

■ Yabancı dil eğitimi nasıl veriyorsunuz?

Anadillerimizi edinerek, yaşamın içerisinde öğreniriz. Konuşulan dili beyin zaman içerisinde çözümler. İkinci dili ana dile bağlı öğrettiğimizde beyin önce ana dilde düşünür sonra ikinci dile transfer eder. Beyin açısından bu süreç adeta çifte mesai olarak düşünülebilir. Edinimsel dil öğretiminde İngilizce de Türkçe gibi yaşamın içerisinde kullanılan sorgulama dilidir. Eğitim programının yarısı ana dili İngilizce olan eğitimciler tarafından gerçekleştirilir. Öğrencilerimiz İngilizce'yi yaşamın içerisinde öğrenir. Edinimsel dil öğrenimine olan inancımız doğrultusunda birinci sınıftan itibaren Almanca, Fransızca, İspanyolca ve Rusça üçüncü dil eğitimine başlamaktayız.

■ Okulunuzda hangi ders dışı etkinlikler sunulmaktadır?

Ders dışı etkinlikler programı ile bütünsel gelişimi desteklemeyi hedeflemekteyiz. Öğrencilerimiz dördüncü sınıfın sonuna kadar haftanın bir günü fiziksel, bir günü zihinsel aktivite programına katılır. Her öğrenci bir yıl boyunca 12 haftalık üç fiziksel, üç zihinsel aktivite ile beden farkındalığı, esnekliği, sanat, yaratıcılık, odaklanma konusunda temel becerilerle desteklenir.

NOBEL BRIDGES SCHOOL ISTANBUL
Ayazağa Mah, Kemerburgaz
Cad. No.: 10/1, Sarıyer
T: (0212) 289 50 05
www.bridges-istanbul.com/tr

38 ROTA DIŞI
Geçmişten gelen
hüzünlü bir ezgi...
Moda

içindekiler

**Babalar
Günü'nüz
kutlu
olsun...**

**18
PERSPEKTİF**
"Beni sen
böyle eğittin
baba" F. Kafka

**88
SANAT
AJANDASI**

26 ARKEOLOJİ Urfa Germiş
Köyü Kilisesi

66 NİTELİK +KİTAPLIK
Osmanlı'ya objektiften açılan
pencereler

68 AKTÜEL Anneler de
babalar sayesinde anne
olmuyor mu?

70 TEKNOLOJİ Tevrat ve
bilimin kesiştiği mutlak nokta

60 GURME Meğer jeti olan adama
ben "aşçılık ne keyifli" diyormuşum

64 MÜZİK Yaz geceleri, rüya âlemleri

72 SEYAHAT TUTKUSU Latin
Amerika Günlüğü -4

76 ASTROLOJİ Daldan dala atlaya
İkizler

77 TARİH Lupo'nun seçimi

78 SİNEMA Dünya Sinemaları -29

**10
ARAŞTIRMA**
Bir
pazarlama
dehasının
ürünü
Barbie

**8
KİM, NASIL,
NEREDE?**

Natalie Portman
zirveye
tırmanıyor

**56
STİL**

Plaj modası
Mayo

28

SÖYLEŞİLER

28

NASUH MAHRUKİ Bir kar leoparı

50

NEZİH BAŞGELEN ile İstanbul'un kaybolan hazineleri üzerine

50

86 CEM MELEK - METİN HARAS
Ekmeğin 240 derecedeki sırrı

44

HABİB GEREZ
Sanatla geçen
64 yıl...

KİM, NEREDE, NASIL?

Nelly BAROKAS

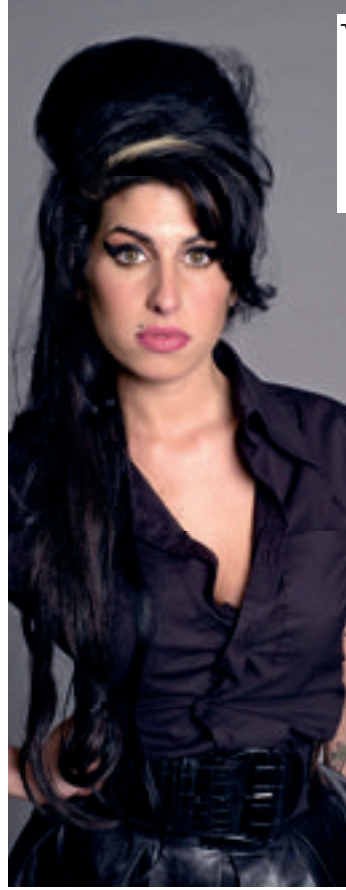
NATALIE PORTMAN ZİRVEYE TIRMANIYOR

Oscar'lı yıldız Natalie Portman'ın ilk yönetmenlik deneyimi, Amos Oz'un kitabının sinemaya uyarlanması olan 'A Tale of Love and Darkness' adlı film, Cannes'dan geçer not almayı başardı. Kudüs doğumlu Natalie Portman, 'On the Basis of Sex' adlı yeni çevrilecek bir filmde, ABD'nin ilk Yahudi Yüksek Mahkeme Yargıç Ruth Bader Ginsburg'u oynayacak. Ancak bu film projesinin ardından Natalie Portman'ı zirveye taşıyacak yeni bir biyografik filmin duyurusu yapıldı. Başkan John F. Kennedy'nin eşi Jacqueline Kennedy'nin hayatını anlatacak Pablo Larrain'in yönetmenliğindeki 'Jackie' adlı filmde, first lady'yi Natalie Portman canlandıracak.

WINEHOUSE'UN BABASINI KIZDIRAN BELGESEL

Londra'nın Camden semtindeki evinde, 27 yaşındayken, Temmuz 2011'de ölü bulunan İngiliz şarkıcı Amy Winehouse'un ailesi, kızlarının yaşamını konu alan belgelese tepki gösterdi.

Ailenin sözcüleri tarafından yapılan açıklamada yönetmen Asif Kapadia tarafından çekilen ve Cannes Film Festivali'nde prömiyeri yapılması planlanan "Amy- The girl behind the name" adlı belgeselin gerçekleri yansıtmadığı vurgulandı. Baba Mitch Winehouse; "İzleyince kendimi çok kötü hissettim. Kızımı yalnız bıraktığımı ileri sürmüşler" diyerek belgeselin vizyona girmesini engellemek için hukuki yola başvurduğunu açıkladı. Yapımcı ise tarafsız bir belgesel çekmek için çalıştıklarını ve ünlü şarkıcıyı tanıyan 100 kişiyle görüşüp belgeselin hazırlandığını belirterek ailenin açıklamasına yanıt verdi.

II. ELIZABETH'DEN RIVKA CARMİ'YE ONURLANDIRMA

Ben-Gurion Üniversitesi Rektörü Prof. Rivka Carmi, ülkesi ile İngiltere arasında bilimsel ve akademik işbirliğine yaptığı katkılar nedeniyle Kraliçe II.Elizabeth tarafından onurlandırılacak. İsrail üniversitelerinde ilk kadın rektör sıfatını taşıyan Carmi, (Commander of the Order of the British Empire) payesine sahip olacak. İngiltere - İsrail Bilim Konseyi'nin kurucusu ve eş başkanı olan Prof. Rivka Carmi'nin onurlandırılacağını basına duyuran Büyükelçi Matthew Gould; "Rivka herkese ilham ve enerji kazandıran bir kişidir. Onun sayesinde iki ülke arasındaki bilimsel işbirliği büyük bir ilerleme kaydetti. İsrail, böyle bir lidere, İngiltere de böyle bir dostu sahip olduğu için çok şanslı" dedi.

BAĞDAT'TAN İSRAİL'E

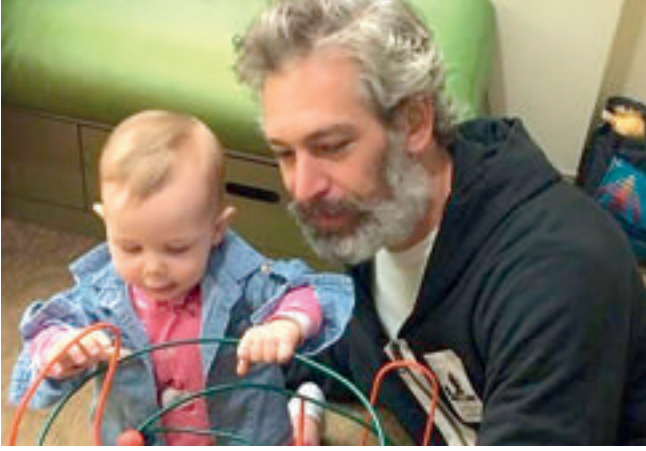
İsrail sineması ve tiyatrosunun çok önemli sanatçılarından biri olan Aryeh Elias 7 Mayıs'ta yaşamını yitirdi. 1921'de Irak'ın Kürt bölgesinde dünyaya gelen Elias, Bağdat Güzel Sanatlar Akademisi'nin drama bölümüne kabul edilen ilk Yahudi olmuştur. Akademi jürisinin önünde Shakespeare'in Venedik Taciri eserinden Shylock'un monologunu sergilemiş ve başarısı ile dikkat çekmişti. Irak'ta düzenlenen, 180 Yahudinin öldürüldüğü, binlercesinin yaralandığı Farhud olayının ardından 1947'de İsrail'e göç eden Aryeh Elias 2013'te Sanatçılar Birliğinin yaşam boyu onur ödülüne layık görülmüştü.

CARNAGIE HALL'DA MANDOLİN KONSERİ

Yaşayan en ünlü mandolin sanatçısı olarak değerlendirilen, 2010'da Grammy ödülleri adayı gösterilen Avi Avital, mandolini çok yüksek mertebelere taşımış bir virtüöz olarak dünyanın en iyi konser salonlarından davetler alıyor.

Carnegie Hall konserinin ardından ülkesi İsrail'e dönen Avi Avital; "Beş yıl önce oldukça karamsardım, başarılı olabileceğime pek de emin değildim. Çok çalıştım ve yavaş yavaş kapılar bana açılmaya başladı." demektedir. Mart ayında CRR'de verdiği konserle Türkiye'de de büyük beğeni toplayan Avi Avital'ın ilk müzik eğitimini Rusya'dan İsrail'e 1970'de göç eden ünlü Prof. Simha Nathanson oldu.

ENDİŞESİNİ FANLARIYLA PAYLAŞTI

Özellikle, yaptığı reggae tarzı müziği ile tanınan ABD'li Yahudi sanatçı Matisyahu sosyal medyadan fanlarına teşekkür etti. Kızı Sasha Lil kalp hastası olduğundan önemli bir ameliyat olması gerekiyordu. Ameliyat öncesi Matisyahu, "Lütfen kızım Sacha Lil için dua edin" yazısı ile birlikte kızı ile bir fotoğrafını sosyal medyada paylaştı. Ameliyatın başarı ile sonuçlanmasının ardından ertesi günü, "Dualarınız için teşekkürler, her şey yolunda" yazısı ile fanlarını bilgilendirdi.

30. DOĞUM GÜNÜ PARTİSİNE 400 KONUK

Bu yıl 30 yaşında olacak süper model Bar Refaeli doğum günü kutlaması için görkemli bir organizasyon düzenledi. Nişanlısı Adi Ezra'nın da organizasyonda yardımcı olduğu doğum günü partisi İsrail'in merkezindeki Sharon bölgesinde yer alan Chavat Ronit adlı mekanda gerçekleşecek. Haziran ayı ortalarında gerçekleşecek partiye 400 konunun katılacağı belirtildi.

BUSH'TAN SHELDON ADELSON'A TABLO

ABD eski Başkanı George W. Bush, otel ve gazino zinciri sahibi, yaptığı cömert bağışlarla ünlü ABD'li Yahudi işadamı Sheldon

Adelson'a, bir tablosunu hediye etti. Son yıllarda resim yapmaya soyunan Bush'un özellikle Silvio Berlusconi, Tony Blair, Ehud Olmert gibi eski siyasetçilerin portrelerine yoğunlaştığı söyleniyor. Times'da yer alan bir habere göre Bush'un Sheldon Adelson'a hediye

ettiği tabloya, işadınının bugüne dek inşa ettiği en lüks yapı olan Singapur'daki Marina Bay Sands otelinde yer verildiği belirtildi.

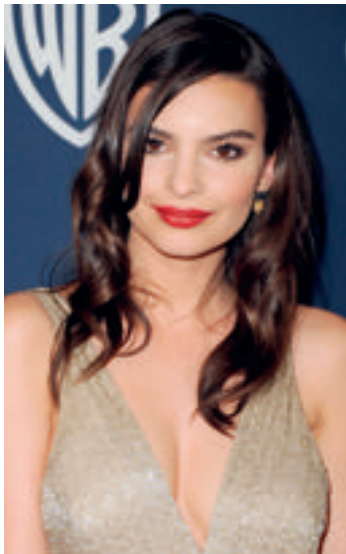

Sheldon Adelson

'THE SIMPSONS'UN SESİ DEĞİŞİYOR

'The Simpsons' dizisinin sesi Harry Shearer yıllardır sürdürdüğü görevini bıraktı. 71 yaşındaki Yahudi komedyen Shearer geçtiğimiz günlerde TV'nin popüler çizgi film dizisi 'The Simpsons'dan ayrıldığını duyurdu.

'Saturday Night Live'in bir üyesi ve yazarı olan Shearer, 1989 yılında, 'The Simpsons'ın oyuncu kadrosunda yer aldı. Mr. Burns, Waylon Smithers, Ned Flanders, Reverend Timothy Lovejoy, Kent Brockman, Dr. Hibbert, Lenny Leonard, Seymour Skinner, Otto Mann ve Rainier Wolfcastle gibi karakterleri seslendirdi.

EMILY'NİN KARIYERİ YÜKSELİŞTE

İngiliz-ABD'li oyuncu ve model Emily Ratajkowski, yönetmenliğini David Fincher'ın üstlendiği 2014 yapımı 'Kayıp Kız' (Gone Girl) filminde Andie Hardy karakteriyle yer alarak ilk büyük çaplı sinema deneyimini yaşadı. 'Andrew's Alteration' adlı kısa filmde rol olarak oyunculuk kariyerine başlayan 'A Year and a Day' adlı filmde küçük bir rolde yer alan Ratajkowski bir taraftan da modellik kariyerini sürdürmekte. Polonya asıllı bir baba ile İsrail asıllı bir annenin kızı olarak dünyaya gelen Ratajkowski'nin annesi Kathleen Balgley bir akademisyen, babası John Ratajkowski ise ressam ve öğretmen.

*Bir
pazarlama
dehasının
ürünü...*

*Yaşlanmayan
TEK
moda
ve kültür
ikonu*

Barbie

İlk Barbie
(1959) ve
günümüz
Barbie'si

*O bir moda ikonu
O hep gülümsedi
Hiç çocuk olmadı
Hiç yaşlanmadı
Dünyanın en gözdelelerinden
Amerikan yaşam tarzının sembol kadını
Adı porno sektörüne de karıştı
O bir kültür ikonu: Tüketim çağrışımları
yapan bir simge
Uzun süre İran'da, Suudi Arabistan'da
yasaklı oldu
Onun ucuz taklitleri de her zaman
piyasada
Dünyanın en gözde, en çok satan bebeği
oldu*

Doğum günü 9 Mart 1959 olarak
addediliyor ise...

Sanırım artık 56 yaşında...

Zaman: 1950'lerin başı...

Öykü de şöyle!

Barbara'nın annesi Ruth Handler,
ansızın fark eder:

Kızı ve onun arkadaşları normal
bebeklerle oynamaktansa, yetişkin
kadın bebekleriyle oynamayı tercih
ediyor...

O günlerde "yetişkin kadın bebekler"
kartondan yapılır.

Bir kesme-biçme oyunu şeklinde...

Değişik giysileri, şapkaları,
aksesuarları da üzerlerine ilâştirilir.

O günlerde çocuk oyuncaklarının
çoğu çocuk temsilleri... Barbara ise
kâğıt bebeklerle bile oynarken onlara
yetişkin rolleri veriyor...

Bunun üzerinde Anne Ruth'un
kafasında bir kıvılcım...

Ve kızı Barbara için gerçeğe yakın
bir bebek yapmağa karar verir. Üç
boyutlu tasarımını kocası Elliott
Handler'in kurucu ortaklarından
olduğu oyuncak şirketi Mattel'e
götürür.

Ne var ki başta kocası ve Mattel'in
bütün yönetim kurulu erkeklerden
oluşmakta. O oyuncak bebeğin
satmayacağına karar verilir.

Ve kısacası Ruth ciddiye alınmaz!

Ruth Handler, 1956'da kızı Barbara
ve oğlu Kenneth ile birlikte çıktıkları
bir Avrupa seyahati esnasında
Almanya'da "Bild Lilli" adında
bir bebeğe rastlar. Birini kızına,
diğerlerini Mattel'e götürmek üzere
üç bebek satın alır...

Lilli Bebek, bir Alman gazetesi olan
Die Bild Zeitung'da yer alan bir çizgi
diziden uyarlanmış...

**Hendler Ailesi, çocukları
Barbara ve Kenneth**

O çizgi dizideki Lilli isimli bebek,
çalışan ve ne istediğini bilen bir ka-
rakter...

Anne Ruth, Lilli'den yola çıkarak, kızı
Barbara'ya benzeyen bir bebek üretir.
Daha da ileri giderek profesyonel bir
terzi tutar ve çeşit-çeşit giysilerin ta-
sarlanmasını sağlar.

Bu harekâtın sonucunda Mattel yöne-
tim kurulunun direnecek yeri kalmaz
ve yola çıkış noktasından dokuz yıl
kadar sonrasında Ruth'un kızının adı
- Barbara'dan esinlenerek "Barbie"
Bebek 1959'da piyasaya sürülür. New
York'taki bir oyuncak fuarında ser-
gilenen Barbie yoğun ilgi gördükten
kısa bir süre sonra Barbie'nin erkek
arkadaşı Ken'in de üretilmesiyle

"Barbie Efsanesi" tam anlamıyla baş-
layıverir.

Ruth ve Elliot Handler çiftinin oğul-
ları Kenneth'in adını taşıyan Ken,
Barbie'nin erkek arkadaşı, sevgilisi
rolünde... Ruth Handler, Barbie dün-
yasına eklenen yeni bebeklere de ken-
di torunlarının isimlerini verir.

Takiben...

Ruth Handler Mattel'in "Başkan"ı
olur.

Eşi Elliot da Başkan Vekili!

Kısa zaman içinde Mattel'in şirket
hisseleri halka arz olunur.

Ve...

İşte bir moda ikonunun doğuşunun
hikâyesi!

Ruth Handler, 1977'de New York

Ruth Handler
yaratıcılığının
ilk
yıllarında

Times'a verdiği bir söyleşide Barbie Bebek hakkındaki sözleri şöyleydi: "Her küçük kız kendini ileriki yaşlarında hayal eder. Her biri 16 -17'lerinde genç kızlığını yansıtacak bir imgeye, bir bebeğe gereksinim duyar. Göğsü dümdüz bir bebek ile oynamaları çok aptalca olurdu. Bu yüzden ona gösterişli memeler verdim!"

*** **

Kendi çocukluk günlerime dönüyorum.

Safılık!

Masumiyetin zirvesi.

Sanırım, üçüncü çocuk olarak doğacak olan kız kardeşimin ailemize girişini yaptığı günlerdi... Plastik-ithalat gibi sektörlerde ticaret yaparak geçimimizi sağlayan babam eve müthiş bir "oyuncak" bebek ile gelmişti!

Aviva idi adı.

Neden Aviva?

Neden İbranice bir isim?

Bu detayları hiç anımsayamıyorum.

Ama Aviva her zaman küçük kızlık hayallerimde, kollarıma doğan kız kardeşimin modelinde, dünyalar güzeli bir bebek.

Sap-sarısın.

Şipşirin...

Şişko pembe yanaklar.

Kat-kat kollar, bacaklar.

İlkbahar güneşiymişçesine bir gülümseme.

Üstelik annemin ailemizin göz

bebeğine yaptığı gibi onu bezleyip giydirebiliyor, onu kollarıma sığdırıp ninniler bile söylüyordum. Daha sonralarında, kız kardeşimle birlikte minyatür hayatlar sürdürürken...

Evcilik ve doktorculuk!

Hayal dünyalarımızın rengârenkliğinde...

Teneke ocaklarda alttan yakılan bir mum... Minnoş alüminyum tavalarda mutfaktan avuçlayarak yürüttüğümüz kıymalar ile köfteler bile pişirip yedirmiştik birbirimize. Annemizin modelini sürdürürcesine, mutfak-çocuk-sağlık üçgeninde oldu öykünmelerimiz.

Minicik porselen çay takımları...

Tabii ki Barbie Bebek ile tanışacak yaşta değildik o günlerde.

80'lerde, Özal'lı yıllarda, Türkiye'nin dışa açılımının at nalı koşturduğu günlerde, ciddi ithalâtlar oldu, doğasıyla.

Meğerse o zamanlarda kız çocuk olmak varmış mı diyeyim?

Barbie Bebek ve bütün aksesuarları, oyuncakları, bilgisayar oyunları, filmleri ile hayatımızın bir yerinde hep gözümüze çarptı. 80'li yıllarda Türkiye'de her kız çocuğunun Barbie bebek hayali vardı. Barbie maddi olanakları kısıtlı olan ailelerin evlerine de

ucuz taklitleriyle girmeyi başardı.

Çocukların birçoğunun sahip olmak istediği, bunun için elden gelen pek çok şeyi yaptığı bir oyuncak bebektir Barbie...

Barbie'ler köylü olsun, kentli olsun bizim kültürümüze, gelenek-görenek normlarımıza ait olmasa da 80'li yıllardan bu yana birer "süslü kadıncık" gibi giydirilen minik kızları nedense hep yadırgarım, hatta üzüldürüm...

Neden mi?

Muhtemeldir ki

yeterince çocukluklarını yaşayamadıklarından...

*** **

Acaba o günlere mi rast geldi Türkiye'deki çocukların kapitalizm ile tanışmaları?

Kanımca Barbie sadece bir bebek değil!

Tüketim çağrışımları taşıyan bir sembol!

Bir güzellik ve yaşam tarzı dayatması adeta...

Varoluşu ile 60 yıla yakın bir şöhreti günümüze dek muhafaza eden ilk ve tek "moda ikonu" bile olabilir, Barbie...

Solaryumdan yeni çıkmış buğday bir ten.

Büyük göğüsler.

Platin renkte saçlar.

Delici bakışlarıyla mas mavi gözler.

Eleştiri okları en çok da Barbie'nin göğüslerini nişan almıştı.

UKRAYNALI MODEL VALERIA LUKYANOVA

Valeria Lukyanova, Barbie görünümünü yansıtarak - onunla aynı göğüs/beden ölçülerine sahip olmaya çalışarak basının dikkatini kendi üzerine çekmişti. Yaptığı estetik ameliyatlar, kendi yeşil gözlerinin üzerine taktığı renkli lensler, gün-be-gün jimnastikler, nerede ise hava ile beslenecek kadar özel diyetlerle... Lukyanova, böylelikle lanse edilmesinin yanı sıra, aslen Barbie'nin canlı versiyonu olarak da tanımlandı!

Göğüsleri olan bir bebeğin piyasaya girmesi, bebeğin piyasaya sürüldüğü ilk dönemlerde tepki almış ve Handler çareyi Barbie'nin göğüslerini küçültmekte bulmuştu.

Öğrendiğim kadarıyla, aslında Barbie'nin yaşam şekli, tıp literatürlerine girecek kadar hastalıklı: Aşırı derecede idealize edilmiş bir vücut ve yaşam formu isteği kimi insanlarda takıntıya neden oluyor. Bu takıntıya "Barbie Sendromu" deniyor. Onun yaşam şeklini, onun beden ölçülerini kendinde görmek, kendine uygulamak isteyen genç kızlar, büyümeğe çalışan dimağlar... En "ideal" vücuda kavuşmak uğruna diyet yapıp, sağlıksız bir şekilde beslenen ve açlık çeken bünye de modern zamanlarla birlikte adını duyduğumuz çeşitli rahatsızlıklarla boğuşmak zorunda kalıyor. Barbie hakiki bir kadın olsa idi... En çok eleştiri alan kısım, vücut ölçüleri.

Gerçekçi olmayan bir vücut imajına sahip!

Daha doğrusu böylesinin var olması imkânsız olan beden ölçülerinde.

Genç kızları – yeni yetmeleri "anoreksik" olmaya özendirdiği söyleniyor.

Gerçekten yaşıyor olsa idi...

1995 yılındaki bir yeme-içme dergisinin araştırmasına göre, canlı olsaydı standart bir Barbie 2 metre 19 santimetre boyunda ve 45 kilo kadar olacaktı... Vücut ölçüleri ise, 99-48-83 gibi olağan-

dışı boyutlarda...

Diğer bir eleştiri de kızlara fizik görünüşleri dışında kariyerleri açısından da aşırı hedeflere işaret ettiği şeklinde oldu.

*** **

Yaşadığımız tüketim toplumuna derin bir hüznle bakarken...

Her şeyin başında, belli ki "herkes"

herkese benzemek istiyor.

Dış görünüm, ama sadece dış görünüm her geçen gün daha çok önem kazanıyor.

Moda akımları pompalanarak besleniyor.

İkonlar sohbetlerin baş tacı.

"...İmiş gibi" olmak, "...İmiş gibi" yaşamak tarihin hiçbir çağında bu kadar önem kazanmamıştı.

Bu taraklarda bezi olmayanlar çoğunlukta olmasalar bile, küçük bir "ikoncu" zümre vurdumduymaz, baş döndürücü varoluşunu sürdürürken, zayıf olanı kendi şaşaasıyla boğuyor...

Maalesef...

Geçtiğimiz günlerde, Nişantaşı'nda yürürken...

Karşıdan iki kadın geliyor.

Güzele benziyorlar ama göz-kaş-burun-saç benzer bile değil, aynı!

İçimden, "galiba ikiz bunlar..." diye geçiriyorum.

Giderek yaklaşıyorlar.

Meğerse... Gözlerimin yanılmasıymış...

Süslü paketler... Sadece mesafeli bir açıdan güzel görünmüş, uzağı seçmekte zorlanan gözlerime.

Aynı ameliyatlar, dövme-geniş kavisli kaşlar, aynı aşırı şişirilerek sarkmış dudaklar, dolgun-gergin yanaklar, aynı alın, aynı boylarda kesilmiş aynı renk saçlar...

"Nasıl olabilir?" diye söylene-söylene yoluma devam ede-durdum!

*** **

Bir çocuğun hayal dünyasının temeli, sanırım ilk yıllarındaki başlıca deneyimleri...

Benim "ilk bebeğim" Aviva ile olduğu gibi...

Aviva Bebek, kız kardeşimin bezleriyle, tulumlarıyla giydirildi.

Onun hiçbir dayatması olmadı.

Sadece bana geldi! Bir benzerine hiç rastlamadım!

"SÜPER KAHRAMAN BARBİE" GÖSTERİMDEYDİ

Barbie, Monster High, Fisher Price gibi oyuncakları bünyesinde bulunduran Mattel Inc., Barbie'nin son filmi "Barbie Prenses'in Süper Gücü"nü geçtiğimiz haftalarda çocuklarla buluşturdu. City's Cinemaximum Sinemalarında gerçekleşen özel gösterime sosyetemizin bütün anneleri çocuklarıyla katıldı. Çocuklara Barbie bebekler hediye edilirken, anneler de bol bol fotoğraf çekti.

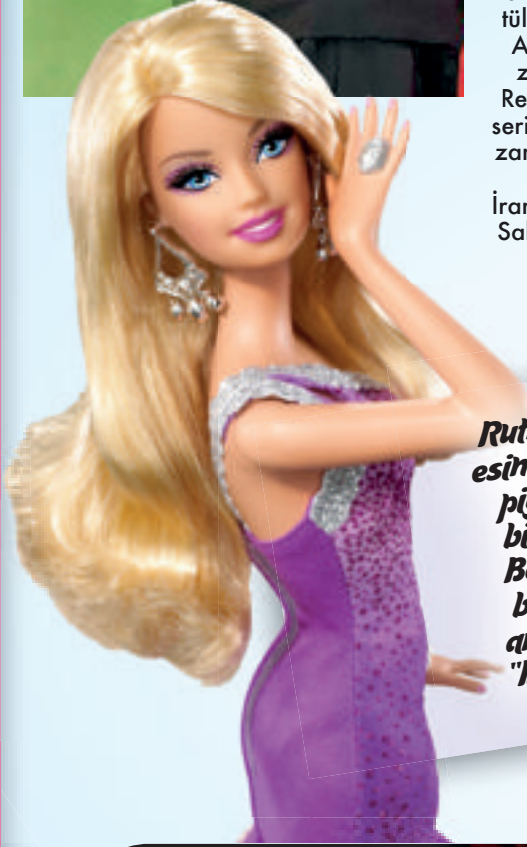

TÜRBANLI BARBİE

İran'da üretilen, geleneksel kıyafetler giydirilmiş "Dara ve Sara", "Barbie ve Ken"e rakip.

Dekolte kıyafetleri gerekçesiyle Barbie Suudi Arabistan'da yasaklanmıştı. İran'da ise altı yıl boyunca yasaklanan Barbie bebekler için polise toplama talimatı verilmiş ancak sonuç başarısız olmuştu. Daha sonra Fulla isimli başörtülü bir Barbie de üretildi. Fulla dışında Amerika'da Rezzan, "Dua eden Rezzan", "Öğretmen Rezzan", "Doktor Rezzan", "Öğrenci Rezzan" gibi çeşitli seriler üretilmiş. Bu seriler içerisinde Rezzan bebeğin daha rahat ve açık olan ev kıyafetleri de mevcut.

İran'da ise Dara ve Sara, Endonezya'da Salma gibi çeşitli örtülü bebek örnekleri piyasada...

Ruth'un kızının adı - Barbara'dan esinlenerek "Barbie" Bebek 1959'da piyasaya sürülür. New York'taki bir oyuncak fuarında sergilenen Barbie yoğun ilgi gördükten kısa bir süre sonra Barbie'nin erkek arkadaşı Ken'in de üretilmesiyle "Barbie Efsanesi" tam anlamıyla başlayabilir.

RUTH HANDLER

Ruth, ileriki yaşlarda kaleme aldığı biyografisinde "Bir çocuk bile olsam, her zaman kendini kanıtlama ihtiyacı hisseden tamamen bağımsız bir kadımsın," diyor. Ruth Handler, Barbie ile ilgili şunları söylüyor: "Benim tüm Barbie felsefem şuydu; küçük bir kız, olmak istediği herhangi bir şey olabilsin." Handler, 1999'da kaleme aldığı biyografisinde "Barbie her zaman bir kadının seçenekleri olduğunun göstergesiydi." diyor.

KISA... KISA...

◆ Kariyerine manken olarak başlayan Barbie, elli yıl boyunca yüzden fazla meslekle uğraştı. Bazen paleantolog, bazen deniz piyadesi, bazen de aerobik hocası oldu. Barbie ayrıca, İtalyan, Parisli, İngiliz Kraliyet ailesi mensubu, Eskimo, Japon, Koreli, Jamaikalı ve Kızılderili olarak da üretildi.

◆ İlk üretildiği tarihten itibaren kapitalizmin özellikle kız çocuklarına uygun gördüğü rolleri tanıtmada etkili bir araç oldu.

◆ Barbie bebeklerin oyun setleri, Amerika yaşam tarzının bir minyatürü gibi. O, sürekli alışveriş yapan, sık-sık iş değiştiren ve tatilden tatile koşan bir kadın. Uzun kariyer listesine McDonald's kasiyeri, öğretmen, kuaför, hemşire, polis, astronot, pilot ve daha bir sürü iş yerleştirmiş.

◆ Hemşire oldu ama hiç doktor olmadı (Doktor elbette ki Ken'dil!).

◆ Öğretmen oldu beğenilmedi, sadece 5300 adet üretildi.

◆ Hiç avukat, mühendis, mimar olmadı ama dört ayrı "alışverişçi" tipine büründü.

◆ Barbie bir oyuncak değil, bir yaşam tarzı dayatması.

◆ Bu dayatma, Barbie bebeğin büyüttüğü nesli büyük ölçüde etkiledi, kafalardaki güzellik kavramı ve ideal yaşam modeli oldu. Barbie çocukların yakalayamayacağı hızda bir yaşam sürdürürken çocukların evcilik oyununu da alt-üst etti. Ken ile sevgili gibi yaşıyor; onunla tatile, sörfte, kayağa gidiyor ancak bir karı-koca rolüne bürünmüyor. Ken'den canı sıkılınca, üretici firma kendisine yeni bir sevgili buluyor...

◆ Barbie üç değişik tarzda garson oldu ama hiç temizlikçi olmadı - Amerika'da garsonluk üniversite eğitimi almamış beyaz kadın nüfusun ideal seçimine dönüştü. Amerikan rüyasına zarar verilmedi.

◆ 1974'te Times Meydanı'nın bir bölümünün ismi bir haftalığına 'Barbie Bulvarı' olarak değiştirildi.

◆ Barbie 40'lı yıllarında Hong-Kong'da tasarımcılar çeşitli modeller tasarladı. Bu tasarımlardan bir tanesi de dövmeli Barbie'ydı. Dövmeli Barbie'nin tasarımcısı, bu modeli bebeğin seksi ve gizemli görünmesi için yarattığını söylemişti. Mattel, böyle bir modeli üretmeyeceğini söylese de o çoktan bir seks ikonu olmuştu.

◆ 1985'te Andy Warhol tarafından Barbie'nin bir tablosu yapıldı.

◆ 1967 yılında rengi dolayısıyla Afro-Amerikan sayılabilecek bir Barbie üretildi.

◆ Japonya'da yaratılan hamile Barbie, bebek satın alındıktan 2 hafta sonra doğum yapacak şekilde tasarlandı.

◆ 2008'de İskoçya Parlamentosu'na bağlı Eşit Haklar Komitesi'nde oyuncak bebeklerde cinsellik konusu tartışılmıştı. Tartışılan oyuncaklar arasında Barbie de yer alıyordu.

◆ 1997'de Aqua grubunun 'Barbie Girl' şarkısında geçen, "You can brush my hair / Undress me everywhere" (Saçlarımı tarayabilirsin / Beni her yerde soyabilirsin) sözlerinin üzerine Mattel, firmayı aşağıladığı gerekçesiyle gruba dava açtı. Ancak şarkı sözlerinin parodi olarak nitelendirilebileceği gerekçesiyle, 2002 yılında davayı kaybetti.

AİLEMİZİN TASARIMCI İKİZLERİNİN İLHAMI: BARBİE BEBEK

Oğlum Eytan'ın nişanlısı Duygu ile onun ikizi Hande'nin bir "Barbie Bebek" öyküsü var! Duygu-Hande şimdilerde ünlü moda tasarımcıları! Profesyonel hayatlarında yola yeni çıktıklarından bu yana onlarla yapılan bütün dergi-gazete röportajlarında, ilhamlarını Barbie Bebeklerine değişik-değişik kıyafetler giydirirken, o farklı şablon giysileri karıştırarak edindiklerini anlatıyorlardı. Zaman içinde anlıyorum ki Barbie Bebek ve onun süslü dünyası katmer-katmer renklerdeki hayal dünyalarına değişik boyutlarda dokuna-geldi.

Ailemizin ikizlerinden takip edebildiğim kadarıyla moda dünyasında bir markanın var olabilmesi için senede 2-3-4 koleksiyon üretmesi, ciddi rekabet ortamında reklam kampanyaları yapması ve tabii ki markanın kimlik algısı ile konumunu oturtması gerek. Sadece tasarım ürünü modeller değil, satışa sunuldukları mağazaların da görsel kimliklere sahip olmaları kaçınılmaz. Aynen "Barbie"lerin dünyasındaki gibi cansız mankenler bile öncesinde canlı mankenlerle yapılan poz çalışmalarını takiben kalıpları çıkartılarak üretiliyor. Böylece mağazanın içinde de ikonlara yaraşır canlı öyküler yaratılmış oluyor. Duygu-Hande'nin yıllar içinde geliştirip büyüttükleri marka altında, ailemizin ikizleri Barbie'lerle yarışacak giysileri dünya pazarlarına ihraç ediyorlar.

Bir düğünde
Nana Tarablus, Duygu (solda)
ve Hande (sağda) ile...

Ailemize yeni doğan kız kardeşim
kadar masum ve iddiasız...
Sadece sevdim onu, bir anne gibi...
Karşılıksız.
Sarıldım ona, aynen kız kardeşime
olduğunca...
Önyargısız, tartışmasız, hesapsız...

*** **

Kim miydi Ruth Handler?
Barbara ile Kenneth'in anneleri, Barbie
Bebeğin yaratıcısı.
Bir "II. Dünya Savaşı Sonrası" başarı
öyküsü.
Amerikan pop kültürünün ikonu
olmağa dönüşen, dünyanın en çok
satan bebeği Barbie çılgınlığını
başlatan.
1916 doğumlu.
Ruth Moskowicz Polonyalı bir
Yahudi göçmeninin en küçük,
onuncu çocuğu...
Annesi İda.
Babası Jacob Moskowicz bir
demirci ustasıydı, Denver'e
yerleşmiş.
2002'de, 85 yaşında
öldüğünde
ABD'nin önde
gelen gazetesi
"The New
York Times"
Ruth'u,
feminizm
kivılcımını
ateşleyen

yaratıcı ilham perisi şeklinde andı.
NYT gazetesinin 2002'deki yazısına
göre Barbie Bebek, dünyanın 150
ülkesinde bir milyar adet kadar satıldı.
1959'larda Barbie bebek süslü bir
parti kızı ve değişik hayallerin ürünü
giysilere sahipti. Feminist çevrelerinin
tenkit ve destekleri sonunda 70'li
yıllardan sonra rolleri çeşitlilik kazandı
ve Barbie Bebek doktor, astronot,
veteriner giysisi ve aksesuarlarıyla
donandı.
Yaşanan günlere de ayak uydurdu
Barbie. ... Jacqueline Kennedy'nin saç
modellerine bile sahip oldu!
1994'te yayınladığı "Rüya Bebek:
Ruth Handler'in Hikâyesi" adlı
otobiyografisinde Ruth, "Barbie
konusundaki bütün felsefem, her
minik kızın olmak istediği her şeyi
olabileceğiydi. Barbie bir kadının
sonsuz seçeneğini temsil ediyor..."

*** **

Adı, "Dünyanın En Ünlü Kadın
Kâşifleri" arasında anılan Ruth
Handler 70'li yıllarda göğüs
kanserine yakalandığında,
piyasada protez meme bulmak çok
zorlu bir uğraş idi. Bunun üzerine
Barbie'yi uzman ellere teslim etti -
köpük ve silikondan protez imalatına
girişti. Ürettiği proteze - "Nearly Me"
("Neredeyse Ben") adını verdi.
Bir "pazarlama dehası" olarak da
anıla-gelen Ruth, 1977'e kadar her

iki meme için aynı takma malzemenin
satıldığı konusunda mizah dolu bir
anlatımla, "kunduracı bile sağ-sol ayak
ayırımı yapar," demişti.
Karı-koca Handler'ler, Ruth ve Elliot,
Mattel oyuncak firmasından ayrılıp
emekliliklerini yaşadıklarında Barbie
Bebek satışları oyuncak piyasasında
her zaman çok önemli bir yere sahip
oldu! Barbie'nin bazı saç modelleri,
bazı giysileri Ruth'a bile "abartılmış -
aşırı" ve "çılğınca..." geldi!

*** **

Bebek Aviva'dan sonra...

Yıllar da geçip gittikten sonralarında...
Yurt dışı gezileri her daim süren
babam, kız kardeşimle beni o günlerin
en güzel, en yaratıcı oyuncaklarıyla
buluşturdu.

Bizim çocuklarımıza sıra geldiğinde
ise...

Her ikimizin de oğulları oldu:

Kardeşimin üç, benim de iki.

Onların büyüdüğü dönemlerde erkek
çocuklara oyuncak bebek alınmazdı
(Şimdilerde artık çok daha liberal bir
anlayışla erkeklere de bebek alınıyor,
sanırım...)

Kendimize has küçük-kız oyunlarımız
da, "Hatırlıyor musun?" diye başlayan
sonra da daldan dala sıçradığımız
efsanevi anlatılara dönüştü.

Ama her ikimizin de birer kız torunu
var (Benimkisi yeni doğdu!)

Sanırım bir süre onlarla yine eskilere
döneriz, mümkün olduğunca...

Genelde bebekler ve Barbie'ler
hakkında henüz fazlaca ilim-irfan
sahibi sayılmam.

Torunumun şüphesiz ki sırası gelince
Barbie'leri olacak.

Yansıttıkları ışıltılı giysilerin,
donanımlarıyla oynayacak.

Sadece Barbie'nin değil, tüm
oyuncaklarının torunuma esin kaynağı
olurken kendi dünyasında, "özüne has
ışıltılı gezegeninin" rengârenkliğiyle,
hayallerinin yaratıcılığıyla buluşmasını
ve onlarla kucak kucağa yaşamasını
diliyorum.

Ve hiç çocuk olmayı unutmamasını! ■

KAYNAKÇA

www.kadinnmuhendisler.org/lee_Barbie50yasinda.aspx

Hiç Çocuk Olmadı, Hiç Yaşlanmadı, Barbie 50
Yaşında

Esin Erşangil, Mayıs 2009

[http://mesudata.blogspot.com.tr/2010/10/
barbie-pop-jenerasyonunun-annesi-50.html](http://mesudata.blogspot.com.tr/2010/10/barbie-pop-jenerasyonunun-annesi-50.html)

Barbie: Pop Jenerasyonunun Annesi

[http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/
diger/41936/50_yasinda_formundan_bir
sey_kaybetmedi.html](http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/diger/41936/50_yasinda_formundan_bir_sey_kaybetmedi.html)

Sheraton®
Cesme
HOTEL, RESORT & SPA

Yaz tatilinin vazgeçilmez adresi

Turkuaz bir deniz, inci gibi kumsal, ödüllü Botanica Thermal SPA
ve çok özel ayrıcalıklarla, bu yazın keyfini doya doya yaşamanız için sizi
Sheraton Çeşme'ye bekliyoruz.

0232 750 00 00 sheratoncesme.com sales@sheratoncesme.com

Sheraton Çeşme Hotel Resort & SPA bir Dilek Holding kuruluşudur.

**“Beni sen böyle
eğittin baba...”**

F. Kafka

Bir çocuk ne zaman anne veya babasına mektup yazar? Onlardan uzaktayken mi? Neyle ölçülür bu uzaklık? Metre? Kilometre? Yoksa mektup yazdıran uzaklık bir duygu mudur sadece?

Benim büyüdüğüm evde sözlü iletişimin koptuğu yerde mektup girerdi devreye... Çoğu ana-kız ilişkisinde olduğu gibi annemle sık sık kopardı sözlü iletişimimiz. Kimi zaman, bana olan kızgınlığını yenemediğinde, bir hışımla odasına gider, perdeleri kapar, yatağına girer, yorganı kafasına kadar çeker, gün ortasında gözlerini kapar, yatar. Annemin bana inanılmaz suçluluk duyguları yükleyen bu acımasız eylemi, içimde büyük bir huzursuzluk, umutsuzluk yaratır, çocuk aklımla onun gerçek annem olamayacağını, olsa olsa üvey annem olabileceğini düşünürdüm. Çok fazla "Ayşecik" filmi seyrettiğimiz günlerdi... Çocuk benliğimin taşıyabileceğinden çok daha ağır olan bu duygudan, özel olduğunu sandığım bir yöntemle, tüm hayal kırıklıklarımı, üzüntülerimi, acılarımı, kızgınlıklarımı kağıda aktararak kurtulmaya çalışırdım.

Harfleri, kalemimi kah deli gibi bastırarak kalınlaştırır, kah güçsüzleşerek silikleştirir, boyutlarını, duygularıma eşlik edencesine kah büyütür, kah küçültür, hatıra defterime içimi dökardım.

Harfleri, kalemimi kah deli gibi bastırarak kalınlaştırır, kah güçsüzleşerek silikleştirir, boyutlarını, duygularıma eşlik edencesine kah büyütür, kah küçültür, hatıra defterime içimi dökerek o acıtan duygudan kurtulmaya çabardım.

Biraz büyüdüğümde, bu çaresizlik monologlarının sorunları çözmediğinin farkına varmış, anneme mektup yazmaya karar vermiştim. Madem ki beni dinlemiyordu, o zaman beni okuyacaktı!

Annem de gerçekten her seferinde merakla mektubumu okur, bana kırık Türkçesiyle, biraz yumuşamış, ama asla fikrinden ödün vermemiş bir cevap yazardı. Oylesine komik deyim ve dilbilgisi hataları yapardı ki, kendimi gülmekten alamaz, yanına gider, biraz da öc alma duygusuyla, mektubunu yüksek sesle, çoğu zaman da gülerek ona okur, ona Türkçe dersi vermeye kalkardım. O da gülmeye başlayıp, "sen benim kadar çok dil konuş da sonra benimle alay et" deyince, sorun kendiliğinden çözülürdü. Babama gelince... Otuzlarımın başında kaybettiğim babamla çocukluk ve gençlik yıllarımda her konuda anlaştığımı sanırdım... Koskocaman bir yanılgı... Bir yanılgı, çünkü çok sonra annemden öğrenecektim ki, babam asla benim her yaptığımı doğru bulan, her söylediğimi "tasdikleyen" biri değil, sadece, kırklarında baba olmuş, biricik kızının keyfini çıkarmak arzusunda, benimle arasının açık olmasına dayanamayan ve bu yüzden benimle tartışmaktansa, bende hoşuna gitmeyen her ne varsa anneme ileten, annem üzerinden benimle tartışmayı seçmiş biriydi. Ama konu ona göre çok ciddi olduğunda, babam, aracılar tartışırdı benimle ... Gök mavisi gözleriyle değdiği her yeri delen bir bakış fırlatır, ve iki kısa cümleyle ona göre olması gerekeni dolaylı yoldan bildirirdi: "Aklını başına topl! Bir daha düşün!"

Her ne kadar ben böyle durumlarda hemen tuvalete kaçar, orada tarifsiz bir acı içinde, sessiz, ağzıma havlu tıkayarak hüngür hüngür ağlasam da, bir süre sonra yüzümü soğuk suyla defalarca yıkayıp, hiç bir şey olmamışcasına tekrar ortaya çıkardım. Çünkü babamın söylediklerine genelde karşı çıkılamazdı; çok çabuk parlar,

bağırır, yüzü kıpkırmızı kesilir, gözleri kanlanır, elleri her zaman olduğundan çok daha fazla titrerdi. Ona bir şey olacak diye korkardım...

Ama çok büyük haksızlığa uğradığımı, beni hiç anlamadığını düşündüğümde, ben, babama da mektup yazardım. O da -ya vakti olmadığından ya da düşünüp yazmak istediğinden- aradan birkaç gün geçtikten sonra bana bir cevap yazardı. Daktiloyla!!!

Babamın günlük notlarını bile daktiloda yazdığını bilmeme rağmen o daktiloda yazılmış mektuplar benim için inanılmaz bir otoritenin ifadesiydi... Yıllar sonra içim burkularak anlayacaktım ki, babam, elleri titrediği için her şeyi, hatta bana yazdığı mektubu bile daktiloda yazmak zorundaydı... İmza atarken sol eliyle sağ bileğini sıkı sıkı masaya bastıran, tüm bu uğraşlarına rağmen ancak hayli titrek bir imza atabilen o değil miydi?

Anneme veya babama mektup yazmak aslında benim "bilinç akışı"mdı. İçimi kağıda dökerken kendimi daha iyi tanır, neyi niçin, nasıl yaptığımı anlatırken kendimi yargılamaya çalışır, kimi zaman hatalarımı görüp mektupta özür diler, kimi zaman da onların benden özür dilemeleri gerektiğini düşünür, ama cesaret edip bunu dile getiremezdim. Her mektup olgunlaşma yolunda küçük bir adımdı aslında. Ama bazen de yazar, yazar, yazar... Sonra yırtar, atardım hepsini... Ya yazarak sorunumu kendi kendime çözdüğümünden, ya da yazdıklarını okuyunca kendimden utanmış olduğumdan... Bu mektuplarım alıcısının eline asla geçmez, kızgınlıklarım küçük kağıt parçacıklarına dönüşür, yok olurdu. Sessiz sedasız çöpte biterdi kavgam.

Ne zaman başlamıştı bu mektuplaşmamız? Bilmiyorum... Ama ne zaman bittiğini çok iyi biliyorum... Beyaz gelinliğimle, gözyaşlarını tutamayan babamın kolunda, çocukluğumun, gençliğimin geçtiği İzer apartmanının kapısından

çıkarken... Asla aramızdaki iletişimin o gün koptuğundan değil, hayır; sadece artık birbirimize neyi söyleyebilip neyi söyleyemeyeceğimizi bildiğimiz, yeni bir yaşam, yeni bir iletişim şekline geçtiğimiz bilincinde oluşumuzdan...

Pek itiraf etmek istemesek de, aslında bir-birimizden bir nebze de olsa yabancılaşmamızdan...

Çok zaman geçti üstünden... Ve ben evlenerek geride bıraktığım bu mektupların satır aralarında tek bir duygunun, birbirimize duyduğumuz derin sevginin hakim olduğunu çoktandır biliyorum. ...

Her ne kadar "onların doğruları" her

zaman "benim doğrularım"la örtüşmediyse de, onların, benim "doğru yol"da ilerlemem, "gelecek"te "adam" olmam için çok çaba sarfettiklerini, kızgınlıkları, sürtüşmeleri göze aldıklarını, onlar için çok değerli olduğumdan benimle bazı konularda tartışma gereği duyduklarını ve en önemlisi seçimlerime saygı gösterdiklerini çoktandır biliyorum...

O mektupları bugün -belki de babamı çok uzun yıllar önce kaybettiğim ve 90 yaşındaki annemle artık mantıklı bir iletişim kuramadığımdan - garip bir buruklukla anımsıyorsam da, onların, benim için, kendi doğrularını çok kez çiğnemiş olduklarını "onların beni böyle eğittiğini", bugün kendimde neyi seviyorsam, hepsini onlara borçlu olduğumu, çoktandır, 17 yaşında kendimi kitaplarda ararken okuduğum uzun bir mektuptan, Franz Kafka'nın babasına yazdığı "Babaya Mektup"undan beri biliyorum...

Alman Lisesi'nde öğrenciyken "Das Schloss" (Şato) romanında, "Das Urteil" (Yargı), "Heimkehr" (Eve Dönüş), "In der Galerie" (Galeride) gibi kısa metinlerinde gizemine kapıldığım, işten eve gelince yatan, geceleyin kalkıp, herkes uyurken yazı yazan Franz Kafka'nın "Babaya Mektup"unu okuduğumdan beri...

Bu mektuplarım alıcısının eline asla geçmez, kızgınlıklarım küçük kağıt parçacıklarına dönüşür, yok olurdu. Sessiz sedasız çöpte biterdi kavgam.

Franz Kafka... Asıl adı İbranice, "Anşel"... Çekoslovaklara göre "Frantisek"... Ama tüm dünya onu "Franz" olarak tanıyor. Soyadı Çekçe "ala karga" demek olan "Kavka".

1883 yılında Avusturya Macaristan İmparatorluğunun Çekoslovakya'sında, Prag şehrinde, ticaretle uğraşan Yahudi bir ailenin, fakir bir aileden gelen Hermann Kafka ile ondan daha eğitilmiş ve daha zen-

gin olan Julie Löwy'nin ilk çocukları. İki erkek kardeşi Georg ve Heinrich çocuk yaşta ölünce ailenin tek erkek çocuğu olarak, babasının tüm doğrularını gerçekleştirmesi gereken, ama babasına hiç benzemeyen oğul. Üç kızkardeşi, Gabriele (Ellie), Valerie (Valli) ve Ottilie (Ottla) ile beraber, bu çok otoriter, despot, kaba, sadece kendi haklılığına inanan, şiddet eğilimli babanın gölgesinde, hep mutsuz ve adeta bu mutsuzluktan beslenerek yaşamış. Babasından çok daha zarif ve eğitilmiş olmasına rağmen annesi bile, ona, bu ince ruhlu, çekingen, içine kapanık, karamsar, çoğu zaman dalgın, düşünceli çocuğa, kendi istekleri doğrultusunda gelişmesinde, kendini gerçekleştirebilmesinde hiç yardımcı olamamış. Gerçi Franz Kafka 31 yaşında evden ayrılarak, otoriter babasının baskısından kurtulmak istemiş ama, ne ayrı bir evde oturmak, ne de kimi zaman

çalıştığı, hikayelerini yazdığı Zlata Ulicka'daki (Altın Sokakçık) 22 numaralı mavi boyalı eve sığınmak bu baskıyı yok edememiş. Prag'da Almanca dilinde yaşayan çok küçük bir azınlığın üyesi olan Franz Kafka hep iyi notlar almasına rağmen başaramama kaygısı içinde geçirmiş okul yıllarını. Karl Ferdinand Üniversitesi'nde öğrenimine kimya fakültesinde başlamış, daldan dala atlamış, sonuçta babasının da isteği olduğu üzere hukuk fakültesini bitirmiş. Önce "Assicurazioni Generali" şirketinde, sonra da genel sekreterliğe kadar yükseldiği bir kamu işletmesinde, Prag'daki "Arbeiter-Unfallversicherungs-Anstalt für das

Königreich Böhmen"de (Bohemya Krallığı İşçi İş Kazaları Sigortası Kurumu'nda) kendi deyimiyle "ekmek parası için" 1908 – 1922 yılları arasında çalışmış. 1915 yılında Birinci Dünya Savaşı nedeniyle orduya alınacakken, hiç istememesine rağmen, çalıştığı kurum tarafından "vazgeçilmez eleman" olarak nitelendirilmiş ve cepheye gönderilmiş. Savaş boyunca ağır yaralananların yaşama tekrar kazandırılmasında, onların sağlık durumlarına göre yeni bir meslek edinmelerinde çalışmış. Bir hukukçu olarak iş yaşantısını hiç sevmemiş. Bohemya Krallığı İşçi İş Kazaları Sigortası Kurumu'ndaki işini "ne için kendisine para ödendiğini" anlamadığını söyleyecek kadar "basit" ve "çocuk işi" olarak görmüş. Saate bağımlı, "devamlı gözü saatte" çalışmayı çok kısıtlayıcı bulduğundan mesai bitiminin "keyifli saatlere atlama tahtası"

olduğunu yazmış platonik aşkı, yazılarının ilk çevirmeni, gazeteci Milena Jesenska'ya. Kadınlarla ilişkisi hiç bir zaman evliliğe dönüşmemiş Kafka'nın. Kabarelerden, genelev ziyaretlerinden geri kalmamasına rağmen cinselliği kirli bulmuş ve onun için kutsal olan evliliği cinsellikle aynı çatı altına sokamamış. Kadınlara ilgi duymuş, ama onlarla evlilik bağı kurmaktan kaçınmış. İlk aşkı kendinden beş yaş küçük olan Hedwig Weiler ile bir süre mektuplaşmış; sonra Felice Bauer girmiş hayatına. Canlı, hayattan zevk alan

Berlin'li Felice Bauer ile 1912 yılından 1917 yılına kadar mektuplaşmış ve bu arada onunla iki kez nişanlanmış; ancak her iki seferinde de onu terk etmiş. Hastalanmış; 1917 yılında teşhis edilen, o günlerde tedavisi olmayan iki taraflı verem nedeniyle çok sık yorgun bedenini senatoryum-

Kafka, çok otoriter, despot, kaba, sadece kendi haklılığına inanan, şiddet eğilimli babanın gölgesinde, hep mutsuz ve adeta bu mutsuzluğundan beslenerek yaşamış.

FRANZ KAFKA
03.07.1883 - 03.06.1924

Dora Diamant

Felice Bauer

Julie Wohryzek

Milena Jesenská

Kabarelerden, genelev ziyaretlerinden geri kalmamasına rağmen cinselliği kirli bulmuş ve onun için kutsal olan evliliği cinsellikle aynı çatı altına sokamamış.

larda dinlendirmeye çalışmış. Felice'den ikinci kez ayrılmak için hastalığını sebep olarak öne sürmüştü. Asıl sebebi yazı yazmak için ihtiyaç duyduğu yalnızlıktan vazgeçememesi iken... Kafka neredeyse tanıdığı herkesle mektuplaşmış. Kızkardeşleriyle, aile bireyleriyle, ölmeden önce tüm yazdıklarını yakmasını vasiyet ettiği, ama onun bu isteğini yerine getirmeyen edebiyatçı, müzisyen arkadaşı Max Brod'la, diğer arkadaşlarıyla, daha sonraki sevgilileri Julie Wohryzek, Milena Jesenska, Dora Diamant ile, onların çevresindekilerle, herkesle...

Ama 103 sayfalık bir mektubu var ki onu yazmış ve hiç bir zaman alıcısına yollamamış:

Yıl 1919. 36 yaşındaki Kafka sağlığı nedeniyle Elbe nehrinin kıyısında, Prag'a 30 kilometre uzaklıktaki Schlesen'de dinleniyor ve 1918 yılının

Kasım ayında Stüdl senatoryumunda tanıştığı, kendisi gibi akciğer hastası, Prag-Weinberge sinagogunun şammasının kızı Julie Wohryzek ile evlilik planları yapmakta. Ne var ki Kafka'nın babası, Julie'nin cinsellik

Kafka, kızkardeşleriyle, aile bireyleriyle, arkadaşlarıyla neredeyse çevresindeki herkesle mektuplaşmış... Ama bir mektubu var ki onu yazmış ve hiç bir zaman alıcısına yollamamış.

konusundaki serbest görüşleri etrafında dönen dedikodular nedeniyle bu evliliğe şiddetle karşı çıkıyor. Kafka, yaşamı boyunca oğlunun hiç bir seçimini doğru bulmayan babasına bir mektup yazarak onunla olan ilişkisini, onun hakkındaki düşüncelerini açıkça ifade etmeye karar veriyor. Yaklaşık iki hafta içinde yazdığı bu mektuptan üç ay sonra platonik aşkı Milena Jesenska'ya bahsediyor: "Eğer benim senden önceki yaşantımı bilmek istiyorsan sana (...) babama yazdığım ama ona yollamadığım upuzun mektubu yollarım." Max Brod'un Kafka'nın ölümünden 15 yıl sonra "sadece bir bölümünü, bir 15 yıl daha sonra ise -1952 yılında- tümünü yayımladığı bu mektupta Prag şehrinin simgeleşmiş yazarı Kafka, her ne kadar babası, annesi, kızkardeşleri, kadınlar ve arkadaşlarıyla olan ilişkilerini anlatıyorsa da, aslında en çok kendini anlatıyor:

Hermann Kafka

Franz Kafka

SENDEN KURTULUŞU YAHUDİLİK'TE DE BULAMADIM. ASLINDA İKİMİZ DE KENDİMİZİ YAHUDİLİK'TE BULABİLİR, HATTA ORADA UZLAŞABİLİRDİK.

"Çok sevgili baba, Geçenlerde bana neden senden korktuğumu sordun. Her zaman olduğu gibi sana verecek bir cevap bulamadım. Çünkü bir yandan, evet, senden korkuyorum, diğer yandan da bu soruya cevap verebilmem için çok fazla ayrıntıya girmem gerek... Sana göre her şey her zaman çok basitti: Sen, tüm yaşamı boyunca çok çalışan, her şeyi çocukların, özellikle benim için feda eden biriydin, ben ise sayende günümü gün eden, öğrenmek istediklerim konusunda tam bir özgürlüğe sahip, ne açlık ne de herhangi başka bir tasa tanımayan biri... Sen de bunun karşılığında benden en azından bir yakınlık bekledin; ama ben hep senden saklanıp, odama, kitaplara, çılgın arkadaşlara, asırı fikirterle sığındım; seninle asla açık konuşmadım, sinagoga gelmedim, aile anlayışım olmadı, ne işin ne de senin sorunların beni ilgilendirmedii. Sen beni hep ayıpladın. Senin etkinde büyümüş olmasaydım da zayıf, ürkek, kararsız, huzursuz biri olurudum. Sen, bir baba olarak fazla güçlüsün, dayanıklısın, sağlıklısın, istahlısın, kendinden hosnutsun, azimlisin, kararlısın, insan sarrafısın; sesin güçlü, konuşma yeteneğin var, ve bir bakıma cömertsin de, dünyaya tepeden bakıyorsun; hata ve zaafların da düşünülecek olursa, sen gerçek bir Kafka'sın.. Ben ise daha çok bir Löwy. Bu farklılığımız bizi birbirimiz için çok tehlikeli kılıyor. Bunu söylerken seni asla suçlamıyorum, ama üzerimdeki etkiye yenik düşmüş olmamı, benim kötü niyetime bağlamaktan vazgeçmelisin. Sen, birbirimize yabancılaşmamızda tamamen suçsuzsun, ama ben de öyle.. Sen, aslında iyi kalpli ve yumuşak bir insansın, ama her çocuk bu iyiliğini bulana dek diretecek kadar sabırlı ve korkusuz değil. Çocukken, bir gece vakti, kesinlikle susamıştımdan değil, biraz sinir etmek, biraz da eğlenmek için durmaksızın 'su' diye sızlanmışım; sen de birkaç tehdit savurmuş, ancak bunlar ise yaramayınca beni yatağımdan almış, sahanlığa taşımış ve üstüme kapıyı kapatarak beni pijamalarımın dışarıda bırakmıştın. Bunun doğru olmadığını söylemek istemiyorum, belki de gece rahat edebilmenin yolu buydu, ama bu olayla senin eğitim şeklini ve üzerimdeki etkilerini açıklamak istiyorum. Su isteyip durmanın doğallığıyla, dışarıya atılmanın korkunçluğu arasında, doğam gereği,

Yıllarca, babamın gözünde, bir hiç için kapının dışına atılabilecek bir hiç olduğumu düşünüp acı çektim.

hiçbir zaman doğru bir ilişki kuramadım. Yıllarca, babamın gözünde, bir hiç için kapının dışına atılabilecek bir hiç olduğumu düşünüp acı çektim. Senin sadece görüntünün bile eziyordu beni. Sık sık bir kabinde birlikte soyunduğumuzu hatırlıyorum. Ben sıska, güçsüz, ince; sen güçlü, iri, geniş. Kendimi sadece senin gözünde değil, tüm dünyanın gözünde acınacak biri olarak gördüm, çünkü sen benim için her şeyin ölçütüydün. Kendi bileğinin gücüyle oldukça çok yükselmistin, bu yüzden kendi fikirlerine sınırsız bir güven duyardın. Doğru olan senin fikrindi, baskalarınunki ise deli saçması. Bir konuda fikrin olmadığında tüm fikirler yanlıştı. Haklılığın, düşüncelerinin doğruluğundan değil, aynı zorbalarınki gibi, kişiliğinden kaynaklanıyordu.

Yapın gereği bir çocuğa hayal kırıklıkları yaşatmak zorundaydın sen. Birine az bir ilgi duysam, küfredin, onu karalar, aşağılardın. Sen sözlerinle döverdün, kimseye acımadın. Eğitim sekin buydu. Dünya benim için üçe ayrılmıştı: Benim dünyam, senin dünyan ve tüm diğer insanların dünyası. Benim, yani kötenin yaşadığı dünyada, sadece benim için yaratılmış, ama bilmediğim bir nedente hiç bir zaman tam olarak uyamadığım kanunlar vardı. Senin dünyan, benimkinden çok uzakta, yönettiğin, emirler

verdiğin ve bunlara uymayanlara kızdığın bir dünyaydı. Tüm diğer insanların dünyasında ise emir ve itaat yoktu ve insanlar orada mutlu yaşıyorlardı.

Sakin bir şekilde konuşmamamız çok doğal bir sonuç doğurdu: Ben konuşmayı unuttum. Daha çok küçüktüm, bana sözü yasakladın. 'Tek bir itiraz istemem!' tehdidinin yanı sıra kalcan elin, o günlerden beri peşimi bırakmıyor. Önce kekeleyen biri oldum, sen bunu da bana çok gördün ve ben sonunda sustum; önceleri belki inattan, ama sonra senin karşında düşünemediğim ve konuşamadığımdan.

Beni aslında gerçekten hiç dövmeyişin doğru, ama bağırman, yüzünün kızarması, pantolon askılarını aceleyle çözen ve onların iskemlenin sırtında hazır beklemeleri çok daha kötüydü. Sanki biri asılacakmış gibi hissedirdim. Biri asılınca ölüyor ve her şey onun için biter. Ama asılacak kişi tüm idam hazırlıklarını yaşar ve tam ölmek yüzünün önünde sal-

Haklılığın, düşüncelerinin doğruluğundan değil, aynı zorbalarınki gibi, kişiliğinden kaynaklanıyordu.

lanırken bağışlandığını öğrenirse bunun azabını tüm yaşamı boyunca çeker.

İşte bu eğitim şeklin seni hatırlatan her şeyden kaçmama neden oldu. Önce isten, sonra ailemden.

Bugünkü ben, senin eğitiminin ve kendi itaatkarlığımın bir sonucu.

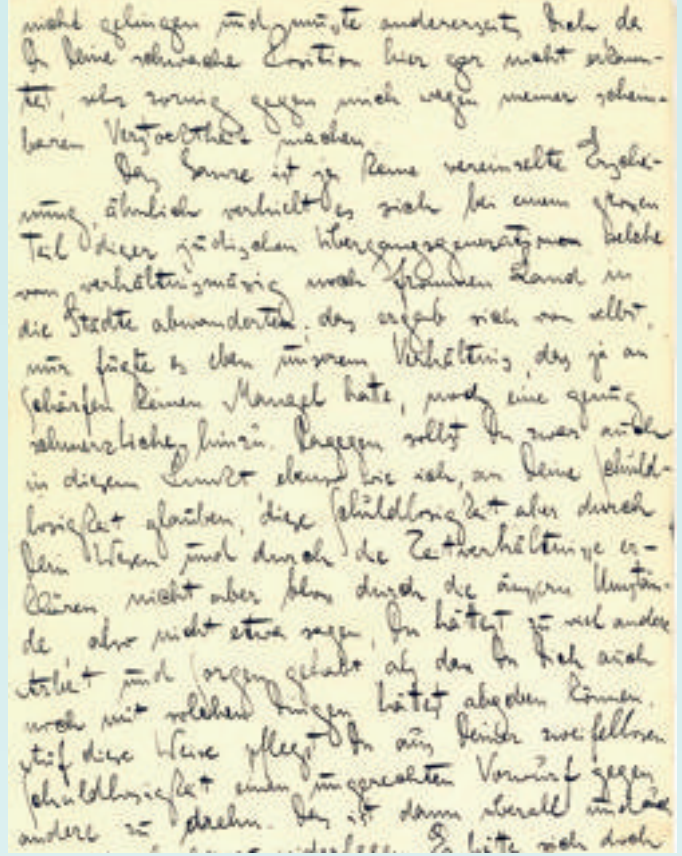
Senden kurtuluşu Yahudilik'te de bulamadım. Aslında ikimiz de kendimizi Yahudilik'te bulabilir, hatta orada uzlaşabiliriz. Ama senden edindiğim Yahudilik ne garip bir şeydi! Bir hiçti! Çocukluğumda sinagoga yeter derecede gitmediğim, oruç tutmadığım için sana haksızlık ettiğimi düşünür, suçluluk duyardım. Sonraları, beni, senin Yahudilik olarak algıladığın hiçliği uygulamak için yeter derecede çaba göstermemekle nasıl suçlayabildiğini hiç anlayamadım. Sen yılda dört gün sinagoga gider, orada bu işi ciddiye alanlara değil, daha çok ilgisiz olanlara yakın dururdun. Ben sinagoga çok sıkıldım. Bir kez bana, beni Tevrat okumaya çağırabileceklerini söylediğin için de, çoğu zaman korku içinde içim titrerdi. Sonraları anladım ki, sen getto yasantsı sürdürdüğün köy cemaatinden şehre bir parçacık Yahudilik getirmistin, bu da şehirde ve orduda eksilmiş, hele sen bunu aktarmaya çalışırken tümüyle yok olmuştur. Ürkek, seni dikkatle izleyen bir çocuğu, bu hiçliklerin yüce bir anlamı olduğuna inandırman imkansızdı. Söz konusu olan, çocuklarına vermen gereken bir ders değil, örnek oluşturan bir hayattı aslında. Bu bir suçlama değil, senin suçlamalarına karşı bir savunmadır.

Son yıllarda Yahudilik meseleleriyle daha fazla ilgilendiğimi düşündüğün için, ve sadece ilgilenen ben olduğum için, Yahudilik senin için itici oldu.

Evlilik girişimlerime gelince...

Senden kaçmak için en görkemli ve en umut verici çabamdı. Ama senin eğitiminin bir yan etkisi olarak bende ortaya çıkan tüm olumsuzluklar, zayıflığım, suçluluk duygularım, öz güven yoksunluğum, sanki öfkeyle birleşip evlilikle benim aramda tam anlamıyla bir zincir oluşturdur.

Cinsellik konusunda ise sen kendi yapına uygun olarak meseleye çok basitçe yaklaştın. Bana kendimi tehlikeye atmadan bu işleri nasıl yürütebileceğimi konusunda öğüt verebileceğini söyledin sadece. Bana öğütlediğin şey, senin görüşüne, ve asıl benim görüşüme göre, olabilecek en kirliliydi. Ben, senin evlilik hakkında söylediklerinin annemle sürdürdüğün evlilikte var olmadığını düşünüyor ve böylece sen gözümde daha da arınıyor, yüceliyordun. Yani eğer dünya yalnızca senden ve benden ibaretse, o zaman bu dünyanın arınmışlığı sen, kirliliği ise ben oluyordum. Her iki evlilik girişiminin arka-

Kafka'nın el yazısıyla babasına olan mektubu

Evlilik girişimlerime gelince... Senden kaçmak için en görkemli ve en umut verici çabamdı. Evlenseydim, sana denk olurum, tüm utanç ve zorbalıklar da böylece tarih olurdu.

sındaki temel düşünce bağımsızlaşmaktır. Ama zihinsel açıdan evliliğe yatkın olmamam; korkum, zayıflığım, kendimi hor görmem buna engel oldu. Evlenseydim, sana denk olurum, tüm utanç ve zorbalıklar da böylece tarih olurdu.

Bağımsızlaşmak için mümkün olduğu kadar seninle hiçbir ilişkisi olmayan bir şey yapmalıyım; ama evliliğin seninle çok büyük bir ilişkisi var. Aileyi yasadmak ve yönetmek için, sende gördüğüm her şeyin mutlaka bende var olması gerektiği konusunda artık kemikleşmiş olan kanım, evliliğin önündeki en büyük engel.

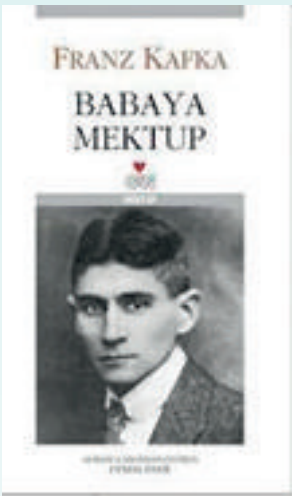
Senden korkmamın gerekçelerini yazdığım bu mektubuma şöyle cevap verebilirsin:

'Ben eğer sadece senin hatalarını açıklayarak işin kolayına kaçtıysam, sen de her tür suç ve sorumluluğu üstünden atarak aynı şeyi yapıyorsun. Samimiyetsizliğimle doğru olmayan üç şeyi kanıtlamış bulunmaktasın: kendinin suçsuz olduğunu, benim suçlu olduğumu ve büyüklüğün sayesinde sadece beni affetmeye değil, suçsuzluğumu kanıtlamam için bana bir fırsat tanımaya, buna inanmaya hazır olduğumu.

Bu mektubunda aslında bütün suçlamalarımda haklı olduğum dışında hiçbir şeyi kanıtlamadın bana.'

Bu cevabına da ben cevap verecek olsam, 'Beni sen böyle eğit-tin baba' diyebilirim. Franz" (*)

(*) Franz Kafka'nın "Der Brief an den Vater" (Babaya Mektup) adlı eserinin değişik dillerde yayımlanmış çeşitli çevirilerinden yararlanılmış, yeni bir metin yaratılmıştır. (**) "Babaya Mektup" metninin tümüne yer verilmemiştir.

Sakin bir şekilde konuşmamamız çok doğal bir sonuç doğurdu: Ben konuşmayı unuttum. Daha çok küçüktüm, bana sözü yasakladın. "Tek bir itiraz istemem!"

Geleneksel Urfa misafirperverliği Nevali Hotel konforuyla buluşuyor.

Tarih boyunca birbirinden farklı medeniyetlere ev sahipliği yapan Urfa, şimdi de Güneydoğu'nun en konforlu oteli Nevali Hotel ile sizi ağırlamaya hazırlanıyor.

Saunadan SPA'ya, a'la carte restorandan sıra gecesine kadar pek çok farklı hizmetiyle Nevali Hotel, Urfa'nın geleneksel misafirperverliğini modern bir konfor anlayışıyla birlikte sunuyor.

Toplantı Odaları

Nevali Hotel'de Babil, Arami, Mitanni, Hitit ve Akad olmak üzere 5 farklı toplantı salonu bulunuyor. Ücretsiz kablosuz internet bağlantısı ve 24 saat kesintisiz çalışan 'business center', işinizi kolaylaştırmak için hizmetinizde.*

Odalar

Nevali Hotel'de 2 adet kral dairesi, 36 adet süit oda, 164 adet standart oda, 4 adet delux oda, 3 adet engelli odası ve astım rahatsızlığı olan misafirler için ise özel odalar bulunuyor.

Restoran

Şanlıurfa mutfağının birbirinden lezzetli yemekleri sizi, şehrin büyüğü atmosferi eşliğinde karşılıyor.

*Babil 1000m² (bolünebilir), Arami 150m², Mitanni 60m², Hitit 170m², Akad 90m² dir.

Urfa inanç turizmine kazandırılması gereken bir yapı

Germüş Köyü Kilisesi

Göbeklitepe ve Balıklıgöl yakınında elde edilen buluntular Şanlıurfa'nın günümüzden 12.000 yıl önce Neolitik Çağ insanları tarafından iskân edildiğini kanıtlamıştır. Şanlıurfa il merkezinin 18 km

kuzeydoğusunda Örencik köyünde yer alan Göbeklitepe kazılarıyla dünyanın en eski yerleşimi ve tapınağı ortaya çıkarılmıştır. Bu buluntular Anadolu'da mimarlık sanatının da başlangıcı sayılmaktadır. En eski dinlerden en son dine kadar bütün dinler "Bereketli Hilal" denilen bölgede ortaya çıkmıştır. Bu bölgede yer alan Şanlıurfa, günümüze ulaşmış mimari eserlerinin zenginliği bakımından Anadolu'nun önde gelen illeri arasında yer almakta ve adeta bir "Müze Şehir" görünümündedir.

Kilisenin çatısında
yer alan kubbeler

Kilisenin yanında
yer alan evlerden biri

Germüş Köyü ve Kilisesi

Şanlıurfa il merkezinin 10 km kuzey-doğusunda yer alan ve geçmişte ilin kırsal alanda tek Ermeni köyü olan Germüş'ün eski ismi kaynaklara göre "Gamurc" veya "Kamurc"tur. Türkler "Germüş" diye telaffuz ettiklerinden bu isim kullanılmıştır. Germüş Köyü'nde yaşayan Ermeniler 1915 yılından sonra göç etmişlerdir. Germüş'te bir kilise yapısı ve taş evlerin kalıntıları günümüze kadar ulaşmış bulunmaktadır.

İnanç turizminde önemli bir potansiyele sahip olan Şanlıurfa'nın turizme kazandırılacak değerli kültür varlıklarından biri de Germüş Köyü Kilisesi'dir. Dağeteği (Germüş) Köyü'nde yer alan tarihi kilisenin, inşa kitabesi kayıp olduğundan adı ve inşa tarihi bilinmiyor. Ancak bu kilise ve Urfa il merkezindeki diğer kiliselerin benzer özellikler taşıması dikkate alındığında; bunların tamamının Osmanlı Padişahı Abdülmecit tarafından 1856 yılında ilan edilen Islahat Fermanı'nın ikinci maddesindeki, "Gayrimüslimler okul, kilise, hastane yaptırabilecek ve onartabilecek, gerekli görülen binalar yeniden inşa edilecektir" hükmüne dayanılarak eski kiliselerin üzerine 1856 yılından sonra yapıldığı söylenilebilir. Şanlıurfa İl merkezinde Surp Asdvadzadzin (Meryem Ana) Katedrali (Büyük Kilise) ve Protestan Kilisesi (12 Havvari Kilisesi) adlarında iki Ermeni Kilisesi daha bulunmaktadır.

İbrani, Arami ve Süryani dilleri ve kültürlerinde uzman olan ve 1952-1966 yılları arasında Urfa üzerine yaptığı araştırmalarını 1970 yılında "Edessa The Blessed City" isimli eserinde yayımlayan İngiliz Profesör J.B. Segal'e göre Ortaçağ'da Germüş Köyü'nde "Şehit Yakub Kilisesi" bulunuyordu. Ermenilerin köyden göçlerinden sonra, Germüş Kilisesi günümüze kadar boş ve bakımsız bir şekilde gelmiştir. Yakın zamana kadar mülkiyeti şahsa ait olan kilise ile ilgili tapu iptal davası açılmış ve kilise Maliye Hazinesi adına tescil edilmiştir.

Kilisenin Mimarisi

Kilise doğu-batı yönünde uzayan üç nefli bazilikalı bir plana sahiptir. Nefler üçer sütun dizisi ile (toplam 6 sütun) birbirinden ayrılmıştır. Orta nefin doğu kesimi dört sütun üzerine oturan dilimli bir kubbe ile örtülü olup, diğer bölümler çapraz tonozlarla örtülüdür. Orta ve yan apsiler Suriye bazilikalarında olduğu gibi dışarıdan düz duvar halindedir. Yan apsilere bitişik olarak beşik tonozlarla örtülü pastophorion hücreleri yer almaktadır.

Batı cepheindeki beş gözlü narthex, önde altı adet payeye oturan beş çapraz tonozla örtülüdür. Ancak günümüzde kemer araları moloz taşlarla örülmüştür. Narthex üzerindeki Gynakaion (kadınlar mahfili) üç kubbe ile örtülüdür. Dış narthex'ten bir kapı ile kilisenin iç mekânına geçilir. Kapı üzerindeki sökülmüş taşın yerinde kilisenin inşa kitabesinin bulunduğu tahmin edilmektedir. Kilisenin kuzey ve güney cephelerinde üçer pencere, batıya bakan cephesinde iki pencere bulunur. Doğudaki apsis duvarı penceresizdir. Güney cepheindeki pencerelerden ortada olanı sonradan genişletilerek kapıya dönüştürülmüştür.

Ayrıca kilise içinde ve dışında yapılacak arkeolojik kazılarla yeni bulgu ve bilgilere de ulaşılabilecektir.

Ortak Kültür Mirası Korunmalı Güneydoğu'da önemli bir kültürel miras olan Germüş Kilisesi'nin en kısa zamanda restore edilerek, inanç turizmine kazandırılması yararlı olacaktır. Germüş Köyü'nün bir bölümü Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından Turizm Koruma ve Gelişme Bölgesi ilan edilmiştir. Köyün kuzeyinde yer alan tarihi mağaralar ise doğa turizmi için ilginç örneklerdir. ■

* Yerel Tarih Araştırmacısı

REFERANSLAR:

- Güler, S.E.- R.Mızrak, Resimli Şanlıurfa Kültürü Sözlüğü, Şanlıurfa Belediyesi Yayınları, Ankara, 2008.
Kürkçüoğlu, A.C., "Urfa Fotoğrafları Evvel Zaman İçinde", Şanlıurfa Belediyesi Yayınları, Ankara, 2011.
Özşavlı Halil, Urfa Ermenileri, Gazi Kitapevi, Ankara, 2013
Segal, J.B., Edessa, The Blessed City, Oxford 1970.

BİR KAR LEOPARI

NASUH MAHRUKİ

Onu hep TV’de, AKUT ekibinin başını çekerken ya da bir enkazın başında görmeye öyle koşullandırmışım ki kendimi, güneşli bir Pazar akşamüstü, huzur dolu evinde, bir kolunda 2 yaşındaki oğlu, diğer kolunda 40 günlük minicik kızıyla rahat koltuğunda oturduğunu görünce, bir anda gözlerime inanamadım. Karşımdaki Kar Leoparı Nasuh Mahruki değil, munis bir aile babasıydı. Yüzünden gülümsemesi eksik olmayan, konuşması ve sohbetiyle insanı adeta kendine kenetleyen, akıllı, çalışkan, hırslı ve yorulmak nedir bilmeyen biri. Daha yakından tanımak isteyeceğiniz tarzda biri...

Çok merak ettiğim bir soruyla başlamak istiyorum. Mesleğiniz sorulduğunda ne diyorsunuz?

Bu sorunun cevabını vermekte biraz zorlanıyorum aslında (*gültüşmeler*). Bilkent İşletme mezunuyum, çok uzun yıllar profesyonel dağcılık yaptım, milli sporcuyum, yazarım, fotoğrafçıyım, kişisel gelişim konularında motivasyon konuşmaları veriyorum – şu anda en çok yaptığım iş de bu zaten. Mesleğim sorulduğunda da “motivasyon konuşmacısı” demeyi tercih ediyorum.

En son bu alana yöneldiğiniz için mi?

Aslında ben 20 yıldır konuşmalar yapıyorum. 1995 yılında Everest’e tırmandığımdan bu yana, sürekli konuşuyorum. İlk konuşmam zirve ve hedef konularında, Everest ile alakalıydı zaten. Tabii zamanla bu konuşmalar çok gelişti, evrildi – ben de bu süreçte çok şey öğrendim, kendimi çok geliştirdim. Bir de İşletme eğitimi almış olduğum için, iş dünyası tarafıyla da bir temasım var, dolaşısıyla kurumsal şirketlerle temasa geçmem zor olmuyor. Konum da tırmanış ve doğa sporları olunca, onu zirve ve hedefle bağdaştırmak kolay. Nasıl planlıyoruz, hedefi nasıl belirliyoruz, zorluklarla nasıl başa çıkabiliyoruz, takım çalışmasını nasıl yapıyoruz gibi soruları, liderlik ve risk yönetimi gibi konularla birleştirince de ortaya “Kendi Everest’inize Tırmanın” çıkıyor.

Önceden seminerinizin adı ‘Zirveye Doğru’ değil miydi?

Evet, yaklaşık 15 sene boyunca ‘Zirveye Doğru’ ismiyle verdim seminerlerimi, neticede anlattığım şeyler aynı ama senelerle, edindiğim deneyimlerle sürekli gelişiyor. Çünkü aslında başarının kuralları belli. Bir insan iş dünyasının hangi sektöründe olursa olsun, başarının yöntemleri bir: öncelikle kendinizle, olan bitenle ilgili farkındalık, doğru hedefler seçebilmek, disiplinli, cesaretli, kararlı davranabilmek, iyi bir takım oyuncusu olabilmek – ki bir ekiple birlikte hareket edince, kendi potansiyelimiz de gelişiyor – ve bunun gibi şeyler... Genel hatlarıyla bunları anlatıyorum, tabii elimde çok iyi bir görsel malzeme de var. Bu kadar yılda, gezdiğim yedi kıtadan,

seksen küsur ülkeden derlediklerim bunlar. Sunumlarımda bol miktarda fotoğrafa ve video kaydına da yer veriyorum.

Hazır sözü açılmışken, fotoğrafçılık merakınızı herkes bilmiyor olabilir, biraz söz etmek ister misiniz?

Ben dağcılığa 20 yaşında, üniversitede okurken başladım, 21 yaşında da ilk fotoğraf makinemi (Nikon FG20) aldım. Çünkü dağcılık sporu ile birlikte, kampçılık, yürüyüş, mağaracılık gibi bir sürü aktivite de yapıyorduk. Seyahatlere çıkıyorduk ve bir sürü mükemmel manzara ile karşılaşırıyordum, tabii dönüşte bütün arkadaşlarıma gördüklerimi anlatıyordum, ama görsellerle desteklemeyince istediğiniz etkiyi yaratamıyorsunuz. Doğanın o bembeyaz kar örtüsünü, yayla evlerinin güzelliğini, yayla evinin içindeki şöminenin üzerinde pişirdiğimiz sucuğu... Bunları ne kadar anlatsanız, betimleyemezsiniz. O ilk aldığım fotoğraf makinesi çok basit, mekanik, ama tam aradığım özelliklere sahipti. Mağaralarda rutubetin, çamurun, suyun içinde kullandım, bana mısın demedi (gülüşmeler).

Fotoğraflar da zaman içinde – sizin tabirinizle – evrildiler mi?

Tabii ki, inanılmaz derecede evrildiler hem de. Aslında ilk çektiklerime bakınca, hâlâ içlerinde beğendiklerim var, ancak o zamanlar filmler farklıydı, sonradan teknoloji çok gelişti. Şimdi dijitalle döndü dünya, bu da bambaşka bir fırsat sundu fotoğrafçılığa. Fotoğraflarımla beraber, ben de evrildim – hayatın kuralı evrilmek zaten. Dolayısıyla giderek daha da rafine, daha hedefine uygun, daha net mesajlar içeren bir hale geldiler.

Türkiye’de kişisel gelişime gereken önem veriliyor mu sizce?

Bence yaşam demek kişisel gelişim demek. Yaşam yolculuğu da kişisel büyüme yolculuğu zaten. Hepimiz doğduğumuz günden itibaren, bir yandan yaş alırken, bir yandan da sürekli öğreniyoruz. Dolayısıyla devamlı değişiyoruz. Geriye dönüp baktığımızda, beş yıl öncesinden farklıyız, on sene sonra bambaşka biri olacağız – eğer buna o gözle bakabilir ve hayatın içindeki bu öğrenme sürecini sürdürebilsek tabii. Piyasada, özellikle son dönem-

de kişisel gelişimle ilgili çok güzel kitaplar var, ama hemen hepsi size işin teorisini öğreten insanlar tarafından yazılmış. Oysa benim gibi, okuyucu ve dinleyiciyle salt pratik deneyimlerini paylaşan tarzda başka bir örnek var mı, bilemiyorum. Benimki daha iyi ya da kötü diyemem, ama motivasyon konuşmalarımı farklı kılan ve dinleyici üzerinde farklı bir etki bırakan bu pratik bilgiler. Çünkü ne olursa olsun, bir kitap size çok doğru mesajlar da verse, insan: “İyi de, sen gerektiğinde yapabilecek misin onu?” diye düşünmeden edemiyor. Benim anlattığım her şey, gerçekten yapıp denediklerim.

Kitaplarınızı yazma nedeniniz, bu deneyimlerinizi daha fazla insanla paylaşmak mı?

Ben çok uzun zamandan beri yazarım zaten, hatta ilk kitabımı 24 yaşında yazdım. Sadece kitap da değil, çok sayıda makalem, köşe yazılarım, gazetelerde, dergilerde yayınlandı vs. Diğer yandan kişisel gelişim seminerlerimi kitap haline getirmeyi çok istiyordum, en sonunda bir vakit ayırmayı başardım ve 2010’da “Kendi Everest’inize Tırmanın” yayınlandı. 2007’de, “Vatan Lafı Değil Eylemle Sevilir” diye bir kitap yazmıştım, orada AKUT’un çok detaylı tarihçesini, kendi tarihçemi anlattım, 1999 depremi ile ilgili bir analiz yaptım. Oldukça değişik ve çok da kalın (788 sayfa) bir belge. Basın kupürleri ile desteklenmiş, bir tarihe tanıklık kitabı oldu diyebilirim. AKUT’a karşı pek çok saldırılar yapılıyordu – hâlâ da yapılıyor gerçi – ama o dönemdekiler farklı bir tonda saldırılardı, şimdikiler daha farklı.

Amaç ne peki?

Amaç beni durdurmaya çalışmak, ama bunun hiçbir yolu yok. Tek yapabilecekleri, ya sansürlemek ya da insanların algısıyla oynamak, yani yalana başvurmak. Bildiğiniz gibi 17 Ağustos ’99 depreminde AKUT orada çok büyük yararlılıklar gösterdi ve ardından da ülkenin en güvenilir kurumu seçildi. Oysa daha biz enkazda çalışırken, benim için durum değişti; resmen hayatım değişti. Ondan önce kariyerime baktığınızda, her sene çok sağlam adımlarla bir yükseliş trendi göze

21 Mayıs 1968'de İstanbul'da doğdu, ilk ve orta öğrenimini Şişli Terakki Lisesi'nde tamamladıktan sonra 1992 yılında Bilkent Üniversitesi İşletme Fakültesi'nden, 2004 yılında Milli Güvenlik Akademisi'nden mezun oldu. Profesyonel sporcu, yazar ve fotoğrafçı olan Mahruki dağcılık, mağaracılık, yamaç paraşütü, aletli dalış, motor sporları, yelken ve bisiklet sporları yapmaktadır. Sovyet Asya'nın 7000 metreden yüksek beş tırmanışını da tamamlayarak, Rusya Dağcılık Federasyonu tarafından KAR LEOPARI unvanı verilen Mahruki, Everest Dağı'na tırmanan ilk Türk ve dünyadaki ilk Müslüman dağcı ve YEDİ ZİRVELER projesini tamamlayan dünyanın en genç dağcısı oldu. 8000 metreden yüksek Cho Oyu, Lhotse ve K2 dağlarına oksijen desteksiz olarak tırmandı. 15 yıl aradan sonra Everest Dağı'na bir kez daha tırmandı. Türkiye, İran, Pakistan, Hindistan, Nepal, Sikkim, Tibet, Bhutan ve Avrupa'nın çeşitli ülkelerinde motosiklet yolculukları yaptı. Liderlik, takım çalışması, kişisel gelişim, kendini tanıma, hedef odaklılık, kararlılık, disiplin, risk yönetimi gibi konularda motivasyon konuşmaları ve seminerler düzenlemektedir ve bir üniversitede "Takım Çalışması ve Liderlik" dersi vermiştir. Çeşitli gazete ve dergilerde köşe yazarlığı yapmıştır ve çeşitli televizyon kanallarında belgesel programları hazırlamıştır. Kurtarma çalışmalarındaki öncü sosyal girişimciliği nedeniyle Amerika'dan ASHOKA Vakfı'na seçilmiştir – (2004). Filipinler'den ULUSLARARASI GUSİ BARIŞ ÖDÜLÜ'ne – (2009), Bilkent Üniversitesi'nden Sosyal Bilimler alanında FAHRİ DOKTORA'ya – (2012) layık görülmüştür. Arama Kurtarma Derneği – AKUT Kurucu Üyesi ve Başkanı, UGSAD - Ulusal Güvenlik ve Stratejik Araştırmalar Derneği, Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi, SAD - Sualtı Araştırmaları Derneği, Gezinler Kulübü Derneği üyesi ve Ortak İdealler Derneği kurucu üyesi ve Türkiye'deki ASHOKA Vakfı'nın Yönetim Kurulu üyesidir. Eserleri: Bir Dağcının Güncesi - Everest'te ilk Türk - Bir Hayalin Peşinde - Asya yolları, Himalayalar ve Ötesi - Yeryüzü Güncesi - Vatan Lafla Değil Eylemle Sevilir, Kendi Everest'inize Tırmanın. 2009 yılında, Himalayalar'da Bhutan Krallığı'na yaptıkları bir motosiklet yolculuğu sırasında geleneksel bir düğün töreniyle Mine Mahruki ile evlenmiştir ve 2013 yılında oğulları, 2015'te de kızları dünyaya gelmiştir.

çarpiyordu. Son derece üst düzey ve rafine işler üretiyordum. Her zaman göz önündeydim, tek farkla: '99 depreminden önce bir tehdit unsuru değildim. Bireysel olarak çok başarılı bir adamdım, ama örgütlenmemiş olduğum için sorun teşkil etmiyordum. Deprem sonrası, Türkiye'nin en güvenilir kurumunun lideri oldum ve böylesine önemli bir gücün lideri pozisyonuna geçince de, bu kez olay tehdiide döndü. Sonrasında da bütün hayatım karalamalarla, iftiralarla, yalan dolanlarla ve sansürlerle geçti. **Yormuyor mu sizi bu kadar olumsuzluk?**

Ben yorulmam. İnsan hayattan yorulur mu hiç? Bu benim hayatım neticede ve insan hayatından bıkarsa, yorulursa, kaybeder. Pes eden kaybeder, o yüzden pes etmeyeceksin.

Bir aralar basında, sizinle ilgili olarak azınlık dinlerine mensup sözleri dolaştı. Bu da o karalamanın bir parçası mıydı?

Tabii, Yahudi dediler, Ermeni dediler, hatta Yahudi Ermenisi bile dediler (günlüşmeler). Bu gayrimüslim söylenmeleri de yine '99 depremiyle birlikte başladı. Aslında bizim gibi insanlar için, "ne fark eder, ne önemi var?" dedirtecek bir konu, ama Anadolu'ya

gittiğinizde, oradaki insanlar üzerinde bir etki bırakıyor. Ermeni ya da Yahudi olduğunuzu bilirlerse: "Hımm, bunun farklı bir amacı vardır kesin," diye düşünüyorlar. Konuştuğum bazı insanlar bunu bir "Yahudi taktiği" olarak görüyorlarmış. Yani Yahudiler önce uzun süre sosyal hizmet için çalışıp, fark yaratırlar, sonra da siyasete zıplarlarmış.

Sizin var mı peki, siyasete "zıplamak" gibi bir düşünceniz?

Açıkçası bir ara düşündüm. Bir grup arkadaşım ile görüşüp toplantılar da yaptık hatta. Çünkü sonuçta, benim derdim memlekete hizmet etmek. Bu kadar işi de o amaçla yapmıyorum zaten? AKUT'un vakfı, derneği, futbol kulübü, enstitüsü, çocuk akademisi derken, binlerce insan var etrafımda bu amaca hizmet eden. Ülkeye hizmeti de siyasete girerek daha etkili bir şekilde yapabileceğimi düşündüğüm için siyasete niyetlenmişim bir dönem, ama ondan sonra – gözüm korktu da demek istemiyorum aslında ama – hayatımı çok altüst edeceğini ve beni mutsuz edeceğini anladım. Ve orada yaratabileceğimi zannettiğim etkin faydayı yaratmanın, aslında o kadar kolay olmadığını

anladım. Yani sosyal girişim, sivil toplum alanında olmanın benim için ve etrafımdaki binlerce insan için daha doğru olacağına kanaat getirdim ve vazgeçtim.

Topa kabiliyetiniz olmadığı için dağcılığa başladığınız söyleniyor, doğru mu?

(Günlüşmeler) Tabii ki esas sebep o değil, ama topa yeteneğim olmadığı da bir gerçek. Dağcılığı seçme nedenim: doğayı severim, hayvanları severim... Dağcılığı da denemek istedim. Üniversitedeyken, dağcılık fikri gündeme gelince, ben de öğrenmek istiyorum, dedim kendi kendime ve kulübe adımı azdırdım. Toplantılarına katıldım ve çok güzel bir fotoğraf gösterisiyle desteklenmiş sunumun ardından bu işi yapmak istediğime karar verdim – bir bakıma beni yakalamış oldular. Ardından da teorik ve pratik eğitimler, yürüyüşler, kampçılık vs. başladı. Giderek daha çok hoşuma gitmekle beraber, bu konuda yetenekli olduğumu da gördüm. İşin büyüğü orada zaten! İlk kaya tırmanışımızı yaparken, bize bir yer gösterdiler, meğer orayı aşmak acayip zormuş, oysa ben ilk denememde geçtim. Aslında çocukluğumdan beri tırmanma yeteneğimin iyi olduğunun

farkındaydım, mahalledeki arkadaşlarımızla, yukarıda dalları birleşen kocaman dut ağaçlarına tırmanırdık. Ben bir ağaçtan tırmanır, diğerine sıçrar ve ondan aşağı inerdim. Aramızda zaman yarışı yapardık.

Çok gurur verici bir ödülün, 2009'da Uluslararası Barış Ödülü'nün sahibisiniz. Nasıl aday gösterildiniz?

Özellikle Atina'daki depremden sonra AKUT'un oraya gidip, Yunan vatandaşlarını enkazdan kurtarması bu ödüle aday gösterilmemizde önemli bir rol oynadı. AKUT bu bağlamda küresel bir oyuncu, dünyanın dört bir köşesine ulaşıyor. Gusi Peace Prize da Asya'nın Nobel'i olarak konumlandırılmaya çalışılan ödül her yıl yaklaşık 15 kişiye veriliyor. Bir kişi hayatında yalnızca bir kez alabiliyor. Kişisel başarı sağlayan, insanlığa hizmetiyle, hayata doğaya kattığı değerden dolayı verilen bir ödül. Bana hem spor, hem de insanlığa yaptığım katkıdan dolayı 2 dalda verdiler.

En son Nepal depreminde, Everest'teki dağcıların çığa kapıldıklarını duyduk. Birbirini tetikleyen böyle felaketler nasıl önlenabilir?

Maalesef böyle felaketlerin önlenmesi çok zor, bir nevi piyango! O sırada

oradaysanız, başka hiçbir şansınız yok. Çığın düştüğü yer, ana kampın hemen üstündeki alandı; çığ yamaçlardan indi aşağıya. Tek yapabileceğiniz – burada çok tehlikeli bir yer olan Khumbu Buzulundan söz ediyoruz – bu bölgede olabildiğince az vakit geçirmek. Yani sabaha karşı, hatta gece yarısı vakitlerinde yola çıkmanız lazım. Çünkü soğuk havada kar ile buz birbirine yapışıyor ve kayma, çökme ve çığ riski iyice azalıyor. Ama öğlen on iki, bir gibi oradaysanız, cayır cayır güneşin erittiği alana çığ daha kolay düşüyor. Yani alabileceğiniz önlem, buzulun üzerinde mümkün olduğu kadar az kalmak ve bunu da soğuk zamanda yapmak. Bunun için kondisyonunuzun iyi olması ve sizin de hızlı hareket ediyor olmanız lazım. Ve yine de ancak olasılığı düşürebilirsiniz, bir deprem olduğunda eğer oradaysanız maalesef yapacak hiçbir şey yok. Buna objektif tehlikeler diyoruz ve benim de dağlarda tek korktuğum şey budur. İyi-kötü dağcı ayrımı yapmayan tehlikeler bunlar.

Kondisyon önemli tabii, ani bir durum olsa ve bir enkaz çalışmasına gitmeniz gerekse, her an hazır mısınız? (bu soru için Teri Erbeş'e teşekkürler)

Benim için böyle bir şey artık söz konusu değil. Neticede artık 47 yaşındayım ve AKUT sonuçta çok büyük bir örgütlenme, 35 takımdan oluşuyor. 1,600 gönüllümüz var, ben de yönetimden sorumluyum zaten. Bu konuya şöyle bir ekleme yapayım: tabii ki hayatımda AKUT ile ilgili çok fedakârlıklar yapmam gerekti, ama yaptığım en büyük fedakârlık kendimi operasyonlardan çekmem oldu. AKUT resmen '96'da kuruldu ve ilk yıllarında, ben bütün operasyonların başındaydım. Tırmanışta olduğum zamanlar hariç, bütün operasyonları bizzat ben yönettim. '99 depreminden sonra, bize yapılan tüm bu saldırılar, karalamalar karşısında, savunmaya geçmek ve gardımızı yükseltmek zorunda kaldık. Ve o süreçte ben mec-buren geride durmak zorunda kaldım, çünkü derneği bir arada tutmak gerekiyordu. Kişisel gelişim seminerleri sırasında öğrendiğim bir şey var: bir lider operasyonel konularda, herkesten daha yetkin olsa dahi, ekibine asıl katkısı organizasyonel konulardadır. Ve ben kendimi operasyondan çektikten sonra, AKUT gözle görülür bir biçimde büyüdü ve gelişti.

Yine de antrenmana devam mı?

Artık o kadar değil. Eskiden çok ağır

antrenmanlar yapardım. Küçük Bebek yokuşunu her gün bisikletle çıkardım, bazen iki Bebek yokuşunu birden çıkardım. Evin aşağısında iyi bir spor salonum var, oradaki basamak aletinde (stepper), her gün bir saat boyunca elli kiloluk bir sırt çantasıyla çalışıyordum. Normal şartlarda vücut ağırlığının üçte birini taşıyabilirsin en fazla, ben 70-72 kiloyum, yani vücut ağırlığının üçte ikisini sırtımda taşıyordum.

Oğlunuzun ya da kızınız dağcı olacağım diye tutturursa?

İnşallah, isterim tabii. Zaten mühim olan onların ne istediği. Bizim çocuklarımıza karşı sorumluluğumuz, onları hayat denilen rekabet ortamına hazırlayacak şekilde, en donanımlı biçimde yetiştirmek. İyi bir eğitim, yabancı dil, gerekli farkındalığı aşılama, yeteneklerini keşfetmek ya da keşfetmesini sağlamak vs. Sonrasında o kapasiteyle ne yapacaklarına kendileri karar verecekler. Biz çocuklarımızı doğru yönlendirmekten, kendi kararlarını doğru bir şekilde vermeleri için gerekli ortamı

hazırlamaktan sorumluyuz. Benim çocuklarım da dağcılık yapmaya karar verirlerse bir gün, elbette ki destek olurum, ama bir tek şartım var: bu işin teorisini, pratiğini en iyi eğitmenlerden öğrenmeleri.

Yani sizden?

Çocuğun babasından araba kullanmayı öğrenmesi bile çok olumlu bir şey değil. Ama tabii dağcılık daha farklı; neticede trafiğin içinde bir yetenek kullanmıyorsunuz. Dağcılık sporu çok daha uzun soluklu bir sürece yayıldığı için, daha sindirilerek içselleştirilecek bir kabiliyet. Sonuçta ben ya da başkası, kursunu, teorik ve pratik eğitimini alacak, ondan sona ne yapacaksa yapacak.

Düğününüzle ilgili haberler okumuştum, çok hoşuma gitti. Oldukça değişik bir yerde evlenmişsiniz...

En büyük hayalim 40 yaşından sonra ve yurt dışında evlenmekti. Sonuçta da Bhutan Krallığı'nda, motosikletle çıktığımız çok özel bir seyahatte, 41 yaşında evlendim. Kendi açımdan rüyam gerçekleşmiş oldu. Nepal'in

Fahri Başkonsolosu Prof. Günseli Malkoç'la sohbet ederken böyle bir şeyi gerçekleştirebileceğimizi öğrendim ve onun da yardımıyla harekete geçtim. Zaten oldum olası çok görmek istediğim bir yerdin. Üstelik Bhutan'da ilk defa bir yabancı çift evlenmiş oldu. Neticede çok geleneksel ve çok da kuralcı bir ülke, böyle bir ilki gerçekleştirmek kolay değildi.

Son olarak, AKUT'a gönüllü olmak istesem, ne yapmam gerekiyor?

Her ay İstanbul merkezde yaptığımız bir tanışma toplantımız var ya da diğer otuz dört ildeki merkezlerimizde yapılan toplantılardan birine katılabilirsiniz. Vatani, milleti seveceksiniz, tek kuralımız bu. Herkese ağız ve herhangi bir yaş sınırımız yok, her yaştan insana ihtiyacımız oluyor. Neticede herkes enkaza girecek diye bir şey yok, ama isterseniz neden olmasın? On kişilik bir operasyonun arkasında çalışan yüzlerce inan var. Herkes gönüllüdür AKUT'ta, maaşlı sadece 3 elemanımız var, onlar da sekreterlikte çalışan arkadaşlarımız. ■

ALMAN LİSELİLER KÜLTÜR VE EĞİTİM VAKFI ALKEV ÖZEL ANADOLU LİSESİ

“Mehr als nur SCHULE...”

Sprachdiplom (Alman Dil Diploması) ile yurt dışındaki üniversitelerde okuma imkanı.

Yurtiçi Üniversiteye yerleştirmede yüksek başarı odaklı eğitim.

İleri teknolojilerle donatılmış laboratuvarlarda bilimsel çalışmalarla yürütülen akademik programlar.

Alanında uzman kadro ile kariyer ve mesleki rehberlik ışığında 21. yy'ın iş dünyasına hazır, başarılı ve yetkin bireyler.

www.alkev.k12.tr

idare@alkev.k12.tr

Alkent 2000 Mah. Mehmet Yeşilgül Cad. No: 7
Büyüçekmece / İSTANBUL Tel: (0212) 886 88 40

ALMAN LİSELİLER
KÜLTÜR VE EĞİTİM VAKFI
ALKEV ÖZEL OKULLARI

Geçmişten Gelen Hüzünlü bir Ezgi “Moda”

Özleminizi duyduğunuz eski İstanbul’un izlerini gizlenmiş köşelerinde saklayan bir semt düşünün. Üstüne İstanbul’un sayılı lezzetlerini, Türkiye’nin en büyük çay bahçesini ve modernleşmenin simgesi olan yapıları ekleyin. Bu arada en eski İstanbullu Rum, Yahudi Ermeni aileleri ve 7’den 77’e Barış Manço’yu da unutmayın. İşte size İstanbul’un her daim Batı’ya açık yüzü, nostaljik bir şarkı kıvamında bir Moda turu.

Boşuna semtimize moda dememişler. Lale Devri ile başlayan yerleşim sonraları Levanten ailelerin artışı ve batılı yaşam tarzı, Avrupa modasını da yakından takip etmesi ile bu ismi kazanmıştır Moda. Hadi o zaman bir Pazar sabahı Moda Caddesi’nden çıkalım yola, kim bilir belki de Mario Levi, Buket Uzuner veya Haluk Bilginer’e de rastlarınız yol boyunca... Tarih boyunca Moda’nın ilk sakinleri olarak bilinen Fenikeliler bu bölgeyi bir ticaret limanı olarak kullanmışlar. Moda’nın en büyük değişimi ise Tanzimat dönemi ile başlamış. Beyoğlu semtinde başlayan Avrupai yaşam tarzı, Beyoğlu ve Galata’da aktif olan Levanten ailelerin yerleşim için Moda’yı seçmesi ile bu bölgede de bu yeni moda kendini göstermiş. Loranda, Tübini, Federiçi, Momiko ve 2. Abdülhamit’in başmabeyincisi olması ile bilinen Sarıca Ragıp Paşa. Günümüzde bu ailelerin yaşadığı çoğu konağın yerinde modern apartmanlar yerleşse de semt halen sanatla yoğrulmuş bir atmosferi yaşatmaya devam ediyor.

Rotamız:

- Moda Caddesi
- Liseleri
- Ali Usta
- Çikolata Dükkânı
- Sarıca Konağı
- Barış Manço Evi
- Moda Deniz Kulübü
- Koço Meyhanesi ve müdavimleri
- Çay Bahçeleri

Moda Caddesi

Moda’nın burnuna kadar uzayan büyük caddenin adı Moda Caddesi’dir. Kadıköy’ün uzantısında Haluk Bilginer’in oyun atölyesi, hemen karşısında son yılların gözde genç mekânlarından “Ayrı” dan düz yukarı doğru yürüyerek turumuza başlayabiliriz. Kadıköy Lisesi, Kadıköy Kız Teknik Lisesi’ni de geçince karşınıza semtin en hareketli bölgesi gelir. Burada ilk olarak Ali Usta’ya uğramanızı tavsiye ederiz. Sağ taraftan devam ederseniz Türkiye’nin en büyük çay bahçelerine soldan giderseniz de Koço Meyhanesi, Moda Deniz Kulübü ve Tarihi Moda İskelesi’ne doğru devam edersiniz.

Çikolata Dükkanı

En son ne zaman küçücük bir hediyeyle kocaman bir mutluluk yaşattınız... Komşunuza hal hatır sormayalı, sokağa çıkıp köşedeki esnafla muhabbet etmeyeli ne kadar zaman oldu. Düşünmeye fırsat bulamıyoruz ama modern zamanların hengâmesinden, koşuşturmacasından sohbeti, muhabbeti, gerçek paylaşımı unutmadık mı?

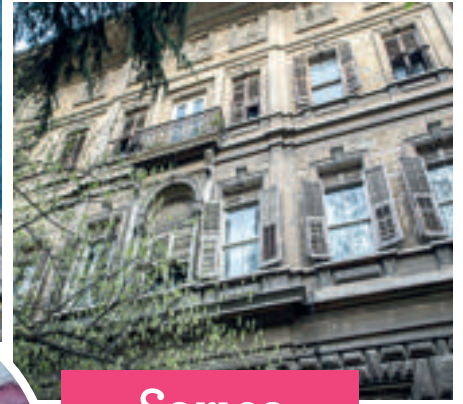
İşte hayatın en tatlı yanlarını, en sıcak duygularını yitirdiğimiz şu günlerde, hayata tat katmak için var Çikolata Dükkanı. Moda Caddesi boyunca yürürken Yeni Fikir Sokağı'nın hemen başında ufak şirin bir dükkân Çikolata Dükkanı... Hele bir tatlıları var ki yolda yürürken o tatlıyı tadıp keyif alanları fark edince siz de ister istemez sıraya katılıyorsunuz. Evet, bahsettiğim "Asuman" adını verdikleri çikolata ve meyveli kup griye havasında bir lezzet. Neden mi Asuman? Çünkü mekânın gayesine uygun olarak eskiyi, eski isimleri yaşatmak amaçları. Hayata tat katmak isteyenlerin, hayattan tat almak isteyenlere kapısını sonuna kadar açtığı bin bir çeşit tatlılıklarla dolu bu mekâna uğramadan devam etmeyin derim.

Ali Usta

Hazır Moda Caddesi'nde yürürken işte şimdi caddenin en yoğun olduğu bölgeye vardık. Bademli, frambuazlı dondurmaları ile ünlü Ali Usta'nın dükkânı özellikle hafta sonları uzun kuyruklara sebep oluyor. Güzel bir yemekten sonra biraz soluklanmak ve kedi-köpekleri ile huzur içinde gezen Moda sakinlerini izlemek için keyifli duraklardan biri Ali Usta.

Çikolata Dükkanı

Sarıca Konağı

Ali Usta'da oturmuş dondurmanızı yudumlarken hemen karşınıza da siyahlar içinde bir hayalet bina karşılar sizleri. Özellikle akşamları içerden gelen hafif sarı ışık bu konağın içinde yaşam olup olmadığı hakkında tereddüde düşürür sizi. Evet, aslında bu bina İstanbul'a iz bırakmış önemli ailelerden "Sarıca" ailesinin halen ikamet ettiği Sarıca Konağıdır. 1903 yapımı zengin taş işçiliğine sahip yontma taş konak, Rum asıllı mimar Constantin P. Pappa'nın bilinen ilk büyük ölçekli yapısıdır. Sarıca'lar, II. Abdülhamid döneminde sarayda mabeyinci olan Ragıp Paşa ve Yıldız Sarayı'nın doktoru olan kardeşi Arif Paşa'dır.

Ünlü mimar Pappa, Sarıca Konağı'nı, hem Arif Paşa'nın prestijine yakışır bir konak, hem de bir aile apartmanı gibi tasarlamıştır. Neo Klasik cephesi ve anıtsal girişi ile konak imgesini yakalarken, bahçe içindeki mütevazı girişi ve kat sayısının fazlalığıyla apartman formatına yaklaşmaktadır. Cadde cephesinde iyonik başlıklı yüksek kolonlu, mermer korkuluklu giriş, Arnavut kaldırımlı eğrisel yollarla cadde üzerindeki simetrik kapılara bağlanır. Köşkün katları arasında kullanılan

farklı tipteki kornişler düşey etkiyi dengeler. Bodrum, zemin, üç normal kat ve çatı katından oluşan, anıtsal ölçeği ile çevresine hâkim yapı, yüzyıl başında yabancıların çoğunlukta olduğu bir yerleşim bölgesinde, sarayın temsilcisi gibidir. Eşzamanlı diğer köşk ve yalılardaki gibi orta sofalıdır ve cephe kurgusu Batı klasisminin etkisindedir. Ana merdivenlerin kat sahanlıklarındaki büyük çift kanatlı kapılar katları birbirinden ayırır. Mimar Pappa konağın sahibi Arif Paşa, kullanıcıları Sarıca Ailesi ve hizmetlilerin konak içi trafiğini çok iyi çözümlemiş. Arif Paşa, zemin katta cadde cephesinden girişi olan bölümde yaşamış. Bahçe içindeki saçaklı ikinci kapıdan ulaşılan diğer katlar ise ailenin diğer üyeleri tarafından kullanılmış. Bodrum katta yaşayan hizmetlilerin kullandığı servis merdiveni her katta mutfağa, sofaya ve ana merdivenin ahşap köprü gibi yapılan kat sahanlığına açılır. Dönemin gelenekçi ve İslamcı ulema aile tipiyle karşı saflarda yer alan, yenilikçi ve Batılı tercihleriyle değişen aile yapısının tipik bir örneği olan Sarıca Ailesi, Tanzimat ailesinin karakteristik özelliklerini taşır. Özellikle Levantenler ve Rum asıllı Osmanlılarla yakın ilişkidedirler ve her dönemde Batı kültürüne ilgi ve yakınlıklarını sürdürürler. I. Dünya Savaşı sırasında İstanbul işgal edildiğinde İngilizlerin müsaadesiyle köşk boşaltılarak iki yıldan fazla Ermeni Okulu olarak kullanılmış, işgal bittiğinde okul kapanıp, Arif Paşa evine geri dönmüş ve bütün eşyalar yenilenmiştir. Konakta bugün dünyaca ünlü piyanistimiz Ayşegül Sarıca ve ablası Mehveş Sarıca ikamet etmektedir.

Barış Manço Evi

Müzisyen, şarkıcı, besteci, aranjör, söz yazarı, oyuncu, TV programcısı, sunucu, koleksiyoncu, ressam, gezgin... Anadolu Rock türünün kurucu üyelerinden olan Barış Manço, Galatasaray Lisesi'nde öğrenci iken ilk kez sahneye çıktığı 1958 yılından bu yana, Türk Sanat Dünyası'nın kilometre taşlarından biri olarak grubu "Kurtalan Ekspres" ile birlikte Türkiye'de olduğu gibi birçok yabancı ülkede sayısız konserler verdi. 1988 yılında Ekim ayında TRT 1'de çocuk ve aileye yönelik bir eğitim kültür ve eğlence programı olarak başlayan "7'den 77'ye", Türk televizyonculuğunda şimdiye kadar ulaşamamış bir rekora imza attı. Türkiye'de en uzun ve en başarılı televizyon yayıncılığını yaptı. Ünlü sanatçının vefatından sonra yaşanan sıkıntılı dönemin sonunda Kadıköy Belediyesi'nin öncülüğü ve Halk Bank'ın desteği ile yaşadığı ev müzeye dönüştürüldü. 1895-1900 yılları arasında Mimar Pappa'ya yaptırılan ikiz köşklardan ayakta kalan tek yapı olan Barış Manço Müzesi İngiliz Mr. Dawson'un mirasçılarından alınmış ve aslına uygun olarak o dönemde korunmuştur. Ferforje çift kanatlı balkonları, mermer silmeleri, dış cephedeki tuğlalar ise Viktoryen tarzın tipik unsurlarıdır. Köşkün bahçesinde Barış Manço "Adam olacak çocukları" ile sizleri karşılarken, içerdeki şahsi eşyalar arasında Barış Manço'nun balmumu heykeli de sergilenmektedir.

Eski Moda Deniz Kulübü

*"Denizlere inmek
medeniyetin şiarıdır."*

Mustafa Kemal Atatürk

Şimdilerde aslı binası yıllarca harap durduktan sonra aslına uygun olarak restore edilen Moda Deniz Kulübü genç Türkiye Cumhuriyeti'nin Atatürk önderliğinde oluşturulan yeni modern yaşam tarzının en önemli göstergelerinden biridir. Moda İskelesi'ni kara-ya bağlayan mendirek, sanki adımlarınızı çok farklı güzelliklere taşımak için yapılmıştır. Yürüdüğünüzde bir tarafınızda Kalamış Koyu'nun doyumsuz gizemi, diğer yanınızda Marmara'nın üstünüze üstünüze gelen hırçın lodosu, anlatılması güç bir heyecanın içine çeker sizleri. Şimdileri renovasyon süren mekân sizlere o geçmiş günleri hatırlatır. Nice krallar, kraliçeler ve büyük devlet adamları hep o geniş kapıdan geçerek binanın içine misafir edilmişlerdi. Her perşem-

Eski Moda Deniz Kulübü

be çay saatlerinde ve gençlik gecelerinde yaşanan temiz aşklar ne güzel birliktelikler oluşturmuştur kim bilir? İskele ile arada kalan denizde, üst üste demirleyen teknelerden çıt çıkmadan, Münir Nurettin'in koyu kucaklayan o eşsiz sesi, mehtaplı gecelerin ayrılmaz bir parçası olurdu. Şık ve özenli kıyafetleri ile grup grup insanlar iskeleye inerek, bu güzellikleri izler ve sözünü ettiğimiz bina ile adeta özdeşleşirlerdi. Moda Deniz Kulübünün kuruluş tarihi 8 Nisan 1935'tir. Kuruluş emrini veren de büyük Önder Atatürk'tür. Kulübün kuruluşuna ilişkin yazılmış kitapların hemen hepsinde şu şekilde anlatılır : "Kurtuluş Savaşı'ndan sonra 1927 tarihinde ilk kez İstanbul'a gelen Önder, Ertuğrul Yatı ile Moda Koyu'nda gezinti yaparken, Moda'da yaşayan İngiliz aileler tarafından kurulan Yat Kulübünü görür. Kulüp ve etkinlikleri hakkında çevresindekilerden bilgi alır. Daha sonraki yıllarda ise Kulübün ilk Başkanı olacak Celal Bayar'ın da katkısı ile Türklerin de benzer bir kulüp kurmasını ister.". Büyük Önder'in bizzat kendi emri ile böylesine bir kulübün kurulmasını istemesi bir bakıma da Moda semtinden başlayarak Cumhuriyet devrimleri ve onun sosyal öğelerini çağdaş Türk toplumuna aşılmasının en güzel örneklerinden biridir.

Koço Meyhanesi

Moda koyunun bu ünlü meyhanesi, ismini İstanbul meyhane geleneğini yaşatan Rum cemaatinin bir üyesi, Konstantinos Koço Kontoros'tan alır.

1928 yılında önce bir kır kahvesi olarak kurulan, sonra Moda Park Lokantası ve Koço Efendi dünyadan göçünce de onun adını alan meyhane, hemen hemen Cumhuriyet tarihiyle de yaşıttır. Koço 1986'da el değişirse de ismi değişmemiştir. Alt katında tarihi Aya Katerina Ayazması'nın yer aldığı

mekân, adaları ve tarihi Yarımada'yı aynı anda izleyebileceğiniz eşsiz noktalardan biridir. Eski Moda İskelesi'nin yanı başında, kıyıya atılan masalarda, üst katındaki kapalı salonunda ya da yemyeşil bahçesinde en yeni si 20 yıllık garsonları ile bütçesi yüksek ama bir o kadar da kaliteli sofralar sunar. Moda'da oturan sanatçı kesiminin uğrak noktalarından da biridir. Türk Edebiyatı'nın çok önemli yazarlarının; Haldun Taner'den Cemal Süreya'ya, Mina Urgan'dan Fazıl Hüsni Dağlarca'ya Koço'da akşam keyfi çatattığını bilmek bu mekânı zenginleştiren öğelerdendir. Özellikle eski haline yetişemeyen benim kuşum için yazın Koço'nun bahçesinde gece yarılara kadar sarkan gerçek Akdeniz keyfindeki sohbetli yemeklerin en can alıcı yanı mezeleridir.

Moda İskelesi

20. yy'ın ilk çeyreğinde ulusal mimarinin öncülerinden mimar Vedat Tek tarafından tasarlanan binanın oldukça maceralı bir tarihi vardır. Bolşevik Devriminden sonra İstanbul'a sığınan Rusların iskelenin üst katındaki gazinoyu işlettiği söylenir. Daha sonraları, şiddetli bir fırtınada büyük hasar görür ve gazino olarak kullanılan üst katı yıkılır. 1986 senesinde de, talep azlığı sebebiyle iskele statüsünü yitirir. Bu tarihi yapı 2000 yılında restore edilir ve belediyeye devredilerek işletme olarak kullanılır.

Eski kültürel zenginliğini, biraz yitirse de Moda hâlâ Moda'dır. Nostaljik heyecanla yeniden trafiğe çıkarılan kırmızı tramvayın da etkilediği, giderek büyüyen park sorununa rağmen halen 'mahalle kültürünün soluklandığı, insanların birbiriyle yolda, selamlaştığı bu İstanbul klasiği Moda, karşı yakanın akciğerleridir adeta. Siz de halen Moda ile tanışmadıysanız e hadi o zaman ne bekliyorsunuz, bir Pazar sabahı çıkalım Kadıköy'den, Moda'nın ünlülerini anarken bu semtin o eşsiz güzelliklerini arşınlayalım!

Moda Çay Bahçesi

Pazar sabahı evden getirdikleri kahvaltılıklarla keyifli sohbetler eden Modalıları görürsünüz Moda Çay Bahçesi'nde. Hem adaları hem de tarihi yarım adayı gösteren o manzarası ile adeta "Körler ülkesinin gören gözleridir." Moda Çay Bahçesi. İster gündüz ister akşam bu semte uğranınca bir soluklanıp hayatın yoğun ritmine ara verilecek duraklardan biridir. ■

Kaynaklar :

"19.yy. Özgün konut Tipleri/Sarıca Ailesi Yapıları, Mimar C.Pappas ve Arif Paşa Apartmanı", Yıldız Teknik Üniversitesi Rölöve Restorasyon Yüksek Lisans Programı'nda Doç. Dr. Cengiz Can danışmanlığında Pınar Öğrenci'nin araştırması. YTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul 1998.

"Mühürdar'dan Moda'ya Geçmişe Doğru Bir Gezinti", Deniz Kavukçuoğlu, Heyamola Yayınları, 2010

Müfit Ekdal, "Bizans Metropolünde ilk Türk Köyü Kadıköy", Kadıköy Belediyesi SSDV Yayınları, 2004

<http://www.modadenizkulubu.org.tr/>

<http://www.barismanco.kadikoy.bel.tr/>

<http://www.cikolatadukkanimoda.com/>

PLATFORM

MICHELE ZACKHEIM

PARİS'E SON TREN

*Amerikalı bir kadın gazeteci...
II. Dünya Savaşı'na uzanan yıllarda
Paris ve Berlin... Soluk soluğa
yaşanan aşk ve direniş günleri...*

Remzi Kitabevi

www.remzi.com.tr
facebook.com/RemziKitap

Sanatla geçen 64 yıl...

HABİB GEREZ

Galata'da birçoğumuzun önünden defalarca geçmiş olup varlığını bile fark etmediği cumbalı bir ev vardır. Yolunuz düşerse, kapısını çaldığınızda içeride sizi tüm yaşamın telaşından uzak bir dinginliği barındıran üç katlı bir 'sanat tapınağı' karşılar. Duvarlarında yüzlerce resmin asılı olduğu, heykeller ve şiir kitaplarıyla dolu bu mekân, sanatı bir yaşam tarzı olarak seçmiş Habib Gerez'in evidir.

Evin dört bir yanına yayılmış resimlerden, heykellerden anlaşılıyor ki sanat, hayatınızın vazgeçilmez bir parçası, ya olmasaydı?

Yavan bir hayat olurdu. Bütün bir günümü şiirle ve resimle geçiriyorum, bunlar olmasaydı ot gibi yaşamış varsayardım kendimi.

Sanatla dostluğunuz ne zaman ve nasıl başladı?

Ciddi olarak sanat çalışmalarına şiirle üniversite yıllarında başladım. 1952 yılında hece vezniyle yazdığım şiirlerimin bir bölümünü Kabataş Lisesi'nden hocam Faruk Nafiz Çamlıbel'in teşviğiyle 'Gönülden Damalar' adlı kitapta topladım. Hocam kitabın önsözünü de kendisi yazdı. Yıllar içinde resim, sanat çalışmalarımın bir parçası oldu ve bugüne dek ikisini at başı götürmekteyim.

Yurt dışında ve yurt içinde birçok sergi açtınız, bunların arasında bizle paylaşmak isteyeceğiniz ve sizin için özel olan bir sergi var mı?

142 kişisel sergi açtım, bu sergilerden otuzu yurtdışında geri kalanları ise ülkemizde gerçekleşti. Benim için hepsi çok özeldi ama unutulmaz olanlardan biri Verona'da dünyaca ünlü Ghelfi Zincir Galerisi'lerinin sahibi ile tanışarak orada açtığım sergi oldu. Dünyaca tanınmış ressamların sergi açabildiği bu galeride sergi alanının kirasını ödemek bile benim için büyük bir hayalken galerinin sahibi Bruno Ghelfi resim çalışmalarımı çok beğendiği için bir Türk ressam olarak çalışmalarımın galeride yer almasını istediğini söyledi ve bana özel bir teklif sunarak, böyle bir hayalin gerçekleşmesine fırsat verdi.

Abisi Heskîya Gerez ile

1976 yılında açtığımız sergiye götürdüğüm 80 tablonun tümü satıldı. Benim için unutulmaz bir başarıydı. Bruno Ghelfi ile dostluğumuz sergi sonrasında da devam etti.

Resimleriniz hakkında size övgü veya eleştiri yöneltten oldu mu hiç?

Değerli ressam şair Bedri Rahmi Eyüboğlu'nu Asmalımescit'teki Refik Lokantasında sık sık görürdüm. 70'li yıllarda, atölyem, lokantanın hemen dönemecindeydi. Bedri Rahmi ile karşılaştığımızda selamlaşır konuşma fırsatı bulduğumda sanatsal etkinliklerden bahsederdim. Bir öğle vakti lokantada yine kendisini görmüş yemekten sonra atölyeme davet etmiştim.

Atölyemi ilk olarak ziyaret eden Bedri Rahmi, yaptığı tabloları izlerken, bana: "Reis ben dobra dobra konuşurum. Çalışmalarını çok beğendim" deyip, "Reis sen Fransa'da Akademide eğitim gördün ve oradan mezun oldun değil mi?" diye sormuştu. Ben de kendisine Akademide gitmediğimi, kendi kendimi yetiştirmeye çalıştığımı söylemiştim. "Reis akademide okumadığın iyi oldu. Yoksa seni de bozarlardı" diye yanıt vermişti. Ben de: "Hocam Fransızlar Güzel Sanatlar Akademisine, Academie de Beaux Arts (Akademi dö bozar okunur) adını boşuna vermemiş-

Abi Heskiya, Anne Luiza, Baba Sabetay ve Habib Gerez

1951 GEREZ QİLESI

ler" deyince beni kucaklamış ve "Reis, ne güzel de buldun" diyerek kakhahalarla gülmüştü.

Resme ilk başladığınızdan bu yana değişik dönemleriniz var. Bu dönemleri anlatır mısınız?

Altmışlı yıllarda başladığım ve kendi geliştirdiğim bir teknikle boyaları tinerle inceltip akıtarak 'ebru'yu anımsatan resimler yaptım. Yetmişli yıllara dek süren bu birinci dönem resimlerime zaman içinde; ağaç ve diğer konuları işleyerek yavaş yavaş soyuttan somuta doğru yol aldım. Yetmişli yıllarda resimlerimde daha çok gerçekçi unsurları ön plana çıkarmakla beraber ilk dönemin etkileri de hala devam etmekteydi. Dönemler bıçakla kesilip birinden diğerine geçiş olarak algılanmamalı. Bunlar birbirinin izlerini taşıyan iç-içe girmiş bir geçiş süreci olarak değerlendirilmelidir.

1985 yılından başlayarak soyut ile somut özellikteki çalışmalarımı bağdaştırdığım ikisinin karışımı olan resimlerimi yapmaya başladım. Bunu yaparken kendi geliştirdiğim tekniği de ilerletmeye devam ettim. Bu benim üçüncü dönem olarak adlandırdığım izlenimci dönemimdi. Bu dönemde kendi geliştirdiğim bir teknik olan ve kurşun dök-

rek yaptığım resimler de mevcuttu. Geçtiğimiz günlerde bu çalışmalardan bir tanesini Beşiktaş Belediyesi'ne ait 'Unutulmayanlar Müzesi'ne verdim. Soyut resimleri figürlere dönüştürerek yaptığım ve 'İnsan Manzaraları' olarak adlandırdığım resimlerim ise hala devam etmekte olan dördüncü dönemin ürünleridir. Bu resimlerde insan figürlerinin yanı sıra, hayvan figürleri,

oyuncak bebekler gibi çeşitli konuları da resmediyorum. Değişik dönemlerde yaptığım resim çalışmalarımı birbirinden ayıran farklı özellikleri olmakla beraber, bütün resimlerim birbiriyle ahenk içindeki bir bütünün parçalarını yansıtmaktadır.

Son dönem resimleriniz ile şiirleriniz arasında çok anlamlı bir bağ

olduğunu düşünüyorum. Dönemi yansıtan baskı, korku, savaşlar ve bunların içimizde yankılanan sorgulamalarına her iki sanat dalında da çokça yer veriyorsunuz. Sanatınızla özellikle vurgulamak istediğiniz mesaj nedir?

Elbette sanat bir bütündür. Benim hayatımda şiir ve resim ayrılmaz bir ikili olarak yer alır. Her ikisinde de güncel olaylarla ilişkili düşüncelerimi ve hissettiklerimi yansıtmaktayım.

Yedek Subay Habib Gerez
Askerlik dönemi, Lüleburgaz, 1955

Resimleriniz hangi müzelerde yer alıyor?

Fransa'da Arsonval Müzesi ile Troyes Güzel Sanatlar Müzesi'nde, Belçika'da Herstal Müzesi'nde, ABD'de Judah Magnes Müzesi'nde, İsrail'de Jewish Art ve Ben Ari müzelerinde, Türkiye'de Selçuk Yaşar Müzesi ile Edirne Modern Sanatlar Müzesi'nde, Beşiktaş Belediyesi'ne ait 'Unutulmayanlar Müzesi'nde resimlerim yer almakta. Bununla beraber pek çok resim koleksiyonerinin evinde de sayısız tablolarım bulunmaktadır.

Tablolarınızdan birini Horhor Bit Pazarı'nda satılırken gördüğünüzde yaşadıklarınızı okuyucularımızla paylaşmak ister misiniz?

“Ye iç yat
keyfine bak,
gönlün bulaşsın
sevdaya,
bilime sanata,
ol balını üreten
arı, işte budur
mutluluğun
sırrı...”

Ortaköy Yetimhanesi'nde öğretmenlik yaptı

Yıllar önce Unkapanı'ndaki Horhor adlı Bit Pazarı'na gitmiştim. Zaman zaman, eski eşya satan dükkânları gezmeyi severim. Horhor'da gezinirken, üst kat-taki dükkânların birinde, kendi imza-mı taşıyan, iki adet orta boy tablo ile karşılaştım. Her halde, ölmüş olan bir kişinin eşyası ile birlikte tablolar oraya gelmiş olmalıydı.

Dükkân sahibine tabloların fiyatını sorduğumda ikisine 6.500.000 TL (eski para ile) istemişti. Kendisine 2.500.000TL'ye satın alabileceğimi bildirdiğimde "Abi sen ne diyorsun! Bunlar ünlü ressam Habib Gerez'in; adını duymadın mı?" demişti.

Duymadığımı söyleyerek dükkândan ayrılmıştım.

Erkekler için askerlik en unutulmaz anılarla dolu dönemlerden biri... Sizin askerliğiniz?

Askerliğimi 1955 yılında Lüleburgaz'da yedek subay olarak yaptım. Öncesinde 6 ay Ankara'da yedek subaylık eğitimi aldım. Her gün kaldığım evden birliğe giderken bindiğim beyaz bir atım vardı. O at ile aramızda duygusal bir bağ oluşmuştu. Benden başka kimseyi sırtına bindirmez, hırçınlaşırdı. Bugün bile özlemle andığım o yıllar aklıma geldiğinde, beyaz atım belirir hemen gözlerimde.

Askerlik döneminde boş zaman buldukça şiir yazarak sanatla olan bağımı koparmamış oldum.

Sanat hayatınızda büyük bir yer kaplıyor, peki profesyonel iş hayatınız?

Berlitz Dil Okullarında 11 yıl yabancılara Türkçe dersleri verdim. Mevcut olan Berlitz metodunu genişlettim ve

Galeri 77 sergi açılışı. Konukları arasında Cüneyt Arkin ve Filiz Akın da vardı

Londra'da bu genişletilmiş hali basıldı. Öğretmenlik görevi Berlitz'deki çalışma yıllarımdan sonra da uzun seneler devam etti... Birçok ülkenin konsoloslarına, yabancı firmaların müdürlerine özel ders verdim. Sanat çalışmalarına başladığıktan sonra resim dersleri de verdim.

34 yıl süreyle Hahambaşılıkta profesyonel olarak çalıştım. Hahambaşı Rav David Asseo'nun Genel Sekreterliğini üstlendim.

“Er geç önümüze çıkacak bir mermer şehir, sadece resimlerde kalacak varlığımız...”

Bunun yanı sıra resim ve şiir çalışmalarıma da ara vermeksizin devam ettim.

Aldığınız ödüllerle ilgili bilgi verirsiniz?

Resim ve şiir dalında birçok ödül aldım. 28 Haziran 1998 yılında Avrupa Konseyine bağlı Avrupa Akademisinin düzenlediği 'Avrupa Büyük Ödülü'nü sanatta 50. yılım nedeni ile akademi bana verdi. Her sene sadece bir kişiye verilen bu büyük ödülü almış olmak benim için büyük bir gururdur. Yurtdışında altı akademinin fahri üyesiyim ve Avrupa Konseyi'ne bağlı Avrupa Akademisi'nin Türkiye temsilcisiyim.

Sizce mutluluğun sırrı nedir?

Mutluluk göreceli bir kavram; sevenin

Habib Gerez'in evi tarihe tanıklık edecek müthiş bir arşive sahip. Fotoğraflar, gazete kupürleri arasında gezinirken dönemin siyasi olaylarına ve yaşam tarzına tanık olmak mümkün. Zaman içinde değişen giyim tarzından, Şehri-İstanbul'un yaşadığı evrime kadar her şey bu arşivde saklı.

Habib Gerez

1926 yılında İstanbul Ortaköy'de doğdu. Kabataş Erkek Lisesi ve İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde okudu. Tatbiki Güzel Sanatlar Akademisi'nde misafir öğrenci olarak devam etti. Altmış dört yıldan beri çalışmalarını resim ve şiir alanlarında sürdürmektedir. Katıldığı yarışmalardan altmış üç ödül aldı. Akademisyen unvanına sahip olup yurtdışında altı akademinin fahri üyesi ve Avrupa Konseyi'ne bağlı Avrupa Akademisi'nin Türkiye temsilcisidir. Eserleri yurtdışında ve yurtdışında birçok müzede sergilenmektedir. On üç şiir kitabı yayınlandı şiirlerinin bir bölümü yabancı dillerde yayınlandı. Değişik gazete ve dergilerde altı yüzden fazla yazdığı makalelerin bir bölümü 'Rüzgara Söylenenler' ile 'Yaşamın Tadı Tuzu Sanat' adlı kitaplarında yer aldı. Basılmış elliye yakın kitabı bulunmaktadır. Sanatı kendisine bir yaşam tarzı olarak seçmiştir.

Sanat Evi'nin giriş katı adeta bir müze

**Gerez, Hahambaşı
Rav David Asseo ile
konukları karşılarken**

**Beşiktaş Belediye Başkanı Murat Hazinesar
ile sergi açılışında, 2014**

varsa, ne pulda ne paradadır mutluluk. Şiirlerimden birinde değim gibi 'Ye iç yat keyfine bak, Gönün bulaşsın sevdaya, bilime sanata, Ol balını üreten arı, İşte budur mutluluğun sırrı'.

Hiç evlendiniz mi?

Uzun süreli arkadaşlıklarım oldu ama, evliliği sadece sanatla yaptım ve 64 yıldır sürdürmekteyim.

Bir sanatçı olarak kadını nasıl tanımlarsınız?

Kadınlar olmasa hep eksik olurdu yaşamlarımız. Son kitabım 'Ertelenmiş Suskular'da yer alan bir şiirimde anlattığım gibi "Yarımımızla bir bütün oluruz biz. Ayrı kalsak bir işe yaramayız ikimiz. Kilitte anahtar gibiyiz biz, Bir araya gelmezsek bir işe yaramayız ikimiz".

Kadının doğurganlığı en büyük serveti, güzelliği ise tazeliğidir.

Peki ya aşk...

Aşkın bin bir rengi vardır. Kimine göre pembe, mavi sarıdır. Kimine göre sevgilinin gözünde gördüğü renktir. Ben tüm ışık renklerinin karışımı olan beyazı seçtim ve işin içinden çıkamadım...

Her yıl özel olarak bastırdığınız bir takviminiz var bunun yanında size düğün vb davetiye getiren dostlarınızın bunların üzerine resim yaparak geri hediye ediyorsunuz bize biraz bu çalışmalarından bahsedebilir misiniz?

Bu davetiyeler üzerine resim yapmakta kendi geliştirdiğim bir teknik. Dostlarıma benden bir hatıra kalması düşüncesiyle başladığım bu gelenek hala devam etmekte. Bana getirdikleri düğün, on üç yaş töreni davetiyelerinin üzerindeki isimlerin gözükmesine özen göstererek manzara resimleri yapıyorum ve bunları kendilerine hediye

ediyorum. Bu vesileyle sanatın bana verdiği keyfi dostlarımla paylaşmış oluyorum.

Takvim de o yıl içerisinde yaptığım resimlerden seçkiler oluşturarak hazırlanıyor. Yıllardır çok sayıda basarak bunu da evimi ziyarete gelenlere ve dostlarıma dağıtıyorum.

Eve girince bizi karşılayan çok geniş bir arşiviniz var

Yıllar içinde biriktirdiğim fotoğraflar ve basında hakkımda çıkan haberler-

Değişik dönemlerdeki resim çalışmalarımı birbirinden ayıran farklı özellikleri olmakla beraber, bütün resimlerim birbiriyle ahenk içindeki bir bütünün parçalarını yansıtmaktadır.

den oluşan 40 ciltlik bir arşivim var. Çocukluğumdan başlayarak bugüne kadar hayatımı belgeleyen fotoğraflar yaklaşık on iki bin fotoğraftan oluşan 20 cilt halinde bu arşivin en önemli parçalarından biri. Onlar benim renkli hayatımı yansıtan tanıklar. 'Er geç önümüze çıkacak bir mermer şehir, sadece resimlerde kalacak varlığımız...'

Fotoğraflarınızdan oldukça renkli bir hayat yaşadığınız belli oluyor, geçen 88 yılı birkaç cümleyle özetleyin desem bunu nasıl anlatırdınız?

Şiirin, resmin kucağında geçti ömrüm, dolu dolu bir hayatı sanatla iç içe yaşadım. Sergiler, yurtiçi ve yurtdışı seyahatleri ile pek çok dünya ülkesini gezdim birçok insanla tanıştım ve çokça anı biriktirdim.

Son olarak evinizi 500. Yıl Vakfına bağışladınız, bize bundan da biraz bahsedebilir misiniz?

Evet, Galata'da bulunan üç katlı evimi yaşadığım sürece aynı şekilde kullanmak kaydıyla tüm tablolarım ve arşivimle beraber, 500. Yıl Vakfı'na bağışladım. Bu sayede benden sonra evim müzenin devamı olarak gezilebilecek. Duvarlarında şu anda da 102 tablo bulunan bina aynı şekilde muhafaza edilerek, resim galerisi olarak kullanılacak. Şu anda 2bine yakın resmin olduğu ve depo olarak kullanılan en alt kat depo ve kütüphane olarak kullanılmaya devam edilecek, bu vesileyle ziyarete gelenler kütüphanede çeşitli sanat kitapları bulabilecekler. Ve benim atölye olarak kullandığım en üst kat 500. Yıl Vakfı'nın şahsi kullanımına bırakılacak.

Kapım gezmek isteyen herkese şimdi de ziyarete açık. ■

Nezih Başgelen

ile İstanbul'un kaybolan hazineleri üzerine...

Arkeolog Nezih Başgelen ile katıldığım Gaziantep ve Urfa Göbekli Tepe gezisinde tanıştık. Anadolu, İstanbul tarihi ve arkeoloji bilgisi dışında doğaya olan sevgi ve saygısı beni ilk andan etkilemişti.

Nezih Başgelen 1970'li yıllarından beri bilimsel veriler ve tarihi kaynaklara dayanarak Anadolu'nun en ücra köşelerine giderek gezi yayınları yayınladı. Trakya ve Anadolu'da yaptığı inceleme gezilerinde pek çok bilinmeyen kalıntı, eser ve arkeolojik yerleşimi belirleyerek bilim dünyasına tanıttı. Kendisiyle Beyoğlu'nda çok sevdiğim kitap dolu ofisindeki sohbetlerimizin bir kısmında İstanbul'un kaybolan hazinelerine, biraz da çocukluluğunun nostaljik resimlerine, anılarına sürüklendik...

Çocukluk anıları... Yeşilköy – Yedikule’den dünyaya ve bakış

Cerrahpaşa’da 1964 senelerine uzanan çocukluğumdan hatırladığım ilk anılar arasında bahçe kapısından girilen kocaman konaklar var; çakıl ve taştan avlular, bir tarafta havuzlar, bir tarafta iki üç katlı ahşap evler... Komşu evler, mutlaka etraftan tanıdık kişilerle doluydu. Yazları öğle uykusuna çekildiğimiz o kocaman cibinlikli, naftalin kokulu odaları hala kokusuyla hatırlıyorum. Zihnimden silinmeyen başka bir anı mis gibi yosun kokan, Marmara Denizi’nin dövdüğü sahil kesimi: insanların pırıl pırıl denize girdiği, balığa gittikleri sahil ve yazmacılar... Trenle o bölgeye giderken hep yazmacıları gözlerdim, safran sarısı, üzerleri çiçekli yazmalar. O dönemde birileri onları basar ve orada kuruturlardı; rüzgâra karşı eserler, rengârenk görüntüleriyle bir sanat galerisini andırırlardı.

Pul merakı

1960’ların Samatya ve Yeşilköy’ü kozmopolit bir yapıya sahipti; esnafın çeşitliliği göze çarpar, çocuk ruhumu renkli bir yelpaze gibi süslerdi. Çarşıya çıktığımız zaman benim pul toplamamı teşvik eden Musevi asıllı bir manifaturacıma uğramadan eve dönmezdim. Dedesinden kalma pul defterini fiyatlamış, içerisindeki pulları satardı. Böylece ben de ondan bazı pullar alarak ilk koleksiyonumu şekillendirmeye başladım, bu pullar halen bugün bende duruyor.

Bu pul merakını ben de gayet iyi hatırlıyorum. Gelen mektuplardan pulları itinayla keser sevgili babamla onları bir tas su içine koyar, kâğıttan ayrılmasını bekler, sonra havlu üzerinde kurutup pul albümlerimize dizerdik.

İlkokulun ikinci sınıfında anne ve babamla çarşıya düğme ve benzeri şeyler almaya gittiğimizde ben de mutlaka bizim manifaturacıya uğrar biriktirdiğim harçlıklarla pul alırdım. Tezgâhının arkasında kalın ciltli, eski bir pul defteri içerisine dizilmiş 19. yüzyıla ait Osmanlı pulları dışında Fransız, İngiliz Dominyonu,

Alman ve daha birçok ülkenin pulları vardı. Bu merakım sayesinde dünya coğrafyası hanedanlarını ve devletlerini yakından tanıma imkânım oldu.

Araştırma ve koleksiyon merakınız çok erken başlamış, o yaşlarda şimdiki mesleğinizle ilgili başka keşifleriniz oldu mu?

Nerede yaşadığımızı, bizden önce buralarda kimlerin yaşadığını, her şeyi araştırır; bahçede karıncaların, böceklerin hareketlerini, kuşların ne yaptığını, arazinin toprağında neler yetiştiğini incelerdim. Bahçede bir düzenek kurmuştum, fotoğraf büyüteçleriyle karıncaların hayatını inceleyip resimlerini çekerdim. Bahçede ne kadar canlı varsa hepsini kayda geçirdim. Babam bahçe işlerini çok severdi, bu vesileyle ben de çok değişik bir dünya keşif ettim. Bakırköy, Yeşilköy ve çevresindeki arazilerde bir sürü

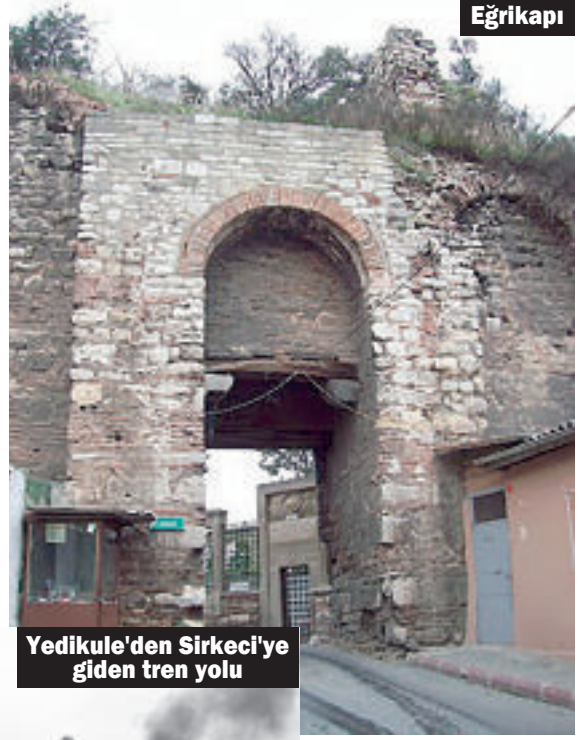
eski kalıntılar vardı; bu arazileri dolaşırken üzerinde yazılar bulunan taşlar buldum. Ondan sonra da, ben de bu kalıntıları kim yapmış ne zamandan kalmış sorularıyla Taş Köprü’yü keşfettim... Ayamama Deresi üzerindeki biri Geç Roma Tarihi, biri Osmanlı dönemine ait iki farklı köprünün detaylı bir şekilde inceleme fırsatının elime geçmesi heyecan vericiydi. Yazın boğucu sıcaklarında Ayamama Deresinin sarı kumları içinde akan berrak duru suları maalesef bugün ancak bir anı...

Mermer Kule’den Ayvansaray’a kaybolan tarih

“Samatya Bölgesi ve Marmara surları 1912 yılında demiryolu inşaatı sonrasında hatta 1956’da karayolu yapılmadan önce iyi durumda kendini

Eski Liman ve Mermer Kule

Eğrikapı

Yedikule'den Belgrad kapısına

Yedikule'den Sirkeci'ye giden tren yolu

koruyordu. Fransa için Bastille neyse, Osmanlı tarihi açısından da Yedikule odur. Altın Kapı ve Yedikule Kapısı, Bizans ve Osmanlı dönemlerinde imparatorluğun simge yapılarından biriydi...

Marmara surlarının, Kara Surları ile birleştiği kesimde yer alan Mermer Kule, adını duvar örgüsünün büyük bölümünün mermer bloklarından oluşmasından alır. Çevresi bugün toprakla doldurularak park haline getirilmiş ve kısmen onarılmıştır. Yedikule Kapısı bugün de kullanılmakta ve yoğun araba trafiğe hizmet vermektedir. Bu trafikten imkân bulursanız kapının iç tarafındaki kemerin üzerindeki Bizans döneminden çift başlı kartal kabartmasını görebilirsiniz... Eski İstanbul yaşantısında ayrı bir yeri olan bostanların yaşayan örnekleri, halen bu kesimde geleneksel üretimlerini sürdürmekte. Resimlerde bu kadar eski ve muhteşem görünümlü bir kulenin bir kesiminden bugün sahil yolu geçiyor.

Kulenin deniz yerine karayla çevrili olması bana esef verdi. Kendimi oralarda yürürken hayal ediyorum ve uzun uzun içimi çekiyorum. 1959'da sahil yolu geçirilmesi için sur bedeni yıkılmış Mermer Kulenin çevresi toprakla doldurularak park yapılmış. Doldurulmadan önceki resimlerde Kazlı Çeşme ve şehir yönünde eski bir limana ait görüntüler denizin içinde görülebilmekteydi.

Kara Surları, genellikle Mermer Kule'nin biraz ötesindeki sahil yolunun kenarındaki II. Basileos ile IX. Constantinos'un kitabelerinin olduğu burçtan başlar. Bu burcun hemen yanında şehrin eski askeri kapılarından biri yer alır. Üzerindeki "XP" monogramı nedeniyle İsa Kapısı olarak adlandırılmaktadır.

Ön tarafında bir geniş yerleşim şeklinde yer alan, vaktiyle çevreye yaydığı kokularla sahil yolundan geçen herkesi etkileyen Kazlı Çeşme deri fabrikalarına ait binalar yıkılarak

park haline getirildi. Bu sur bölümünün Yedikule'ye bağlandığı kesim demiryolunun geçmesi için geçtiğimiz yüzyılda yıktırılmıştı. İstanbul'un fethinden sonra, 1457-58 kışında ana sur bedeni üzerinde

eklemelerle Fatih tarafından yaptırılan Yedikule Hisarı, bir eşkenar beşgeni andırır. Beşgenin tabanında Bizans döneminin ünlü Altın Kapı'sı (Porta Aurea) yer alır. Klasik Roma üslubunda ve üç kemerli bir zafer takı şeklindeki bu kapı iki yanında mermer bloklarla kaplı ikiz kulelerle korunmaktadır, cephesi altın yaldızlarla süslenmiş bu kapıdan şehre girerlerdi. Kapının Zeytinburnu'na bakan büyük kemeri üzerinde vaktiyle Latince 'AUREA SAECLA GERIT QUI PORTAM CONSTRUIT AURE' (Kapıyı altın olarak yaptıran altın bir devir yarattı), şehre bakan yüzündeki büyük kemerin üzerinde ise Latince 'HAEC LOCA THEODOSIUS DECORAT POST FATA TYRANNI' (Tiranı yok ettikten sonra Teodosius burayı süsledi) ifadelerinin altın kaplamalı bronz harflerle yazılı olduğu eski kaynaklardan bilinmektedir.

Fatih devrinde eklenen üç kule ile bir hisar haline getirilen Yedikule'ye, bir cami ve muhafızlar için koğuşlar yaptırılmıştır. Osmanlı devrinde, önceleri silahların ve devlet hazinesinin saklanması, daha sonraları ise savaş halinde bulunan ülkelerin tutsak elçilerinin kapatıldığı bir hapishane olarak kullanılmıştı. Osmanlı tarihinin genç ve reformcu padişahı II. Osman da burada boğdurulmuştu. XVI. yüzyıla kadar kulelerin üstünün örtülü olduğu anlaşılmaktadır. 1960'ların başında Cahide Tamer tarafından gerçekleştirilen başarılı onarımların sonunda müze olarak düzenlenerek açıldı. Bugün İstanbul Hisarlar Müzesi Müdürlüğü'ne bağlıdır. Altın Kapı'nın önünde dış sur bedenine açılan iki sütunun desteklediği bir kemerden oluşan Küçük Altın Kapı yer almaktadır. XIV. yüzyılın sonlarına doğru bu kapı sağlamlaştırılırken kapının iki yanına yıkılmış kiliselerin mimari elemanlarından çerçeveler yapılarak içlerine M.S. 1-2. yüzyıla ait Herakles'in işlerini, Afrodite, Adonis ve Phaeton ile ilgili çeşitli antik kabartmalar konulmuştur. Kabartmalar da zamanla kayboldu.

Beyoğlu, Arkeoloji ve Sanat Yayınları

Arkeoloji ve Sanat Yayınları kurucusu Nezih Başgelen uzun yıllardan bu yana Beyoğlu'yla iç içe yaşıyor. Henüz on bir yaşlarında iken Babıâli'de bir kitapçının yanında çalışmaya başlamış. Satılmayan kitapları başka kitapçevlerine satarak harçlığını kazanan Nezih Başgelen, kitap sevdasının o yıllardan başladığını ve hatta günümüzde var olan kitapçevlerinin temelini ta o günlerde atıldığını hala o günkü heyecanıyla paylaşıyor.

Benim çocukluğumda Beyoğlu hem gizemli hem de alışveriş için gidilen, esnafın her çeşidiyle renkli bir amandır. Neler değişti?

Ben Beyoğlu'nu Güzelleştirme Derneği'nin bir dönem genel sekreterliğini yaptım. Beyoğlu'nun dönüşümü için fiziki ve demografik olarak bir şeyler yapmamız gerektiğini söylediğim anda başı çekip 1989-1990'da iş yerimi hatta evimi buraya

Eski İstanbul yaşantısında ayrı bir yeri olan bostanların yaşayan örnekleri, halen Yedikule'de geleneksel üretimlerini sürdürmekte

taşıldım. Kentsel dönüşüm projeleri İstanbul'un dört bir köşesinde, farklı semtlerde son hız devam ediyor. Kentin göbeğindeki Beyoğlu-İstiklal Caddesi değiştirilip dönüştürülmeye çalışılan önemli bir bölge... Elbette bu değişim sadece fiziksel bir değişim değil; yani kente yapılan bir estetik operasyon ya da makyaj değil söz konusu olan. Bundan İstanbul'un en az Tarihsel Yarımadası kadar önemli, Galata- Pera bölgesi de etkileniyor. Bölgenin ekonomisi, kültürü, yaşam tarzı da bu değişimden nasibini aldı.

**Elda Şaşun ve Nezih Başgelen
TÜYAP Kitap Fuarı'nda**

1970'li yılların İstanbul'u genç biri için, oturmuş bir kültürün insanlarıyla dolu bir diyardı. Babıâli yokuşu ayrı bir zenginlik, Beyoğlu ise kültürel açıdan kendimizi geliştirebileceğimiz, sinema ve tiyatrolarla altın çağını yaşıyordu. Beyoğlu, İstanbul'un Batı'ya dönük yüzü olarak Avrupa metropollerini (Paris, Berlin, Viyana gibi) ve biçimlenen diğer merkezler gibi görkemli binalar, mağazalar ve onlara eşlik eden pek çok kültür mekânlarıyla adeta İstanbul'un bir kültür sanat akropolisi gibi biçimlenmiş ve bunu hem Osmanlı döneminde, hem de erken Cumhuriyet döneminde, tüm görkemi ve tüm etkinlikleriyle sürdürmüş olan bir İstanbul markası... Hem marka, hem de marka semti. Gençliğimizde geceleri dil kurslarına gider. Sinema çıkışlarında Avrupa ve Amerika'dan yeni gelen dergileri inceleyip okuma merakımızı giderdiğimiz çeşitli kitapçevlerine daldık. Tünel meydanında Aşkenaz asıllı bir Alman Musevisi tarafından açılan İsidore Karon'un (1888-1967) Alman Kitapevinde (I.Karon-Tünel Kitabevi) ilk çeviri denemesi kitabımızı bulduğum günü hiç unutamam. Tünel yokuşunun başında yaşlı Venefia Konstantinou'nun sahaf dükkânı da sürekli uğradığım ve nadir arkeoloji kitaplarını bulduğum bir mekândı.

Değişimler, anılar...

Kentsel dönüşüm projesi başladı-ğundan beri burada planlamanın değil de İstanbul'u hızla değiştiren, rantsal değerlerin etkin olduğunu görüyoruz. Herhangi bir plan yok; 'şuranın metrekaresi oldukça değerli, burası otel olabilir' diyorlar. İçinde ne var önemli değil; sergi mekânı, sinema, tiyatro, kitapevi, önemli bir el sanatkarının atölyesi... Tünel'de gördüğümüz gibi müzisyenlerin asırlık yerleri hiç dikkate alınmadan; 100-150 yıllık iş yerleri hiç düşünmeden kapı önüne konuluyor. Böylece bu kentsel dönüşüm furyası 'rantsal dönüşüm'e dönüşüyor.

Her yer otel olmak üzere küçük esnaf buradan dışlanıyor. Çünkü metreka-relerin fiyatları birdenbire inanılmaz derecede arttı ve buna hiç kimse dayanamaz. Hele kültür hiç dayanamaz. Çünkü kültür destekli bir olay. Sahaf Turkuaz, Bengi Kitapevi, sinemalar, tiyatrolar, pasaj içindeki bir sürü esnaf, Hacıpulo Pasajı'ndaki işyerleri, hatta Dilek Pastanesi bile zor durumda. Hepimizin çok keyifle gittiği, sohbetler yaptığı yer bile otel olmak üzere gitmiş.

En son 1960'lardan bu yana İstanbul'un hatta Türkiye'nin en nitelikli sergilerine mekân oluşturmuş olan Yapı Kredi'nin de bir bölümü Ünlü bir tekstil firmasına dönüştü. Orası da bu dönüşüm içinde başka bir renk aldı. Batı'da işler böyle yürümüyor. İlk kez 1979 yılında genç bir

arkeoloji öğrencisi olarak İtalya'ya gitmiştim ve Kuzey İtalya'dan Sicilya'ya kadar her yerini görmüş-tüm. Daha sonra üçer beşer yıllık arayla, daha belirli konuları incelemek için gittim. Kuzey İtalya özellikle Toscana bölgesi çok sevdiğim bir yer. Orada yaklaşık 35 yıldır, esnaf gene aynı yerde, kültür kurumları aynı yerde, bizim benzerimiz kitapevleri aynı yerde... Durmuş oturmuş bir Avrupa kültürü var. 2000 yılı öncesi Beyoğlu'ndan bir fotoğraf verirsek; burada 30 kitabevi, 10'a yakın sinema, 7-8 tiyatro vardı. Bugünse sekiz kitabevi, iki-üç sinema, bir-iki tiyatro dışında bir şey kalmadı. Kapanan Emek Sineması ve İnci Pastanesi çok simgesel ve tarihi mekânlardı. İstanbul'un en eski ilk beş kitapevin-den biriyiz. Kitapevlerinin kapanma gerekçesi, ekonomik durum.

Ekonomik durumumuz iyi olsaydı biz bulunduğumuz binanın tamamını satın alıp bir kitapevi haline getirebilirdik. Kitap sektöründe bir yeri satın alarak mülkiyetinize geçirmeniz ve kitapevi açmanız mümkün değil.

Çocukluk hayaliniz neydi? Editör, arkeolog, kitapevi sahibi Neziha Başgelen hayallerini gerçekleştirdi mi?

Gezmek... Hep gezdim ve yazdım; gezdim ve yine gezeceğim... Bilmediğim yerleri gezmek, değişik coğrafi yöreleri keşfetmek. Babamın rolü çok büyüktür; 'Benim sana verebileceğim harçlık kısıtlı fakat parasını tedarik edebilirsen istediği yere gidebilirsin' demişti. Babamın ve söylediklerinin sayesinde genç yaştan itibaren sorumluluk almayı, çalışmayı, üretmeyi, kendi emeğimle kendi paramı kazanmayı ve ilerlemeği öğrendim. Evimiz fikir tartışmalarının serbestçe yapıldığı bir yuvaydı; ben de kendi fikirlerimi inatla, kendi tarzımda kabul ettirtmenin hep bir yolunu bulurdum. Bu vesileyle de birçok hayallerimi kendi tarzımda gerçekleştirme olanağını buldum. İstanbul için bir hayalim var, bir gün bu kentte arkeolojik bir park görmeği çok isterdim.

Bu sözler üzerine size Frank Sinatra'nın 'My Way' (kendi yolunda) melodisinin eşliğinde, azimli ve modern bir seyyah olarak yolculuğunuza daha nice projelerle devam etmenizi diliyorum. ■

Kaynakça/Arkeoloji ve Sanat Yayınları ve Neziha Başgelen /Kasım-Aralık 2007

MEHMET ÖZDOĞAN'IN* KALEMİNDEN NEZİHA BAŞGELEN

Aldığı Prehistorya-Arkeoloji sertifikası eğitiminde konu edilen ören yerlerini, antik kentleri bizzat gidip yerinde görmeyi prensip edinmişti. Ben gezme ve görme merakından dolayı Neziha'ya "Modern Evliya Çelebi" derdim ve bugün de ara sıra kendisine böyle takılırım. Neziha, doğuştan gazeteciliğe karşı yetenek ve merakından dolayı gezileri sırasında notlar da tutuyordu. Bu gezi notlarının bir kısmını daha sonra yayımlayarak okuyucularıyla paylaştı. Aynı merakla bir saydam ve fotoğraf arşivi oluşturmaya, kartpostallar ve tarihi haritalar toplamaya, başta seyahatnameler, kent monografileri ve antik yazarların eserlerinin çeşitli edisyonları olmak üzere kitap edinmeye de başladı. Sevgili Neziha, kendisi gibi bir İstanbul âşığı olan ve ömrünü çok sevdiği bu kente adanmış, güzel ve kalıcı eserleriyle tanıyıp daima minnet ve şükranla andığımız Çelik Gülersoy'un desteği ve rehberliğinde kısa zamanda önemli bilgi birikimi sağladı, sahip olduğu yetenekleri sergileyerek yayın hayatına atıldı. Kimsenin yazmadığı, yazmış olsa da yayımlatacak yer bulamadığı dönemde, Neziha Başgelen'in kişisel girişimiyle 1978'de çok mütevazı ölçülerde, bir dergi olarak yayın hayatına başlayan Arkeoloji ve Sanat, karşılaştığı bin bir zorluğa direnerek bugün büyük bir yayınevine dönüştü. Bu zorlu süreçte uzun yıllar boyunca Arkeoloji ve Sanat sürekli üretirken olanaksız olanaklı hâle getirmiş, giderek içerik ve nitelik açısından, günün koşullarını zorlayarak gelişimini sürdürmüş, dergisi, yayınları, arşivi, kütüphanesi ve bir kültür merkezi niteliğindeki kitabeviyle bugünkü etkili saygın durumuna gelebilmiştir.

* Prof. Dr. İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Arkeoloji Bölümü, Prehistorya Anabilim Dalı Emekli Öğretim Üyesi, Türkiye Bilimler Akademisi Üyesi

AHMET VEDAT ÇELGİN'İN** KALEMİNDEN NEZİHA BAŞGELEN

Kültür yaşamımızdaki yerini ve misyonunu böylece özetlemeye çalıştığım, Türkiye'de, hatta dünyada artık bir marka haline gelen ve bundan dolayı gurur duymamız gereken Arkeoloji ve Sanat Yayınları ile Arkeoloji ve Sanat Dergisi; deneyimli kadrosu, muazzam kitaplığı; mükemmel saydam, fotoğraf, kartpostal ve harita arşivi; ArkeoPera (İstanbul) ve geçtiğimiz Nisan ayında hizmete giren ArkeoEge (İzmir) satış mağazalarıyla, Türkiye arkeolojisine, sanatına, eski eserlerine ve müzeciliğine daha iyi hizmet edebilmenin, daha kaliteli, daha kalıcı eserler üretebilmenin hesaplarını, programlarını yapıyor ve araştırmacıları bekliyor. Türkiye'ye ve ülkemiz kültürüne kattığınız, bundan sonra da katmaya devam edeceğiniz değerler, güzellikler için teşekkürler Neziha Başgelen ve Sema Başgelen, teşekkürler Arkeoloji ve Sanat Ailesi, nice yıllara Arkeoloji ve Sanat...

** Prof. Dr. İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Eskiçağ Dilleri ve Kültürleri Bölümü

Gözlemde vitrindekiler

KİŞİSEL GERİLİM

İdil Hazan Kohen / Dex Yay. / 280 sf.

Ayh enerji, de enerji... Gerildim artık! Bütün arkadaşlarım etrafımı sardılar, biri çakralarımı açma derdinde, biri meleklerine danışacakmış, diğeri kişisel gelişim koçundan randevu alacak, öbürü de sessizlik kampında içimi bayacakmış. Peki, bütün bunları neden mi yapıyorlar? Dünya barışı için değil herhalde. Neden olacak, tabii ki doğru dürüst bir adam bulayım diye...

BEN BENİM

Eddi Anter / Destek Yay. / 312 sf.

Sen sensin ve ben benim. Aynı zamanda da sen bensin, ben de senim. Kendin olmanın zorluğunu hepimiz biliyoruz. İçsel yuvaya yolculukta, Özümüzde kendimizi ararken, nerede nasıl bulacağımız hakkında kafamızda pek çok soru oluşuyor. Bana veya bir başkasına bakıp da imrenen olursa şayet, şu soruma cevap versin: Ben henüz ben olmadıysam, henüz kendimi bulamadıysam, sen nasıl ben olacaksın? O'nu nasıl bulacaksın? Düşünmeye değer olan şudur: Zaten bir gün yok olacaksam, neden ben, kendim olmadan yok olayım?

SÜLEYMAN'IN ANAHTARI

José Rodrigues dos Santos / Pegasus Yay. / 496 sf.

İsviçre, Cern... Tanrı Parçacığı'nı arayan bilim adamları, CIA'den Frank Bellamy'nin cansız bedenini bulurlar. Cesedin elinde, anahtarın Tomás Noronha olduğunu söyleyen bir not vardır. Tarihçi Noronha artık CIA'nin bir numaralı hedefidir; eğer hayatta kalmak istiyorsa Bellamy'nin ölümünün ardındaki gizemi çözüp masumiyetini kanıtlamalı ve çok gizli bir proje olan Kuantum Gözü'nün yerini bulmalıdır.

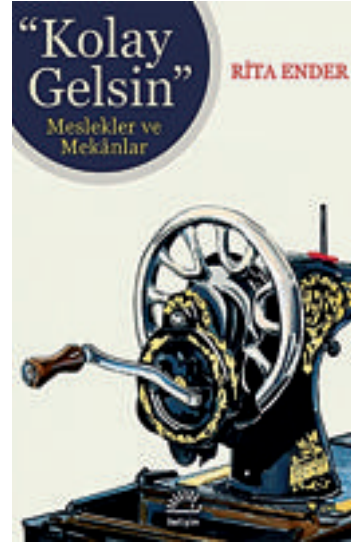
Bu doludizgin arayışta başta Einstein ile onun karşıtları olmak üzere yirminci yüzyılın bütün büyük fizikçileri bir araya gelecek ve Tomás Noronha'ya zihin, madde ve varoluşun gizemi arasındaki şaşırtıcı bağlantıları ortaya çıkarmasında yardım edecekler. Ruh var mıdır? Ölümünden sonra hayat var mıdır? Gerçeklik nedir? "Tanrı'nın Formülü"nde Tanrı'nın varlığına dair bilimsel ispatların peşinde olan José Rodrigues dos Santos bu devam romanında da gerçeklik, evren ve bilinç üzerinden kuantum fiziğinin en derinlerine dalmaktan çekinmiyor.

ENGİNAR MEVSİMİ

Lüset Kohen Fins / Gate Yay. / 256 sf.

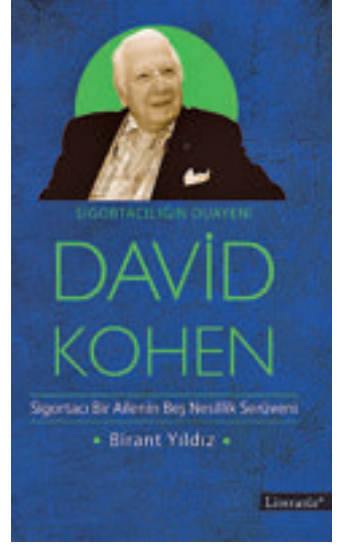
Büyük konuşmayanların, aşkı tutkuyla karıştıranların, ne oldum değil de ne olacağım diyenlerin, hayatı ciddiye alanların, gerekirse de hayatla ve kendiyile dalga geçebilenlerin hikâyesi... Enginar Mevsimi her ne kadar ilkbaharı çağırırsa da içinde bambaşka anlamlar taşır. Kimine yüzeysel bir mutluluk, kimine de iz bırakan tecrübeler hediye eder. Çoğu zaman sersemletir ama asla seçeneksiz bırakmaz. Bu dönem aynı zamanda savrulukluğun ve muğlak aşkların özgeçmişidir.

KOLAY GELSİN - MESLEKLER VE MEKÂNLAR

Rita Ender / İletişim Yay. / 480 sf.

Bazısı hep geçer akçe, bazısı yok olmaya yüz tutmuş, bazısı bambaşka bir şekil alarak devam eden meslekler... Bazı meslek ve zanaatların yok oluşu, doğrudan doğruya Türkiye'deki Rum, Ermeni, Yahudi nüfusun azalmasıyla ilgili bir kayıp, bir eksilme. Rita Ender'in söyleşileri, bu meslekleri tutkuyla, özenle yapan ustaların dünyalarını açıyor bize. Her biriyle, sevgiye, maharete, inceliğe, zevke açılan, aynı zamanda tarihimize açılan bir pencereyi aralıyor. Reysi Kamhi'nin resimleri, Berge Arabian'ın fotoğraflarıyla.

SİGORTACILIĞINDUAYENİ DAVID KOHEN

Birant Yıldız / Literatür Yay. / 136 sf.

Yüzyılı aşkın süredir sigortacılık yapan bir ailenin üçüncü kuşak temsilcisi David Kohen, ailesinin Osmanlı döneminde Sela-nik'ten başlayarak Karaköy'deki Bankalar Caddesi'ne, oradan da Maslak'taki plazalara uzanan hikâyesini anlatıyor. David Kohen, sigortacılığın ilk dönemlerinin izini sürüyor ve dönemin ticaret hayatının okuyucunun gözünde canlanmasını sağlıyor. David Kohen'in gençlik yıllarını, okul yaşamını, askerliğini, evliliğini ve özel ilgilerini anlattığı bölümlerle zenginleşen bu nehir röportaj, İkinci Dünya Savaşı'nın ve azınlıklara uygulanan Varlık Vergisi'nin ailesini ve iş yaşamını nasıl etkilediğini ayrıntılarıyla gözler önüne seriyor. Böylece kitap, dönemin yaşam tarzına ve alışkanlıklarına ışık tutan ve belgeleyen bir sözlü tarih çalışmasına dönüşüyor.

Yeni çıkan kitaplar için internet sitemizi ziyaret edin.

www.gozlemkitap.com

kitabevi@salom.com.tr

(0212) 231 92 82

Plaj modası

-1

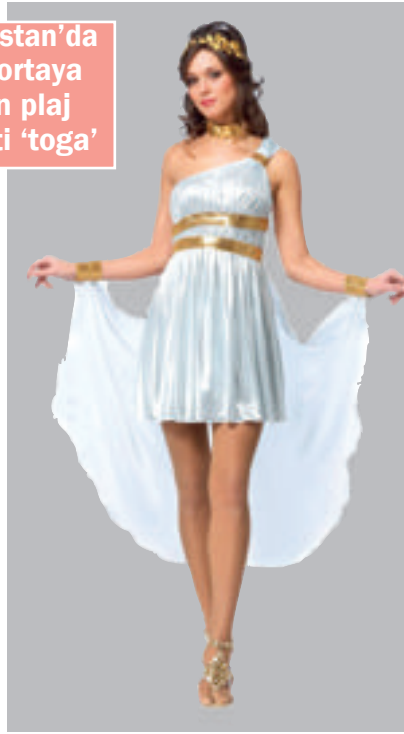
Mayo

Plajların şimdiki gibi birer poddyuma benzemesinin tarihi 2000 yıl öncesine dayanıyor. Ne zaman plajlar birer eğlence unsuru oldu, mayonun modası da o zaman başladı. O günden beri mayo sadece deniz kenarında giyilen ve vücudu örten bir bez parçası değil, plaj kültürünün vazgeçilmez modası oldu.

Yunanistan'da
M.Ö. ortaya
çıkan plaj
kıyafeti 'toga'

1880'ler

Annette Kellerman

Annette
Kellerman'ın mayosu
1907 yılından sonra
pek çok kadın
tarafından kullanıldı.
O dönemden itibaren
mayolar artık
modayla paralel
olarak değişmeye
başladı.

Tarihte ilk plaj kıyafetinin Yunanistan'da M.Ö. 300'de ortaya çıktığı biliniyor. Antik çağlarda, özellikle de Yunan medeniyetinde hayli popüler olan dikişsiz, uzun ve beyaz çarşafların adı "toga" olarak kayıtlara geçti. 1700'lü yıllarda Avrupa'da, özellikle İngiltere ve Fransa'da kadın ve erkeklerin birlikte plajlara gitmesi çok modaydı. O dönemlerde bilinen ilk plaj kıyafeti, bal peteği şeklinde büzgülü, bornozu andıran bir elbiseydi.

19. yüzyılda, özellikle de 1840'lı yıllarda plajlar eğlenceli yerler haline geldi ve popüler olmaya başladı. Tatillerde plajlara gidilmesi geleneğinin başlaması da yine o yıllara rastlayacaktı. Malum, tren yollarının yaygınlaşması ulaşımın kolaylaşmasına neden olmuştu, böylece tatile gitmek moda olabiliyordu. Eğlencenin artık plajlarla birlikte anıldığı bu yıllarda, yüzmeye de rağbet gören sporlar arasında yer almaya başladı. Bu durumda rahat yüzmek için sade ama kullanışlı bir giysi modeli yaratmaya ihtiyaç duyuldu. İşte tam da bu sırada ilk yüzücü mayoları icat edildi: Şalvar ve siyah çorap... Ancak burada bir ayrım başlıyordu. Yüzme sporunun kadınlardan daha çok erkekler için olduğu inancı vardı ve kadınlar yüzmekten kaçınıyorlardı. Hatta 1860'larda erkeklerin mevcut yüzücü mayolarına iç çamaşırı da eklenmişti.

1930

Marilyn Monroe
1950'ler

Mayolar modaya paralel

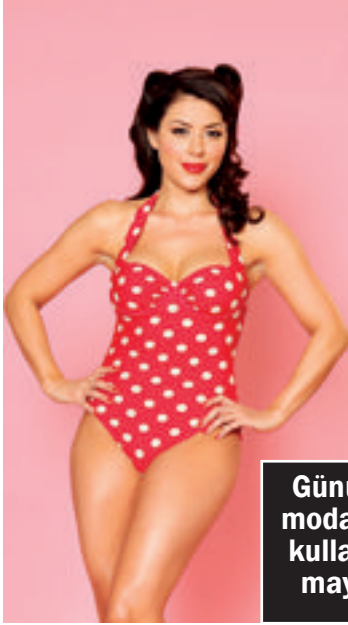
Ne zaman ki, 1800'lerin sonuna yaklaşıldı, o zaman yüzme üniversiteler arasında yaygınlaşmaya başladı ve bir olimpiyat sporu haline geldi. Bu gelişmeyle yüzme artık kadınlar için de son derece eğlenceli bir spora dönüşmüştü. Zaten plaj modası denen şey kadınların da kendini gösterdiği bu dönemde atılım yapacaktı. 1880'lerde tek parça bir bluz ve pantolondan oluşan "princess" (prens) kesimi bulundu. Bu kesimde dize kadar inen ayrı bir etek ve belde düğme kullanıldı. Hatta bu prenses modelini, çoğu zaman fırfırlı bir başlık tamamlardı. 20. yüzyıl kadın mayolarında yeni bir çığır açılmıştı. 1907 yılında Avustralyalı Annette Kellerman, Amerika'da tek parça bol bir kıyafetle yüzdüğü için yeni bir harekete neden olduğu gerekçesiyle tutuklandı. Kellerman'ın mayosu o giydikten sonra ve daha sonraki yıllarda pek çok kadın tarafından kullanılacaktı. O dönemden itibaren mayolar artık modayla paralel olarak değişmeye başlayacaktı.

1920'lerde tatile ve eğlenceye düşkünlüğün bir göstergesi de New York Madison Square Garden'da, 1916 Mayıs'ının bir gününün "Bathing Suit Day" (Mayo Günü) olarak kabul edilmesi olmuştur. Bu dönemde modellerin seksiliği önem kazanmaya başlamıştı. Elbette bu değişimin bazı nedenleri vardı. Birincisi, su sporlarına ilgi artıyordu.

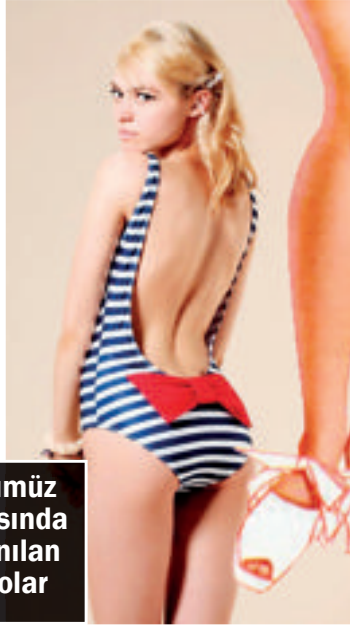
İkincisi de Fransız yüzücüler artık alışılmışı mayo kesimleri değil, kendilerine özgü modelleri tercih etmeye başlamışlardı. Mesela doğallık baş göstermişti. Artık o biçimsiz ve rahatsız korseler bir kenara bırakılmıştı. Tabii bunun bir sonucu olarak yeni modeller eskilere oranla daha seksi olacaktı. Çünkü artık korselerle vücutlar saklanmıyor, mayolar gittikçe küçülüyor ve daralıyordu.

1930'lu yılların modacıları ise estetik kullanışlılığı bir araya getireceklerdi. Unutulmaz ünlü "Bauhaus" modeli 1934'te plajlara damgasını vuracaktı. Bu model vücudu daha çok saran ve güneşlenmek için omuz askıları indirilebilen bir çeşit mayoydu. 1930'ların sonunda, daha dekolte olan "Molded-fit" modeli hayata girecekti. Öte yandan popüler olacak bir diğer model de kısa etekli "Panel suit" idi.

1940'lı yıllarda ise, plajları kasıp kavuran süs ve estetik ipleri eline almıştı. Mayolar yüksek topuklu terliklerle birlikte giyiliyor ve aynı son yıllarda olduğu gibi herkes plajda takıp takıştırıyordu. Ve iki parçadan oluşan "Bikini" tam olarak bu dönemde dünya modasına damgasını vurdu. Üstelik savaş yıllarına rastlayan bu dönemde kısıtlı üretilen kumaşlar nedeniyle bikini, duruma olabilecek en iyi çözümü getirmişti. ■

Günümüz modasında kullanılan mayolar

Meğer
jeti olan
adama ben
“aşçılık
ne keyifli”
diyormuşum

Geçen gün babam bir yemekte kendisine eşlik etmemi rica etti. Ben de işten izin almayı beceremedim, onun yerine erken çıkmak için izin aldım.

Gün boyunca da ne kadar olmayacak iş varsa benim hazırlık listemde. Mesela mor havuç. Daha önce hiç ilişkiniz oldu mu mor havuçla bilmiyorum. Benim 2 ay öncesine kadar böyle bir sebzedem haberim yoktu. Pancar özellikleri gösteren bir havuçtan bahsediyoruz. Soymaya kalktığınızda elleriniz pancar rengi oluyor. Kısa keseyim. Gün sonunda yanıma aldığım kıyafetleri giydim, biraz da boyandım ve

“Evetli tamamım” dediğim noktada bir baktım ellerim pembe. Kimse ile tokalaşabilecek bir halde değiller. Demokraside çareler tükenmez. En azından kokteyli kurtarsın diye fondötenimi çıkarıp el kremi olarak sürdüm. Ve yola çıktım.

Tanıdıklarım ile sohbet ediyorum, tanımadıklarım ile tanışıyorum derken babam beni 4 Afrika kökenli Frankofon tanıdığı ile tanıştıracak. Akıldan iki düşünce geçti. Birincisi ben Fransızca konuşamam, ikincisi de tokalaşmaya kalksam elimdeki fondöten siyah arkadaşların ellerinde kalacak. Uzaktan “Hello” ve el sallama ile olayı geçiştirdikten sonra sıra geldi yemeğe.

Organizasyon gereği babamla ayrı masalarda oturduk. Ben sohbet muhabbet, masadaki 10 kişiye aşçılığın ne kadar keyifli olduğunu anlatıyorum. Tabak dizaynı, restaurant yönetimi vs. kendimi kaptırmışım anlatıyorum da anlatıyorum. Herkes de dinliyor soru soruyor. Bir ara babamın yanına geçtim. Laf arasında yanımda oturan çiftin jeti olduğunu, diğer tarafındaki çiftin ise Beykoz Konakları’nda oturduğunu öğren-

dim. Masaya döndüğümde çalıştığım restaurantın ismini kendilerine mail olarak atıp, gelecekleri zaman bana haber verebileceklerini söyledim. Bari restaurantta sükse yapayım.

Biz ezelden beri yiyecek için yaşayan bir aile olduk.

Babam hep deneysel takılır. Boş zamanlarında seyrettiği yemek programlarını, eczaa olmanın verdiği kimya bilgisi ile birleştirir, ardında dağınık bir mutfak bırakır. Gerçi babasının kızları ne içindir, böyle zamanlarda temizlik içindir. Ben de ufakken pek titiz olmadığım için sayemde annemden çok azar işitmiş olabilir. Herkesin babası bir tanedir ama benimki de bir tanedir.

Katıldığım bir konuşmada Şef, “Biz büyürken neler yediksek damak tadımız ona göre şekillendi” demişti. Ve sonra da “Hanginiz küçüklüğünüzde avokado yiyerek büyüdünüz?” diye sormuştu. Kimseden ses çıkmayınca ben de pek renk vermedim ama beni avokadolarla,

yabancı peynirlerle büyüttüler. Hele bir sayım gününde evde yaptığımız rozbif vardı ki evdeki kokudan sayım memurunun iştahı kabarmıştı. Babam hep deneysel takılır. Boş zamanlarında seyrettiği yemek programlarını, eczacı olmanın verdiği kimya bilgisi ile birleştirir, ardında dağınık bir mutfak bırakır. Gerçi babasının kızları ne içindir, böyle zamanlarda temizlik içindir. Ben de ufakken pek titiz olmadığım için sayemde annemden çok azar işitmiş olabilir. Herkesin babası bir tanedir ama benimki de bir tanedir. Tatlı, kibar, pratik zekalı, iyiliksever, saf, biraz eli sıkı ve bolca hayalperest olan babamın desteğini her konuda hissetmişimdir. İyi ki varsın babışko.

Bir de tabii büyükbaba var. Senelerce evimle okulum arası yürüyerek 10 dakika olmasına rağmen beni arabası ile okul kapısına kadar bırakan sevgili büyükbabam. Ticaret ile ilgili önemli bilgiyi küçükken bana harçlık verirken öğretmiştin, sonra ben onu aldım hayat felsefesi yaptım. “Para buldun al, yemek buldun ye, dayak buldun kaç.” Tanrı sizleri yanımdan hiç eksik etmesin.

Rozbif

- 1 bütün kontrafile
(etin bütününü ince olmamalı ve üstünde yağı biraz kalmalı)
- sıvıyağ
- tuz
- karabiber
- kırmızı şarap

Hazırlanışı:

Kontrafileyi sıvı yağ tuz ve değirmenden çekilmiş karabiber ile iyice ovalayın ve buzdolabında 1 saat bekletin. Fırınınızı 220 dereceye ayarlayın.

Ben döküm tava kullanmayı seviyorum. Tavayı ocağa koyup iyice ısıtın ve eti üzerine bırakın. Etin kalınlığına göre 2 dakika bir tarafı, 2 dakika diğer tarafı olacak şekilde tavada mühürleyin. Ardından tavayı önceden ısıttığınız fırına koyun toplamda 40 dakika kadar 2 kez çevirerek pişirin. Bu şekilde orta iyi pişmiş olacaktır rozbifiniz. Tavayı fırından çıkarın. Eti tavadan başka bir yere alın. Mümkünse suyunun akabileceği delikli bir kap olsun. Etin suyunu kullanmıyacağınız ama bir yandan etin o su içinde kalıp haşlanmasını da istemiyoruz. En basit şekilde alüminyum folyoyu top haline getirip etin tabak üzerinde daha yukarıda durmasını sağlayabilirsiniz.

Eti suyunu salınca suyu zaten sıcak olan tavaya geri aktarın, az biraz kırmızı şarap ile kaynatarak sos kıvamına getirebilirsiniz. İnce ince kestiğiniz etleri üzerlerine sos ve yine kekik gibi aromatik otlarla servis edebilirsiniz. Şahsen ben tatlı sosları da sevdiğim için taze yapılmış böğürtlen reçeli gibi bir tatla bile karıştırabilirim. Sandwich içinde servis etmek isterseniz ekmeğin yumuşaması ve tatlanması için kesin hardal ekleyin derim.

Tips and Tricks

✓ Konu kırmızı et olunca ilk pişirme derecelerinden bahsedeyim. Uluslararası gastronomi terimlerinde 6 farklı pişirme derecesi vardır. Türkiye’de ise genelde 3 tane kullanılır: orta, orta-iyi, iyi

Bleu: Elinizi tavaya değdirseniz çekeceğiniz hızda et tava üzerinde döndürülür. Çiğ yemek ile arasında pek bir fark yoktur.

Az Pişmiş (Rare): Etin içi ıslak ve pembe kalır.

Az - Orta Pişmiş (Medium-Rare): Etin içi oldukça yumuşak, ıslak ve pembe kalır.

Orta Pişmiş (Medium): Etin içi hafif pembe kalır ve orta ıslaklıkta bir tat verir.

Orta-iyi Pişmiş (Medium-Well): Pembelik kalmaz ve çok az bir ıslaklık kalır.

İyi Pişmiş (Well Done): Islaklık mıslaklık kalmaz, kupkuru olur. Eti çok pişmiş sevenler için tavsiyem takoz şeklinde pişirtmeyin, kelebek şeklinde açtırmalarını rica edin. Hem etiniz küçülüp o kadar ufalmaz hem de kömür şeklinde gelmez.

Normal şartlar altında 1,5 parmak kalınlığındaki bir kontrafileyi orta pişirmek için önceden ısıttığım döküm tavaya bir yüzü 2 dakika, bir yüzü 2 dakika olacak şekilde mühürlüyorum. Ardından 4 dakika da fırında 220 derecede tutuyorum.

✓ Et, köfte gibi çevrilerek pişirilmez. En fazla iki kez çevirirsiniz. Tava zaten size çevrilme zamanını anlatır. Et pişmeye başladıkça yapıştığı tavadan kendini kurtaracak ve rahatça çevrilecektir. Eğer daha önce çevirmeye kalkarsanız et tavaya yapışmış olduğu için parçalanabilir.

✓ Özellikle döküm tavalarda dikkatli olun çok sıcak oluyor. Fırından çıkarırken, fırına koyarken yakmayın kendinizi.

✓ Etin altında kalan her türlü suyu kaynatarak kıvamını arttırarak veya biraz un ile bağlayarak sos haline getirebilirsiniz.

✓ Eti en başta ovalarken hardal, biberiye, kekik gibi aromatik otlar veya keyfinize göre tatlandırıcılar ekleyebilirsiniz.

Et Yanı Lezzetler

- Bebek patates
- Kuşkonmaz

Hazırlanışı:

Suyu kaynatmaya koyun. İlk olarak kuşkonmazların saplarını ayıklayın. Sadece renklerini korumaları için yarım dakika kadar kaynar suyun içine sokun ve hemen ardından buzlu su ile şoklayın. Ardından kaynamakta olan suyun içine patatesleri bırakın. Ara ara kontrol edin. Haşlanan patatesleri suyun içinden çıkarın ve soğuması için bir kaba alın. Servis öncesi patatesleri kabukları ile birlikte elinizle ezin, üzerine biraz zeytinyağı ve deniz tuzu ile ısınması için fırına atın. Kuşkonmazları ise eti yaptığınız tavada işiniz bittikten sonra sadece biraz soteleyin. Hem etin tadını alacak hem de ısınacaktır. ■

Tips and Tricks

- ✓ Kuşkonmazların sapları çok kolay ayıklanır. Kuşkonmazı iki ucundan tutun ve bükün. Kırıldığı yerden geri si çöptür.
- ✓ Ne kaynar suyun içinde ne de buzlu suyun içinde çok bırakmayın kuşkonmazları.
- ✓ Patatesler kuşkonmazlar gibi soğuk su içinde soğutulmazlar, tüm suyu içine çekerler. Sudan çıkartıp kuru bir şekilde soğutmanız lazım.

YAZ Geceleri, RÜYA Âlemleri...

**“Are you sure
That we are awake?
It seems to me
That yet we sleep, we dream.”**

**Emin misin
Uyanık olduğumuza?
Bana öyle geliyor ki
Uyuduk, rüya gördük.¹**

Ay ışığında, periler diyarı da olan ormanda gerçekleşen, Atina dükü Theseus ve Amazon kraliçesi Hippolita'nın düğün kutlamaları birbirinden bağımsız üç hikâyenin de kesişim noktasıdır: Hermia Lisander'e âşıktır fakat babası Egeus onu, Helena'nın çılgınca sevdiği Demetrius ile evlendirmek istemektedir. Diğer taraftan Peter Quince düğün ve kraliçenin düğünü için bir tiyatro oyunu hazırlamaktadır. Bunlara paralel olarak da periler diyarının krali Oberon, kraliçesi Titania'ya kızarak onu “aptal bir âşka” -mümkünse bir hayvanın aşkına- mahkûm etmek üzere planlar yapmaktadır. Bu tipik Shakespeare komedisinde tabii ki önce her şey birbirine girer. Düğümleri de çözmek, büyüsiyle karışıklıklara neden olan Oberon'a düşer. Oberon, bir kez

daha büyüünün yardımına başvurur. Bu büyüyle herkes uykudan uyandığında olup bitenin bir rüya olduğunu sanır, sevenler birbirine kavuşur, Oberon ile Titania da barışır. Shakespeare'in en sevilen eserlerinden *Bir Yaz Gecesi Rüyası*, birçok sanatçıya da ilham kaynağı olmuştur. Felix Mendelssohn-Bartholdy (3.2.1806 – 4.11.1847) besteciler arasında bu eseri “müzikli bir oyun” olarak

Felix Mendelssohn

yorumlayan ilk sanatçıdır. Eserin uvertürünü, opus 21, henüz 17 yaşındayken yazan Mendelssohn, çok küçük yaşta Schlegel'in çevirilerini okuyarak ve aile evinde gerçekleşen okuma tiyatrolarını izleyerek, Shakespeare ile haşır neşir olma şansına sahip olur. Besteci tam 17 yıl sonra, Prusya kralı Friedrich Wilhelm IV'ün siparişi üzerine, 13 bölümden oluşan “müzikli oyun”u, opus 61, besteler.

Bu 13 bölümü bestelerken uvertürde yer alan motifleri kullanarak bir bütünlük sağlar. Uvertürde yer alan temalar ise Shakespeare dramasının farklı katmanlarına işaret etmektedir. Bu katmanlar arasındaki bağlantı ise, müzikleri bölen küçük konuşmalar ile sağlanır. Oyundaki farklı katmanları tanımlamak gerekirse: a) Oberon, Titania ve hüküm sürdükleri periler diyarına dair halk efsanesi; b) gerçekçi dramanın olmazsa olmazı aşk çiftleri- aristokrasiyi temsilen Theseus ve Hippolita, halkı temsilen Lysander-Hermia ve Demetrius-Helena; c) bu gerçekçi katmana karşıt, eğlenceli bir yapı olarak da amatör bir tiyatro oyununu sergilemeye çabalayan sanatçılar ve zanaatkârlar. Mendelssohn'un uvertürde yer alan temaları belirli katmanlarla ilintilendirip, 13 bölümde tekrar tekrar kullanarak oluşturduğu müzikal yapıyla, bir anlamda Wagner'in "leitmotif" kavramının da öncüsü olduğu söylenebilir. Yaz gecelerinin mayhoş sıcaklığı ve tatlılığını tınarıyla çok güzel betimleyen bu eserde, yıllar içerisinde adeta bir "pop hit" olan ve düğünlerde gelinin gelişini müjdeleyen "Düğün Marşı"nın da yer aldığını hatırlamakta fayda var sanki. Ne de olsa oyunda üç tane tatlıya bağlanan aşk hikâyesi ve düğün yer alıyor!

"The course of true love never did run smooth"

Gerçek aşkın güzergâhı hiçbir zaman pürüzsüz olmamıştır.²

İngiltere'de homoseksüel ilişkiler 1967 yılında yürürlüğe giren kanunla suç olmaktan çıkarıldı. O zamana kadar bu tür bir ilişkisi olduğu tespit edi-

lenler hapis cezası ile kimyasal hadım arasında seçim yapmak zorunda bırakılırdı. Hapiste çürüyerek ölen Oscar Wilde, ya da kimyasal hadım yolunu seçtikten sonra 1954 yılında intihar ederek öl(dürül)en, bugün kullandığımız bilgisayarın ve yapay zekânın babası sayılan Alan Turing bu insanlık dışı yaptırımdan payını alanlar arasında. Buna karşılık, ilginç bir şekilde İngiliz besteci Benjamin Britten (22.11.1913 – 4.12.1976), cinsel tercihini hiçbir ceza almadan son derece aleni bir şekilde yaşama becerisini göstermiştir. Bu şekilde Britten, hayat arkadaşı tenor Peter Pears için eserler yazmakla kalmadı, onunla birlikte de eserler üretme şansına da sahip oldu. *Bir Yaz Gecesi Rüyası* operası da, opus 64, bu eserlerden biridir. İkili öncelikle Britten'in deyimiyle "zavallı, yaşlı Shakespeare'i kesip biçerek" librettoyu oluşturur. Esas olarak metnin yarısını atıp, aksiyonun tamamını kullanarak operaya uygun mükemmel bir çerçeveye dönüştürürler. Eser ilk defa 1960 yılında Britten'in doğdu ve yaşadığı köyde, Pears ile kurduğu ve yürüttüğü "Aldeburgh Festivali"nde seslendirilir. Bu büyüleyici operada, Britten'in zihnini sürekli meşgul eden "gece ve uyku" kavramları zirve yapar. "Rüya" kavramıyla ise seyirciyi ele geçirmeyi başarır. Britten'in bu operasındaki tını dünyası tüm eserlerindeki farklı, çok kendine hastır. Adeta bestecinin iç dünyasının büyüğü partisyondan bir iksir gibi damlar. Birinci perdenin uvertüründe yer alan ve sonra ritornello olarak bu perdenin beş sahnesini ayıran motif, operanın en önemli kilit taşıdır. Britten bu motife birden fazla anlam ve görev yüklemiştir.

Benjamin Britten

Uyuyan bir insanın nefesinin ritmini ve/veya iç geçirmesini andıran, portamentolu bir seri akor, bir taraftan tüm aksiyonun dolayısıyla da tüm oyunun geçtiği büyümlü ormanı tanımlarken, aynı zamanda ormanı ve ormana giren herkesi de etkileyen "büyüyü" ve bu büyüye neden olan "perileri" temsil eder. Her ne kadar üçleme olsalar da kromatik olarak 12 anahtarda yazılmış oldukları için bu akorlar birbirleriyle uyumsuz bir ilişki içindedir. Britten bu şekilde geleneksel kuralların geçerli olmadığı, hem "doğal" (üçlemeler), hem "doğaya aykırı" (disonant akorlar ve aşırı kromatik yapı) olan bir dünya tanımlar. Enstrümantasyon da bir o kadar semboliktir. Britten oyunun üç katmanlı karakter yapısını farklı çalgılarla bağdaştırır. Arp, celesta, klavsen ve vurmali çalgılar perileri, yaylılar ve tahta nefesliler insanları, fagot ve pes bakır nefesliler ise köylüleri temsil eder.

Benjamin Britten'in ustalık eserlerinden biri olan *Bir Yaz Gecesi* operası, her ne kadar ilk seslendirilişinde çok yankı uyandırmamışsa da, bir sene sonra 1961 yılında Covent Garden'da büyük beğeni alarak, 20. yüzyıl operasının sevilen standartlarından biri olmayı başarır.

Ve yaz geldi,
yazla birlikte
yaz aşkları ve düğünleri...
Var mı sizde de?! ■

Dipnotlar:

1 William Shakespeare, *A Midsummet Night's Dream*, çeviri Rina Altaras

2 William Shakespeare, *A Midsummet Night's Dream*, çeviri Rina Altaras

Bir Yaz Gecesi Rüyası operası

Osmanlı'ya objektif'ten açılan pencereler...

"Nitelik..."ın müdavimleri, bu sayfada daha çok müzikten söz edildiğini bilir – olsa olsa, tiyatrodan... Kentimizin diğer yoğun sanat etkinliklerini oluşturan sergilerden pek söz etmiyorum burada; oldukça yabancı olduğum görsel sanatlar daha çok sevgili eşimin ilgi alanına girer! Ne var ki, fotoğraf konusuna komşu sayfamızda daha önce bir kaç kez değinmişimdir – o da, özellikle İstanbul'un tarihi çekimlerini içeren nitelikli kitapların tanıtımı içindi. Bugün ise her iki sayfa arasında bir "crossover" e gidelim, şu sıralarda izleyebileceğiniz çok ilginç bir fotoğraf sergisi ile onun kadar değerli olan kitabından söz ederek...

Koç Üniversitesi Anadolu Medeniyetleri Araştırma Merkezi'nde 21 Nisan ile 19 Ağustos tarihleri arasında süren "*Camera Ottomana: Osmanlı İmparatorluğu'nda Fotoğraf ve Modernite, 1840-1914*" sergisi, başta Ömer M. Koç Koleksiyonu olmak üzere çeşitli kaynaklardan sağlanmış fotoğraf albümlerinden alıntılarla, bu "yeni" teknolojinin imparatorlukta gelişimiyle kullanım alanlarını incelerken, ziyaretçileri için de geç Osmanlı dönemine çok ilginç bir "pencere" açıyor.

Fotoğraf, 1839'da doğduğu andan itibaren hem modernitenin bir parçası oldu hem de onu simgeledi.

Kaydedebilme, aslına uygun ve doğru olma iddialarından ötürü bu yeni teknoloji, modern dünyanın en temel dinamiklerinden bazılarını sıkı sıkıya bağlıydı. Osmanlı'da da 1840'larda başlamış mütevazı denemelerden sonra, özellikle Sultan II. Abdülhamid'in desteği ile yaygınlaşan fotoğraf tutkusu, 1860'larda devlet ve elitler tarafından iyice benimsenmeye başlandı, İstanbul'da onlarca profesyonel fotoğrafçılık stüdyosu açıldı. Bu yeni görsel aracın etkisi ve anlamı, Tanzimat hareketinin modernleşme ve Batılılaşma atılımıyla birleşti – ve buna koşut olarak da "fotoğraf"ın kendisi, 20. yüzyıl başında Osmanlı topraklarında günlük yaşamın, basın ve devlet aygıtının standart bir parçası haline geldi...

Küratörlüğünü Zeynep Çelik, Edhem Eldem ve Bahattin Öztuncay'ın üstlendiği bu sergi, Osmanlı İmparatorluğu örneğinde, fotoğrafla modernite arasındaki yakın ilişkisinin en çarpıcı yönlerini araştırmaktadır. Sergilenen malzemenin çoğu, padişahın imparatorluğunu Batılı kitlelere göstermek amacıyla ısmarladığı fotoğraflarda ve albümlerde olduğu gibi, çağdaşlığın fotoğraf aracılığıyla sergilenmesine dairdir. Modernite fotoğraf sanatının bir parçası haline gelmiş, onu sıradan, alışılmış bir uygulama haline getirmiştir... Bir iletişim aracı olmaya başlayan resimli basım sayesinde yollanan kartpostallar, akrabalara dağıtılan toplu

aile çekimleri ve dost çevrelerine verilen portrelerle, keza sanayi, inşaat ve her türlü çalışma ortamlarında çekilen fotoğraflarla, bu araç özel ve kamusal hayatın tüm alanlarını işgal etmeye başlamıştır.

Dagerreotip, cam negatif, stereograf gibi orijinal malzemelerin de teşhir edildiği sergide devlet daireleri, maden ocakları, hastaneler gibi kurumların fotoğraflarının yanı sıra sokaktan manzaralar, suçlu fotoğrafları ve portreler de yer almakta. İmparatorluğun modern imajı ile fotoğraf bir araya getirilirken, teknolojik gelişmelerle popülerliği artan fotoğrafçılığın propaganda, gazetecilik, eğitim, kriminoloji ve tıp gibi çeşitli alanlarda kullanımının yaygınlaşmasına da örnekleriyle vurgu yapılıyor. "Eski İstanbul" tutkunları için ise bu sergi, Sirkeci-Galata-Beyoğlu ekseninde kurulmuş, isimleri hiç kuşkusuz nostaljik çağrışımlar uyandıran Costaki Vafiadis, J.Panzopoulou & R.Caracachian, Guiseppe Scagliola,

Boğos Tarkulian (Phêbus), Photographe D. Joseph veya Sébah & Joaillier gibi fotoğraf stüdyolarının kartları ve "ürünleri" ile öne çıkıyor...

Ne var ki, sergiler geçicidir. Gezersiniz, beğenirsiniz, belki "akıllı telefon"unuz ile 2-3 resmini çekersiniz – ancak asıl kalıcılık, ustalıkla hazırlanmış bir sergi katalogu ile sağlanabilir... Hele ilginizi çekmiş olan bir sergi, evdeki raflarınıza yerleştirip gerektiğinde başvurabileceğiniz bir kitap ile taçlandırılmışsa, "görev tamam"lanmıştır! İşte, "*Camera Ottomana*" ile eşzamanlı olarak Koç Üniversitesi Yayınları tarafından meraklılarına kazandırılmış olan aynı isimli kitapta, sergi küratörlerinin yanı sıra Los Angeles Getty Research Institute fotoğrafçılık uzmanları Frances Terpak ve Peter Bonfitto'nun "*Amerika Kıtasından Anadolu'ya Kalıntılar ve Fotolitografinin Gelişimi*" başlıklı bir makaleleri yer alıyor. Sergi küratörlerinden araştırmacı B.Öztuncay'ın "*İstanbul'da Fotoğrafçılığın Doğuşu ve Gelişim Süreci*", Prof. Eldem'in "*Fotoğrafın Osmanlı İmparatorluğu'nda Yayılması ve Etkisi*" ve Prof. Çelik'in "*Sıradan Modernitenin Fotoğrafını Çekmek*" başlıklı zengin görsel malzemeli araştırmaları yer alırken, sergide gösterilen fotoğrafların önemli bir bölümü de, aydınlatıcı alt metinleriyle bu ilginç kitabı tamamlıyor.

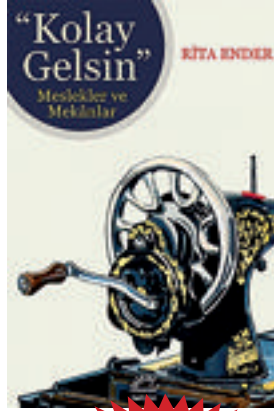
Bugün içinde yaşadığımız görsel dünya yaklaşık 150 yıl önce doğdu. "*Camera Ottomana*" sergisi, yakın geçmişin dönüştürücü güce sahip en etkili teknolojik icatlardan biri olan fotoğrafçılığın yerel boyutunu bir yandan eleştirel bir gözle değerlendirmekte, bir yandan da ona selam durmaktadır. Muhakkak gezmenizi, izlemenizi öneririm! ■

Koç Üniversitesi Anadolu Medeniyetleri Araştırma Merkezi; İstiklal Cad. No. 181, Merkez Han

» Rita Ender: "Kolay Gelsin"; Meslekler ve Mekânlar – İletişim Yayınları, 2015; 480 sayfa

Sanırım yazı girişimleri ilk kez Şalom Gazetesi'nde basılmış olan Rita Ender, ilginç bir konuya el atmaya koyuldu, bu kez Agos Gazetesi'nde 2012-2014 yılları arasında yayımladığı söyleşilerle... 4-6 kitap sayfası uzunluğunda olan ve çoğu "bu mesleği neden/nasıl seçtiniz?" türünden bir soruyla başlayan 80 kadar meslek erbabı ile yapılmış bu söyleşiler, acaba neyi amaçlıyor? Anakent yaşam düzeninin değişmesi bir yana, geniş çapta küreselleşme sürerken dar çevrede çok kültürlülüğün sona ermesiyle bazı mesleklerin de artık "bitmesi"ni, dahası onları icra eden azınlık nüfusunun gittikçe erimesini mi ön plana almış yazar? Peki, o zaman (daha önce de basında karşımıza çıkmış olan) *korse* ve *şapka imalatçısı*'nın, *arzuhalcisi*'nin veya *bozacı*'nın yanında, son derece özgün bulduğum *koşer restorancı* ve *domuz kasabı*, *cenaze müzisyeni* ve *murassacı*, *hadi haham* ve *zangoç*'un dışında "doktor" (hekim?), *avukat*, dahası *iş adamı*'nın işi ne? Bu bağlamda, kimi değişik mesleklerle onları icra eden bireyleri tanıtan, küçük dünyalarının yanı sıra 21.yüzyıl anakent yaşamının içine sığdırmaya çalıştıkları sosyo-ekonomik konumlarını ince ince irdeleyen bu değerli çalışma –ve bunu "olumsuz" bir eleştiri olarak değil, ancak soyut bir değerlendirme olarak söylüyorum!– *maksadını aşmış* olmuyor mu? 480 sayfaya yayılmış 82 söyleşi yerine, gerçekten "tipik" nitelikte olan 20-30 adedi daha ("değerli" demek istemiyorum!) seçkin olamaz mıydı? "Seçici" okurlar için, konu dışında kalanları "ayıklamasını" bilenlerin keyif alarak nice ilginç ve de nostaljik ayrıntılar bulacağı, kapsamlı fotoğraflar ve zevkli çizimler de içeren bir çalışma...

AYIN KİTABI

» Alexander Pechmann: Kayıp Kitaplar Kütüphanesi; çev. R.Minareci – Can Yayınları, 2015; 190 sayfa

Her yazın tutkununun muhakkak okuması gereken son derece sürükleyici bir kitaptır bu! Alman edebiyatçı Pechmann, 30 bağımsız (ve hap gibi yutulan) bölümde, çok tanınmış veya az bilinen yazarların "kayıp" yapıtlarının izini sürerken, bunların ilginç öykülerini de aktarıyor. Antik elyazmalarının önemli bir bölümünün "...amacının dışına çıkarak gıdaları sarmak, bebek bezi ya da vücudun telaffuz edilemez bölümlerini temizlemek..." için kullanıldığını (s.144) öne sürerek, örneğin Homeros'un *İlyada* ve *Odysseia*'dan önce "Margites" başlıklı, komediya türüne yakın bir destan daha yazmış olduğu konusunda kimi kanıtlar paylaşıyor bizimle! Keza, Hemingway'in Paris-Lausanne arasında postada kaybolan erken el yazmaları; *Moby Dick*'in yazarı H.Melville'in kayıplara karışmış ve yayınevindeki bir yangında kül olmuş iki denizcilik romanı; T.Mann'ın kendi elleriyle yaktığı nice günlükleri; Kafka'nın küçük bir kız için kaleme aldığı, ardından yitirilmiş olan "kişisel" öyküleri ve daha niceleri hakkında bilgiler ediniyoruz, su içer gibi okunan bu kitaptan.

» Fırçaların Diliyle İstanbul – İBB Kültür A.Ş. Yayınları, 2010; büyük boy, 200 sayfa

Geçenlerde Kültür A.Ş.'den gönderilen kitaplar arasında, daha önce keşfetmiş olmadığım ve çok cazip bulduğum bu sanat kitabının dört (!) ayrı giriş/sunuş'undan sonra kaliteli bir baskı ile gözlerimizin önüne serdiği altmış kadar yerli/yabancı ressamın yüze yakın tablosu, bu güzelim kentimize bir kez daha hayran kalmamıza yol açıyor! 18.yüzyılda Osmanlı'ya çağırılmaya başlanan ve daha çok gravürleri ile ölümsüzleşen tabloların ilk dönem ressamlarını izleyen *Preziosi*, *Brindesi* ve *Zonaro* gibi Oryantalistlerin yapıtlarına yer veriliyor bu kitabın ilk bölümünde. Ardından ise *Hüseyin Zekai Paşa* (d.1860) ile başlayıp, *Arseven*/*Dağ*/*Yetik*/*Onat Çallı* ile sürüyor yerli sanatçılarımızın o güzelim kent resimleri. *Zeki Kocamehi* ile açılan 20.yüzyıl ressamlar geçidi ise, *Erol Deran* ve *Devrim Erbil*'e daha çok yer vererek, *Faruk Cimok* ve *Ahmet Veli*'nin ikibinli yılların yapıtlarıyla noktalıyor. Kendinize ve dostlarınıza, ekonomik olmakla birlikte, değerli bir armağan olarak düşünebilirsiniz.

» Özdemir Nutku: Darülbedayi'den Şehir Tiyatrosu'na – İş Bankası Kültür Yayınları, 2015; 410 sayfa

"Kitaplık..."ta daha önce "Dram Sanatı" kitabını da tanıttığımız değerli tiyatro akademisyeni Prof. Özdemir Nutku'nun bu çalışması, İBBST'nin 100.Kuruluş Yılı için hazırlanan genişletilmiş ikinci baskısıyla, bu tiyatro çınarımızı çeşitli açılardan tanıtıyor ve değişik uygulamalarını yorumluyor. Beş ayrı evrede incelediği tarihinin yanı sıra, sahnelenecek oyunların nasıl seçildiğini (ve bu arada, çok tartışılan "sansür" konusunu) irdeliyor; oyuncu seçimindeki sorun ve ilkelere değiniyor; zaman içinde yer almış önemli temsilleri detaylandırıyor; tiyatro-basın ve tiyatro-seyirci ilişkilerine dem vuruyor ve bu öncü kurumun, tiyatro sanatının Anadolu'ya yayılmasındaki önemli rolünü açığa çıkarıyor. Kitabın son 100 sayfasını oluşturan eklerde ise kurumun repertuarına kabul edilmeyen oyunların bir listesi ile çeşitli belgeler ve fotoğrafların yer almasıyla, bu çalışma sadece tiyatro meraklılarına değil, konuya daha derin ve eleştirel bir bakış atmak isteyenlere de yöneliyor.

Anneler de babalar sayesinde anne olmuyor mu?

Hayata gözünüzü açtığınızda aslında gördüğünüz kişi ilk anneniz değil, ameliyathanede binbir mide bulantısı, korku, kaygı ve sonsuz sevgisi ile doktorun yanında merakla bekleyen bir babadır. Sizi gördüğü ilk anda beyninden vurulmuşa dönen bir baba. Peki neden Anneler Günü bu kadar, sosyal medyada da dahil olmak üzere Babalar Günü'ne göre daha baskın? Sizce anneler babalar sayesinde anne olmuyor mu? Bu durumu ön planda tutarak geçen ay yazdığım Anneler Günü yazısını bu ay Babalar Günü olarak yazıyorum.

BABALAR GÜNÜ NEREDEN ÇIKTI?

Bir Amerikan İç Savaşı gazisinin kızı olan Sonora Smart Dodd, Anneler Günü gibi babaların da bir günü olması gerektiğini düşünmekteydi. Dodd'un babası annelerinin yokluğunda altı çocuğunu tek başına büyütmişti. Babasının doğum günü olan 5 Haziran'ın Babalar Günü ilan edilmesi için çalışmalara başlamış ama bu çalışmalar o tarihe yetişemeyerek kutlamalar haziran ayının üçüncü pazar gününe ertelenmişti.

KÜÇÜKKEN SORULAN YANLIŞ SORULAR

3-4 yaşlarında ailedeki ego savaşları çocuğa şu sorunun yönlenmesine neden olur: 'Annemi mi daha çok seviyorsun babanı mı?' Çocuk hemen 'Anne' der belki de... Bense hep cevap olarak 'EŞİT' derdim. Farkındalığının küçüklüğünden beri yüksek olduğunu gözlemleyen bende cevap hala aynı!

SONORA SMART DODD

Koruyan kollayan babalara *özel*

Bu bölümde en az babalar kadar gizemli ve güçlü markaların hikayeleri ile birlikte önerilerine tanık olacaksınız.

Bell&Ross saatleri

Havacılık ve denizcilikten ilham alan İsviçre üretimi Bell&Ross saatleri, Babalar Günü'nde dakikalara tutkuyla sarılan babaların vazgeçilmezi oluyor. Markanın yenilikçi modelleri, uzun seyahatlerde maceraperest ruhlarını ortaya çıkarmak isteyen babaların heyecanına ortak oluyor. Koleksiyonun başkahramanı WW1-92 Heritage modeli, otantik ve askeri vintage stili yeniden yorumlayarak özel bir Babalar Günü hatrasına eşlik ediyor. Marka, Birinci Dünya Savaşındaki cep saatleri, İkinci Dünya Savaşında kullanılan uçak gösterge panelleri gibi tarih boyunca, karada, denizde ve havada ordunun kullandığı süre ölçerlere atıfta bulunarak koleksiyonlarını yaratıyor. Saatler, orduların özellikle performans ve mükemmelliyet değerlerini göz önünde bulundurularak ve özel işlevlerle donatılarak yüksek performans için tasarlanıyor.

ARMAGGAN Deri Koleksiyonu

ARMAGGAN Deri Koleksiyonları, Anadolu'nun tarihsel özgün deri işleme geçmişini inceleyip uygulamakla birlikte, günümüz endüstrilerinin üretim yöntemleri ile harmanlanmış işlevsel detaylar barındıran kişisel aksesuarların yanında, yaşam mekanlarının vazgeçilmez öğelerini de kapsayan geniş bir ürün yelpazesi sunmaktadır. ARMAGGAN tasarımcıları tarafından hazırlanan koleksiyonlar, özenle seçilmiş, doğal meşe, mimoza, sumak gibi yöresel ağaçların kabukları ile işlenen 'vejetal' derileri günlük kullanıma uygun işlevler yükleyerek hazırlanmaktadır. ARMAGGAN Deri Koleksiyonu'nun ilk yola çıkış noktası; hammadde seçiminde ve üretim yöntemlerindeki geleneksel yaklaşım olduğu kadar, bu özel tasarımların sahiplerinin kullanımına özen gösteren detaycı kullanıcı kitlenin günlük işlev gereksinimlerinin ağırlığıyla eşit orantıdadır.

Artuklu Kubbe Kol Düğmesi

1385 yılında inşaatı tamamlanan Zinciriye Medresesi, Melik Necmettin İsa Bin Müzaffer Davut Bin El Melik Salih tarafından yaptırılmış. Medresenin girişindeki taş işlemlerin yanı sıra, dilimli kubbeleri de uzaktan dikkati çeker. Sultan İsa Türbesi ve birçok eski kitabenin bulunduğu medresenin yüksekte kurulmasının sebebi, rasathane olarak kullanılmasıdır. Artuklu Kubbe Kol Düğmeleri, bu medresenin kubbesindeki dilimlerden esinlenerek tasarlanmıştır.

Yatağan kemikli zarf açacağı

Yatağan kılıçları çoğunlukla Denizli'nin Yatağan Köyü'nde yapılmış olduğundan, kılıç buranın ismiyle anılır. Ayrıca köye de ismini veren Bektaşî Yatağan Baba'nın etkisi de göz önünde bulundurulmalıdır. Bir rivayet ise, kuşağa sıkıştırılan yatağanın, yan durmasından ötürü bu ismi aldığıdır. Hacı Bektaşî Veli Hazretleri'nin tavsiyesi üzerine Türkmen ustalar tarafından yapılan kılıcın en önemli özelliği sadece tek tarafının keskin olması ve aman dileyen, teslim olan düşmana yaşama şansı vermesidir. Yatağan şeklinde yapılan zarf açacağı ayrıca Rumi motifi kulanılarak daha da zenginleştirilmiştir. ■

Ayın
olumlaması

"Babam bana verilebilecek en büyük hediyeği verdi BANA İNANDI ..."

Jim Valvano 69

Tevrat ve bilimin kesiştği mutlak nokta

Yüzyıllar boyunca insanoğlu din ve pozitif bilimin başını çektiği iki farklı felsefenin arasında kaldı. Klasik Çağ diyebileceğimiz Yunan ve Roma dönemlerinde insanoğlu hukuktan bilime büyük aşamalar kaydederken, dünya medeniyeti Avrupa'da Hristiyanlığın yönetimleri ele geçirdiği Orta Çağ'da en karanlık dönemlerini yaşadı.

Ancak 14. yüzyılda başlayan ve 17. yüzyıla kadar devam eden Rönesans çağında insanoğlu bilime ve pozitif analitik düşünceye tekrardan geri dönerek klasik çağın filozoflarının değerini yeniden anladı.

Din ve bilim dünyanın yaşadığı bu iki büyük tarihi dönemden beri hep iki ayrı kutup olarak algılandı. Çağlar boyunca bilim adamları din adamlarının söylediklerini safsata, masal olarak nitelerken, üç semavi din de bilimin birçok teorisini yetersiz ve tutarsız buldu.

Yaratılış ve evrim teorileri bugün halen bu iki farklı dünya görüşüne örnek olarak gösterilebilir.

Peki ya üç semavi dinin kitaplarının anlamı ve bilim aynı noktayı işaret ediyorsa, ya bazı sivri dilli bilim adamlarının masal dediği kutsal kitaplardaki hikâyelerin ardındaki kelimelerde çok daha farklı bir anlam ifade edilmişse... İsraili matematik profesörü Haim Shore, "Tevrat ve Matematik Gerçeği Açıklıyor" adlı Youtube'da da bulabileceğiniz uzun metrajlı videoda bir anlamda din ve pozitif bilimin aynı gerçeğe ışık tuttuğunu ispat ediyor. Prof. Shore, Yahudi kutsal kitabı Tevrat'taki kelimelerin İbranice sayısal değeri ile uzay boşluğunda yörüngede olan Ay, Dünya gezegeni ve Güneşin fiziksel ölçüleri arasında doğrusal bir bağlantı olduğunu ispat ediyor.

Buna göre Ay, Güneş ve Dünya'nın km olarak dev çaplarının doğal logaritmasının tekabül ettiği sayı ile söz konusu yıldız ve gezegenlerin İbranice kelimelerinin sayısal değeri arasında istatistiki bir bağlantı var.

Üstelik bu bağlantının veya halk dili ile doğrusal ilişkinin tutarlılığı bir sayısına yani yüzde yüze yakın; %99! İbranice her kelimenin, kullanılan harfin sayısal bir karşılığı var.

Buna göre Ay: İbranice Yareah olarak söylenmekte, Yud, Reş ve Het harfleri ile yazılmaktadır. Bu harflerin temsil ettikleri sayıları topladığımızda (Yud=10; Reş=200; Het=8) toplam 218 olmaktadır.

Aynı işlemleri İbranicesi Eretz olan Dünya gezegeni için yaptığımızda 291, Güneş, Tevrat'taki adı ile Şemeş için yaptığımızda 640 sayısını elde etmekteyiz. İbranice'de kelimeleri oluşturan harflerin sayısal değerlerine Gematria denilmektedir.

Özetlersek İbranice sayısal değerlerine

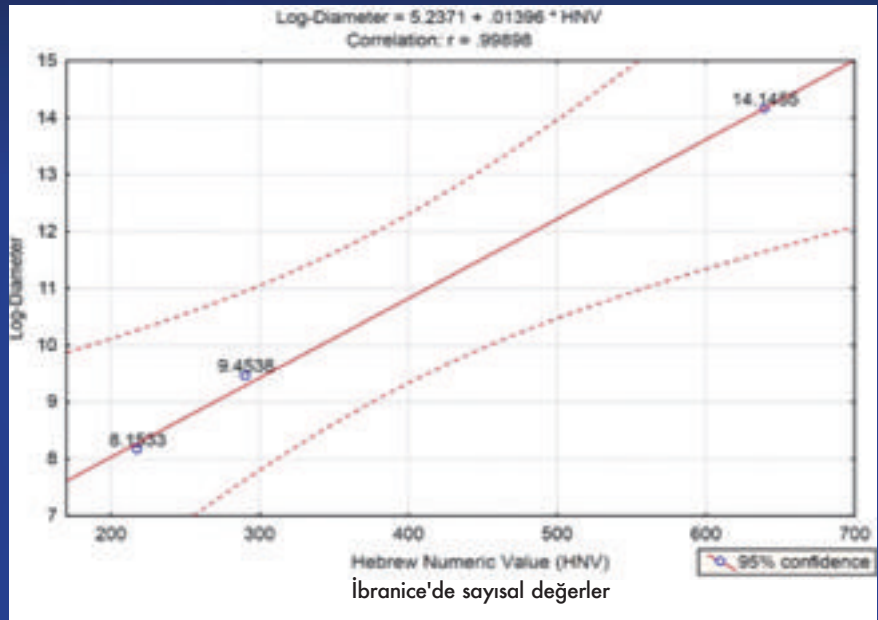
göre Ay, Dünya gezegeni ve Güneş'in gematriası sırası ile 218, 291 ve 640'dır.

Şimdi Yahudi kutsal kitabı Tevrat'ın verildiği 3300 yıl evvelki zamandan günümüze gelelim ve modern astronominin yüksek teknolojik cihazları sayesinde hassas olarak ölçtüğü uzay boşluğunda dolaşan bu objelerin çaplarına bir göz atalım.

Modern bilim bize Ay, Dünya gezegeni ve Güneş'in çaplarını sırası ile 3.475 km, 12.756km ve 1.391.000 km olarak vermektedir

Bu üç büyüklüğün doğal logaritmasını aldığımızda çıkan sayılar ile İbranice sayısal değerleri arasında doğrusal bir ilişki vardır.

Bunu aşağıdaki grafikte şöyle ifade edebiliriz;

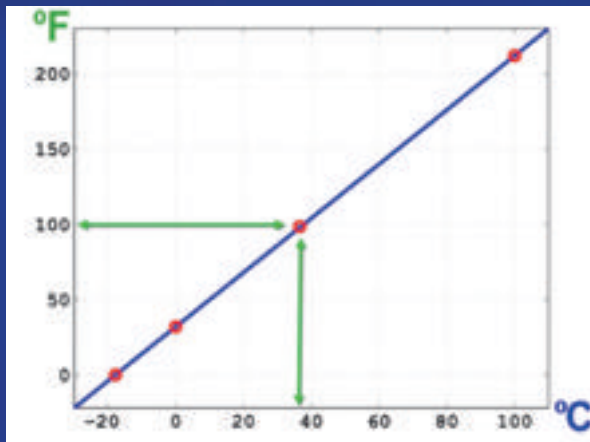
İbranice Ay (Yareah), Dünya (Eretz) ve Güneş (Şemeş) kelimelerinin sayısal karşılıklarının değeri ile, Ay, Dünya ve Güneş'in çaplarının doğal logaritması doğrusal olarak aynı çizgi üzerindedir. En basit şekilde ifade edersek matematikteki logaritma kavramı çok büyük ve küçük sayıların arasındaki ilişkiyi aynı grafikte gösterebilmektedir.

Burada en çok dikkat çekici nokta İbranice Ay, Dünya gezegeni ve Güneş manasına gelen, sırası ile Yareah, Eretz ve Şemeş'in yazılışındaki bir harfi bile yerinden oynatırsak tüm doğrusal ilişkinin kaybolduğudur. Matematik ve İstatistik uzmanı mühendis Prof. Haim Shore bu konuda şöyle demektedir: "Yukarıda ispat edilen bu ilişkinin tamamen tesadüf olma olasılığı binde 2'dir. Bu gerçek bilgisayar destekli simülasyon ve istatistik metotlar ile teyit edilmiştir."

Yandaki grafikte görüldüğü üzere; Amerikan Uzay Dairesi Nasa'nın Ay, Dünya ve Güneş'in çap verileri ile Tevrat'ın, gezegenler ile ilgili sayısal verileri başka bir skalada ifade edildiği gibi tam olarak örtüşmektedir. Nasıl bazı ülkelerde sıcaklık santigrat (C) ile ifade edilirken bazı Anglosakson kültürlerde Fahrenheit (F) kullanılmaktaysa, Tanrı da Sina dağında Musa'ya verdiği kitabında farklı bir skala-birim kullanmaktadır. Bu mantıkla bilim adamlarının

dünyanın yaşı, peygamberlerin kaç yıl yaşadığına ilişkin kutsal kitaplarda mantıksız buldukları birçok sayı başka bir skalada ifade edilmiş olabilir mi? Yukarıda Ay, Dünya gezegeni ve Güneş için verilen verinin İbranice kelimeler ile ilişkisi sadece bu objelerin çapları ile sınırlı değildir. Eğer bu analizi bu objelerin toplam yüzey alanları ve hacimleri ile de yapıldığında aynı sonuçlar elde edilmektedir. Kutsal Kitap'ta bahsi geçen kelimelerin böylesine kesin bilimsel veriler ile ilişkisi varsa içeriği kim bilir neleri işaret etmektedir?

Tanrı, 3300 yıl evvel Sina Dağı'nda yıllar sonra insanoğlunun bilim ile bulacağı gerçekleri çok önceden ve kesin olarak aktarmış olabilir mi? Çağlar boyunca ilerleyen bilim ve hiç değişmeyen Tevrat, aynı dağa değişik patikalardan çıkmanın farklı yolları mıdır? ■

“ Prof. Shore, Yahudi kutsal kitabı Tevrat'taki kelimelerin İbranice sayısal değeri ile uzay boşluğunda yörüngede olan Ay, Dünya gezegeni ve Güneş'in fiziksel ölçüleri arasında doğrusal bir bağlantı olduğunu ispat ediyor. ”

Fotoğraflarla Latin Amerika günlüğü

-4

**Bolivya'nın başkenti Sucre;
La Paz, Cochabamba, Santa
Cruz, Potosi diğer önemli
şehirlerinden birkaçı...
Ülkeye Güney Amerika'yı
İspanyol boyunduruğundan
kurtaran Simon Bolivar'ın
anısına Bolivya (Bolivar'ın
ülkesi) ismi verilmiş.**

Bolivya ulusal bağımsızlığını kazandığı 1825 yılından günümüze değin 180'e yakın darbe, ondan fazla değişik anayasa ve seksen civarında cumhurbaşkanı görmüş. 1883'te biten Pasifik Savaşı, Bolivya için tam bir yıkım olmuş; Pasifik Okyanusu bölgesindeki kıyı şeridini Şili'ye kaptıran Bolivya'nın okyanus ile olan bağlantısı kesilmiş ve ülke bir kara devletine dönüşmüş. Brezilya, Peru, Şili, Arjantin ve Paraguay'la sınırları var. Nüfusunun yaklaşık yüzde 60'ı yerli halktan oluşmakta. Bolivya'ya gitme hikâyem başlı başına bir olay aslında. Hani derler ya aklın neredeydi diye, benim durumum da biraz öyle oldu denebilir. Latin Amerika seyahatimde niyetim, önce Peru'ya gitmek, oradan Bolivya'ya geçmek, devamında

ise Şili ve Arjantin'i görüp yine Peru'dan dönmekti. Peru'da dolaşırken Bolivya'da ihtilal olduğunu öğrendim. Seyahatimi planlayabilmek için her gün haberlere bakıyorum ihtilal bitti mi diye. İhtilal bitti ve gidebildim. Ancak aldığım riskin boyutunu bugün fark edebiliyorum. İhtilal bitti ne demek? Bir günde biter mi? Sonra orada dolaşırken öğrendim ki, insanlar yaklaşık 1,5 ay mahsur kalmışlar ve ülkeyi terk edememişler. Ben bir taraftan giderim bir taraftan da ödüm kopar misali olduğumdan Titicaca gölünü gezerken tanıştığım bir gruba takıldım, Bolivya'yı onlarla gezdim. Sınırdan geçişim de başka bir âlem. Bolivya'ya vize yok. Oysa Peru-Bolivya kara sınırındaki polislerin bundan haberi yok. Kitaplar açıldı, sorular soruldu ancak öyle geçebildim sınırdan.

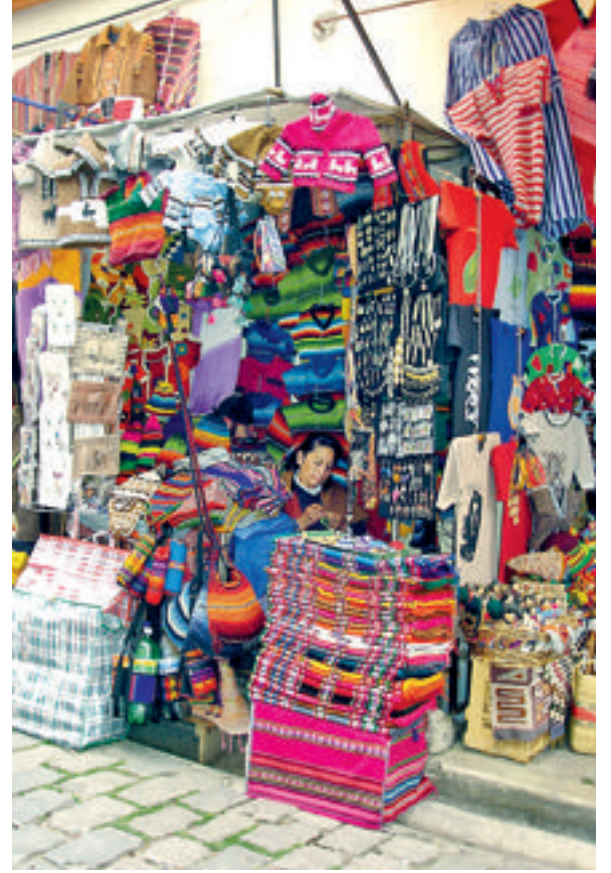
Bu kez fotoğraflarımız
BOLIVYA'dan...

Şehirlerarası otobüsler: Turizm acentasındaki kız, eğer gitmek için aceleniz yoksa mümkünse otobüsleri kullanmayın birkaç gün treni bekleyin dedi bana. Meğer otobüsler her yerlerinden hava alıyormuş, millet otobüse polarlar ve uyku tulumlarıyla biniyormuş. Özellikle de uzun yolculuklarda.

Peru ve Bolivya'da coca çayı içmek ve coca yaprağı çiğnemek serbest ancak Şili'de yasak. Bu yüzden Şili'ye geçerken sıkı bir kontrolden geçiriliyorsunuz. Coca çayı oralarda yeşil çay içmek gibi bir şey, poşet çay olarak satılıyor.

Bolivya halkı Peru halkına çok benziyor. Zaten İspanyol sömürgeciliği döneminde buraya yukarı Peru deniyormuş. Şili ve Arjantin'e gittiğinizde insanların görüntüleri tamamen değişiyor.

La Paz'daki dükkânlarda yeni ev inşa ederken uğur getirsin diye evin altına gömdükleri hayvan iskeletleri satıyorlar.

İlle de Salar de Uyuni

Bolivya'ya gitmemin ana nedeni denebilir. Nefes kesici.. Dünyadaki en büyük tuz düzlüğü. Yaklaşık 12.000 km² alanı kaplıyor. Bir çeşit tuz çölü. Tam ortasında Incahuasi adası var. Adada devasa kaktüsler... Serap gibi. Kocaman bembeyaz bir boşluk ve birden karşınıza çıkan kaktüsler. Tuzun kalınlığı 10 mt kadarmış. Kış döneminde tuzun üzerinde biriken bir-iki santimlik su, insana sanki arabayla gölün üzerinde gidiyormuşsunuz duygusu veriyor.

Che Guevara 1967'de
Vallegrande yakınlardaki
La Higuera'da Bolivya
Ordusu'nun elindeyken
öldürülmüş.

Salar de Uyuni bölgesini
gezmek için üç günlük bir
tura katıldım. 4x4 ciplerle,
içinde yaklaşık 6 kişinin
olduğu turla bölgeyi
gezme imkânım oldu.

Laguna Hedionda ve flamingolar

Arbol de Piedra

Laguna Verde

Tren mezarlığı

Köpüren sülfür havuzları

Başka neleri gezdik?

- Tren mezarlığı
- Çıkarılan tuzun işlendiği Colchani
- Laguna Hedionda ve flamingolar
- Arbol de Piedra- rüzgârlarla şekillenmiş taştan bir ağaç
- İçinde yaşayan su yosunlarıyla renklenmiş Laguna Colorada- burada da flamingolar var
- Solar de Manana geyser basin - köpüren sülfür havuzları
- Termas de Polques hot springs
- Laguna Verde- arsenik, kurşun, bakır ve diğer ağır metallerle renklenmiş
- Laguna Blanca- Borax'la dolu beyaz bir göl

Ben Buradan Şili'ye devam edeceğim için turdan ayrıldım ve sınıra götüren otobüslerden birine bindim. Eğer geri dönmek isterseniz turun bir günlük kısmı daha var.

Bu tur ve Salar de Uyuni bir manada benim için hayatta ancak bir kere yaşayabileceğim tecrübelerden biriydi. İnanılmaz manzaraların arasından seyahat ettim. Her biri birbirinden farklı ve tam bir görsel şölen olan gölleri birbirini ardına görme imkânı oldu. Issız, toz duman içinde, in cin top oynayan sanki kov-

boy filmlerinden bir sahne duygusunu veren kasabalar da, tahta yatakların üzerinde uyku tulumuyla kaldım. Yani benim için Bolivya bir manada, Salar de Uyuni ve çevresindeki doğal güzellikler demek. Ancak Bolivya'da görebileceğiniz daha çok yer var. Mesela Beyaz Şehir olarak kabul edilen, aynı zamanda Güney Amerika'nın en sakin şehri olarak adlandırılan Sucre, 4000 m'te yer alan, bir dönem gümüş madeni açısından çok zengin Potosi... ■

esrahek@gmail.com

Daldan dala
atlayan

İKİZLER

Yılda üç kere üçer haftalık dönemlerle gerçekleşen Merkür gerilemesi sırasında zaman durmuş gibi hissedilir. Bu zamana kadar yaptığınız şeyleri geri dönüp değerlendirmek için en doğru zamandır. Bu dönemde risk almaktan uzak durmalısınız.

2 2 Mayıs – 21 Haziran tarihleri arasında etkili olan İkizler burcunun yönetici gezegeni Merkür'dür. Merkür gezegeni, insanlar arası iletişimi ve zihinsel hareketliliği yönetir. Dünya'ya en yakın gezegen olması sebebiyle Merkür'ün etkisi çok kuvvetli bir şekilde hissedilir. Özellikle Merkür gerilemesi dediğimiz döneme rastlayan zamanlarda, insanlarla olan iletişimimizde bir nevi gerileme veya zorluk yaşayabiliriz. Yeri gelmişken mayıs sonu haziran ortası dönemde yani İkizler burcunun etkisi altında olduğumuz dönemde yaşayacağımız Merkür gerilemesinden bahsedelim. Yılda üç kere üçer haftalık dönemlerle gerçekleşen Merkür gerilemesi sırasında zaman durmuş gibi hissedilir. Bu zamana kadar yaptığınız şeyleri geri dönüp değerlendirmek için en doğru zamanlamadır. Bu dönemde risk almaktan uzak durmalısınız. Risk teşkil edecek girişimlerden de mutlaka kaçınun. Detaylara önem verin, yanlış anlaşılmalara karşı da dikkatli olun. Yaşamınızı etkileyecek büyük değişikliklerden de uzak durun. Merkür gerilemesinin yanı sıra, bu ay, İkizler burcunun da etkisi altındayız. İkizler burcu, başkalarıyla iletişim kurmayı çok sever. Bilgi toplaması ve öğrendiklerini hemen başkalarına aktarması gerekir. Çok meraklıdır, leb demeden leblebiyi anlar ama ağızda bakla ıslanmaz, dedi-koduyu sever. İkizler burcu insanlar çabuk düşünür ve çabuk hareket eder. Olayları duygularıyla değil, akıl ve mantığıyla algılar. Burcunun adından gelen özellik sayesinde çift karakterlidir ve çok değişkendir; bir an şakacı ve sevimli, hemen ardından hırçın ve huysuz olabilir. Bu burcun insanın bir anı diğer anına uymaz; bugün

buradadır ama yarın gitmiş olabilir, üstelik arkasında hiçbir açıklama bırakmamıştır. Çabuk sıkıldığı ve konsantre olamadığı için daldan dala atlamaya bayılır, maymun iştahlıdır. Değişiklikten büyük zevk alır ama aynı zamanda huzursuzdur ve yerinde duramaz. Onu uzun süre bir yerde tutmak imkânsızdır. Aynı anda birkaç işi birden yapmayı seven İkizler'in çift karakteri pek çok alanda kendini gösterir; iki veya daha fazla planı, iki aşk macerası hatta iki mesleği bir arada yürütebilir. Sakin bir insansanız gevezeliği başınızı ağrıtabilir ve sözleriyle sizi serseme çevirebilir. Konuşmadan ya da yazmadan duramaz. Müthiş bir konuşma yeteneğine sahiptir ve çok hazırcıdır. Çok fazla alana dağıldığından öğrendikleri yüzeyde kalır ve hiçbir konunun derinine inemez. İkizler insanı sempatik ve samimi davranışları ile kendisini hemen sevdirebilir ama gerçekte bir yere ya da bir kişiye bağlı olmayı sevmez. Yine de kardeşlerine bağlıdır. Aslında kardeşleri ile karmaşık bir ilişkisi vardır; onlarla ya çok iyi geçinir ya da hiç geçinemez. Başkalarıyla konuşma ihtiyacı duyduğundan kolay ilişki kurar. İkizler kur yapmaktan ve flört etmekten hoşlanır. Onunla birlikteyseniz bu durumu kabullemeniz gerekir. Cıva gibidir, onu elde tutmak pek kolay değildir. İkizlerin kalbine giden yol aklından geçer. Aranızdaki çekim güçlü olsa da, aklına hitap etmeyi bilmelisiniz. Entelektüel ilgilerine karşı onun gösterdiği merakı gösterir, onu kısıtlamaz ve sıkamazsanız yaşamının sonuna kadar sizinle birlikte olabilir. Aynı zamanda çok şakacı ve esprilidir, onun yanında hiç sıkılmazsınız. Yönetici gezegeni Merkür haberleşmeyi

yönettiğinden konuşma, yazı, fikir alış-verişinin önemli olduğu alanlarda başarılıdır. Gazete, radyo ve televizyonda en sevilen konuşmacılar İkizler burcundandır. Yazarlık, muhabirlik, editörlük, halkla ilişkiler, reklamcılık veya pazarlama tam ona göredir. Her şeyi çok çabuk kavrar ve öğrendiklerini hemen uygulamaya başlar. Bukalemun gibi girdiği ortama hemen uyum sağlar; çabuk adapte olma yeteneği onun en büyük savunma mekanizmalarından biridir. Ayrıca entrikalı işlere yatkındır. Vücudumuzdaki akciğerlerimiz ve sinir sistemimiz, İkizler burcu tarafından yönetilir. Bu sebeple İkizler burçları sinirsel gerginlikleri yüzünden zihinsel ve bedensel olarak tam anlamıyla gevşeyemez. Huzursuzluğu durmadan bir şeyler yapmasına ve oradan oraya koşuşturmasına sebep olur. Kabalistik olarak bu konuya baktığımızda "Zohar" kitabı der ki "akciğerler kalbin ateşini dengeleme gücüne sahiptir; fakat çalışabilmesi için havaya ve rahata genişleyebilmek için de özgürlüğe ihtiyacı vardır. İkizler burcunun "ilk elementi" olan hava, aynı zamanda akciğerlerimizin çalışmasını sağlayan bir ihtiyaçtır. İkizler gibi Koç ve Boğa burçları da kendi elementlerinin görüldüğü ilk burçlardır. Elementlerin ilk burçları her zaman o elementin en temel özelliklerini yansıtır. Buradan yola çıkarak İkizler burcunun etkisi altında olduğumuz bu ayda herkese nefes egzersizleri yapmayı öneriyoruz ki kalbimizin ateşini ve İkizler burcunun özelliği olan durmadan birşeyler yapma huzursuzluğunu dengeleyebilelim. ■

Lupo'nun Seçimi

**TARİH OKUMAK MI?
ASLA! O KADAR
KESİN KONUŞMAYIN.
“LUPO’NUN SEÇİMİ”
ORTAK TARİHİMİZE
VE OSMANLI’YA
KLİŞELERLE
BAKMAYAN
BİR KİTAP. BU
KEYİFLİ MACERA
EN İSTEKSİZ
OKUYUCUYA BİLE
TARİH OKUMAYI
SEVDİRECEK TÜRDE
BİR ROMAN...**

20 yıllık başarılı bir insan Kaynakları kariyerinden sonra, insan neden yazar olmaya karar verir? Anılarını anlatmak için mi?

Anılardan çok hayat birikimim ve fikirlerimi paylaşmak önemli benim için. Hatta dürüst olmak gerekirse, kendi hakkında yazmak veya konuşmak beni sıkıyor. Ben fikir ve olasılıklar dünyasını seviyorum daha çok. Karmaşık konuların özünü, sebep sonuç ilişkilerini anlamak ve anlatabilmek çocukluğumdan beri ilgimi çekti. Yazmak bana bu fırsatı veriyor. İlginç ve yaratıcı bir hikâye anlatmak, hikâyenin arkasındaki felsefeyi, teorileri, tarihi, ekonomiyi ve karmaşık ilişkileri okuyucuyu sıkmadan anlatabilmek keyifli bir uğraş.

Tarihe olan bu ilginiz nereden kaynaklanıyor?

Şansıma doğuştan meraklı biriyim. Meraklı biri için de tarih harika bir alan. Katman katman gerçeklik var içinde. Çocukluğumda Pardayanlar ve Ivanhoe en sevdiğim kitaplardı. Açıp tarih ansiklopedileri okurdum ilkokuldayken. Sümerler, Mısırlılar, Yunan mitolojisi... Okulda din tarihi ile başladım, sonra felsefe tarihi, bilim tarihi, evren, kozmoloji. Tabii Osmanlı ve ortaçağ tarihi hakkında okumayı çok seviyorum. Üniversitede de siyaset tarihi en sevdiğim dersti mesela. Tarih okumadığım bir dönem olmadı desem yalan olmaz.

Macera ve tarihi birleştirdiğiniz çok değişik bir seri “Fatih’in Cenovalı Sirdaşı Lupo”. Tarz olarak tarihsel kurgu diyebilir miyiz kısaca?

Dünyada bu janrının ismi Tarihi Macera Romanı. Kitabın kurgusu, olayların akışı, karakterlerin çok büyük bölümü tamamen tarihi gerçeklere dayanıyor. Ama serinin ana kahramanı genelde hayali bir karakter oluyor. Karakterimiz tarihi olaylar içinde maceradan maceraya koştukça, siz de tarihin o dönemini tanıyorsunuz, öğreni-

yorsunuz. Sanki oradaymışsınız gibi canlı bir şekilde keyifle yaşıyorsunuz. Önemli olan tarihi gerçeklere sadık kalınması ve sürükleyici bir macera kurgusu olması. Özellikle Bernard Cornwell, Hillary Mantel gibi İngiliz yazarların çok iyi yaptıkları, dünyada popüler hale getirdikleri bir janr. Her yıl bu tarzda 200’e yakın yeni kitap çıkıyor. Ben de onların kendi tarihleri için yaptıklarının aynısını kendi tarihimiz için yapmak istedim. Gerçek tarih içinde, sürükleyici bir macera.

Bize kahramanınız Lupo’nun kim olduğundan kısaca söz eder misiniz?

Lupo Cenova’da bir genelevde doğmuş, annesi doğumda öldüğü için tek başına sokaklarda büyümüş, hırçın, becerikli ve uyanık bir sokak hırsız. 16 yaşında iş üstünde yakalanınca, kürek mahkûmu yapıyor, gemisi korsanların eline geçince de Osmanlı’ya esir düşüp, köle oluyor. Seri, Lupo’nun Osmanlı düzeni içerisinde hayatta kalma, yeniçeri olup saygıdeğer bir asker olma, kendini ispat etme hikâyesi. Ne her konuda becerikli, üstün meziyetli bir kahraman, ne de bencil ve kötü bir anti-kahraman. Hayata tutunmaya çalışan, bir sokak hırsız. Biraz fazla uyanık olduğu için başı beladan ve maceradan kurtulmayan genç bir oğlan. Onun hikâyesini anlatırken hem kişisel bir mücadele, hem de Fatih dönemi Osmanlı’sını anlatıyorum aslında.

Lupo serisini devamı gelecek mi?

Evet. “Lupo’nun Seçimi” serinin 2. kitabı. Şu anda üçüncü kitabı yazmaya başladım. Kafamdaki kurgu her zaman değişebiliyor ama sanırım birkaç kitap daha gideceğiz Lupo’yla. Rönesans’ın başladığı, barut ve paranın feodalizmi yere serdiği, Osmanlı’nın küçük bir beylikten imparatorluğa dönüştüğü, macera dolu bir dönem Fatih dönemi. Malzememiz bol anlayacağınız. ■

www.cagatayguney.com

İSRAİL SİNEMASI -4

Geçen ay, Amos Guttman ile bir 'Mayınlı Bölge'ye girdiğimizi ve bu sayıda 'İsrail Eşcinsel Sinemasını' inceleyeceğimizi belirtmiştim. 1983'de, bir genç sinemacının, ilk uzun metrajının girişinde, başkarakterin izleyicilere bakarak konuştuğu 2 dakikalık monologda, cinsel kimliği yüzünden ilk filmini çekmekte nasıl zorlandığını anlatması, filminde eşcinselliğini açıktan açığa öyküleyişi, İsrail'in aydın geçinen eleştirmenleri arasında bile küçük çapta bir skandal yaratmıştı

Laik bir devlet olarak kurulan İsrail, hukuk sistemini batının seküler kanunlarına uyarak oluşturmuş, ancak evlilik ve boşanma gibi medenî hukuka giren konuları cemaatlerin dini kuruluşlarına bırakmıştır. Bir Yahudi'nin Yahudi olmayan biriyle evlenmesini yasaklayan dini kurallar, modern İsrail'de farklı dinlerden olanların evlenmesine imkân tanımadığı gibi, dinin yasaklandığı eski Sovyetlerden göç eden ve kökenlerine ait kayıtları olmayan Yahudilerin evliliklerinde de sorunlar yaratmıştır. Sorun, ülke dışında kıyılmış medenî nikâhların İsrail'de yasal kabul edilmesiyle çözülebilmıştır. Başta Yahudilik olmak üzere bütün tek Tanrılı dinlerde ölümcül bir günah olarak kabul edilen eşcinselliği dinin kategorik olarak reddetmesinin yanı sıra İsrail, hukuk sistemine İngiliz Mandasından kalmış olan, eşcinsel ilişkiyi yasaklayan kanunları aynen almıştır. Ancak adli makamlar bunlara dayanarak herhangi bir mahkûmiyet kararı vermemiş, 1963'de İsrail Yüksek Mahkemesi, *iki tarafın da rızası olduğu hallerde, aynı cinsiyetten yetişkinlerin halka açık olmayan mekânlarda ilişkiye girmesinin suç olmadığını* kabul etmiştir. Ancak iki tarafın rızasıyla, 16 yaşını doldurmuş olan bireylerin heteroseksüel ya da homoseksüel ilişkisinin *yasal olduğunun* kabul edilmesi 25 yıl sonra gerçekleşebilmiştir.

Bu hakların kanunların ve toplumun nezdinde kabul edilmesi yıllar süren mücadelelerden sonra elde edilebilmiştir. 1985'de İsrail'de eşcinsel olduğunu kabul etmiş olan "out of the closet" sadece üç kişi vardı; 1998'deyse 3 bin.

20. yüzyılın sonlarında İsrail, asrın en hızlı ve en renkli devrimlerinden birini gerçekleştirerek "out of the closet" olmayı başarmıştır. Bu kansız devrim akademisyenlerin, fahişelerin, transseksüellerin, travestilerin, şarkıcıların, kuaförlerin ve

de ordu mensubu subayların benzersiz işbirliğiyle kazanılmıştır.

Günümüzde, iki eşcinselin nikâhının kanunen kıyılama-dığı İsrail'de, yurt dışında evlenmiş olan eşcinsellerin evlilikleri ve dolayısıyla miras hakları yasal kabul edilmekte, bir İsraillinin yabancı 'partner'ine oturma izni verilmektedir.

Yahudi Devleti İdealinin paralelinde, yıllarca pogromlar

ve soykırımlarla katledilmiş, korkak ve ezik diye aşağılanmış olan Yahudilere itibarlarını iade etmek için 'güçlü Yahudi' imajını oluşturmaya çalışan Siyonizm, özellikle kuruluş yıllarında, maço-asker bir devlet oluşturmuştu. Bu dönemlerde İsrailli her gencin yapmak zorunda olduğu askerlik, kadın erkek her genç askerin güçlü, dayanıklı ve tabii ki heteroseksüel olmasını da şart koşmaktaydı. 1983'de, henüz 30'una gelmemiş bir genç sinemacının, birkaç kısa film-den sonra çektiği ilk uzun metrajının girişinde, başkarakterin izleyicilere

Amos Guttman

Himmo Melech
Yerushalayim /
Kudüs Kralı Himmo

bakarak konuştuğu 2 dakikalık monologda, cinsel kimliği yüzünden ilk filmini çekmekte nasıl zorlandığını anlatması, filminde eşcinselliğini açıktan açığa öyküleyişi, İsrail'in aydın geçinen eleştirmenleri arasında bile küçük çapta bir skandal yaratmıştı.

Amos Guttman

Ticari sinemaya karşıt olarak düzeyli ve nitelikli filmler çeken genç İsrail 'auteur'lerinden, görseelliği ve ayrıksı içeriğiyle zengin ve etkileyici bir sinema dili yaratmış olan Amos Guttman, 1954'de Transilvanya'da doğmuş, 7 yaşındayken ailesiyle birlikte İsrail'e göç etmiştir. Sadece üç kısa ve dört uzun metraj film çekmiş olmasına karşın, İsrail Eşcinsel Sineması'nın babası kabul edilen Guttman, Beit Zvi Üniversitesi'nde sinema eğitimi aldıktan sonra aynı okulda öğretmenlik yapmış, 1993'de 39 yaşındayken AIDS'den ölmüştür.

Amos Guttman, 1976-1982 yılları arasında üniversitesinin de maddi desteğiyle üç kısa film çekmiştir : "Returning Premiers" (1976), "A Safe Place / Emin Bir Yer" (1977) ve "Nagu'a / Drifting / Bulaşmış" (1982). Üçü de eşcinsel temalı olan bu filmlerde, eşcinsellikleriyle başa çıkmaya çalışan, sırasıyla kendi iç dünyasında, sinemada ve travestilerin gösteri yaptığı bir

barda sığınak arayan üç genç erkeğin sorunları anlatılmaktadır..

1983'de çektiği ilk uzun metrajı "Nagu'a / Drifting / Bulaşmış", bir yıl önce çektiği kısa filmin adını taşısa da, çoğunlukla "Nagu'a (short)" ve "Nagu'a (long)" olarak adlandırılan bu iki filmin eşcinsel tema dışında hiçbir bağlantısı yoktur. Bu arada "bulaşmış"ın henüz medyada yaygınlaşmamış olan AIDS'e değil, o zamanlar hastalık ve sapkınlık olarak görülen eşcinselliğe bir gönderme olduğunu hatırlatalım.

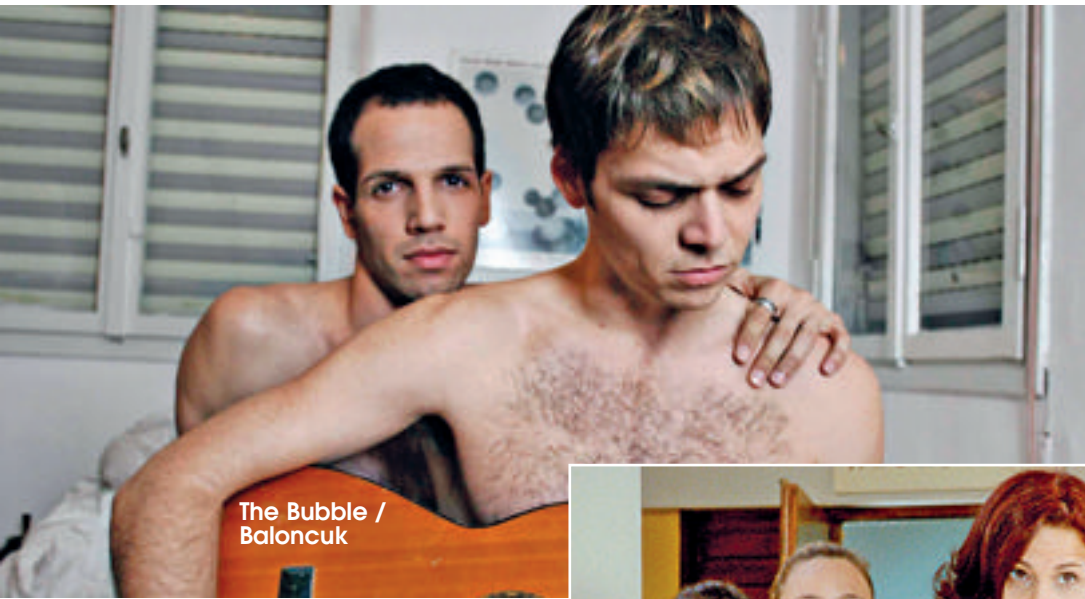
Otobiyografik öğelerin öne çıktığı ilk uzun metrajında Guttman, anneyiyle birlikte kadının küçük bakkal dükkânında çalışan ve "ilk Yahudi gay film yönetmeni" olmayı hayal eden bir genç adamın bir türlü filmini çekecek parayı bulamayışına ve karmakarışık aşk hayatına odaklanır. Filmin başındaki monologda başkarakterinin eşcinselliği ve film yapmakta zorlanması üzerine anlattıkları, İsrail'de LGBT haklarının kanunla korumaya alınmasından (1988) beş altı yıl önce eşcinselliği açıkça filmlerinin ana teması yaptığı için yapımcı bulmakta devamlı zorlanmış olan yazar-yönetmenin ağzından çıkmış gibidir.

"Bar 51" (1985), derin, karmaşık ve aşırı yakın bir ağabey-kız kardeş ilişkisi yaşamakta olan iki gencin, annelerinin ölümünden sonra, küçük köy-

lerinden Tel Aviv'e gelerek yeni bir hayat arayışlarının öyküsüdür. "Bar 51"de, çalışacak ve yatacak yer bulan ikili, dansçıları, modaları ve gay ortamı ile büyük şehrin gece yaşamını keşfedecektir. Bütün marjinallerin ozanı olan Guttman, başkarakterleri eşcinsel olmayan "Bar 51"de, izleyicisine Tel Aviv'in marjinal dünyasının kapılarını açmaktadır.

Yoram Kaniuk'un çok satan romanından uyarlanan "Himmo Melech Yerushalayim / Kudüs Kralı Himmo" (1987), Amos Guttman'ın yönettiği ancak senaryosunu yazmadığı tek filmidir. 1948'de İsrail Bağımsızlık Savaşı döneminde geçmesiyle de filmleri günün İsrailini anlatan Guttman'ın filmografisinde bir "ilk"dir. Film, savaş sırasında hastaneye dönüştürülmüş olan bir manastırda gönüllü hemşirelik yapan 19 yaşında bir genç kızın, iki bacağı ve bir kolunu kaybetmiş olan, hareket edemeyen ve konuşamayan Himmo'ya hissettiği garip çekimin acılı öyküsünü anlatmaktadır. Genç hemşire, "Kudüs Kralı" lakabıyla anılan, yakışıklılığı ve çekiciliği sayesinde bir zamanlar kadınların gözdesi olan bu kör ve sakat askere aşık mıdır, yoksa ona fedakârca baktığı için kendini bir aziye mi sanmaktadır?

Yönetmenin tamamen "straight" bir öyküye, sadece erkek bedenlerinin

The Bubble / Baloncuk

Cupcakes

Eytan Fox

“İsrail’de, özellikle ülkenin geri kalanından tecrit edilmişçesine farklı yaşam şartları sebebiyle *“the bubble / baloncuk”* lakabı verilen bu Şişiler Tel Aviv’de nasıl yaşarlar? Hem maço Tzahal (İsrail Savunma Kuvvetleri) mensubu olmak, hem de eşcinselliğini yaşamak mümkün müdür? Gerilim dolu bu minik ülkede âşık olunabilir mi? Filistinlileri düşman değil de dost hatta sevgili olarak göremez miyiz?” Meşaleyi *Guttman*’ın bıraktığı yerden ele alan İsrail Sineması’nın kilit isim-

Eytan Fox

görüntüleriyle getirdiği “gay” alt metin gerçekten de ilgi çekicidir. Ölümçül hastalığının bilincinde olan *Guttman*’ın son filmi *“Hessed Mufla / Amazing Grace”* (1992), oğulları eşcinsel olan iki aileye odaklanır. Kendisini devamlı aldatan asker sevgilisinden ayrılmak üzere olan Jonathan, New York’da başarısız bir müzisyenlik deneyiminden sonra annesiyle anneannesinin yanına dönen gizemli komşusu Thomas’a âşık olunca yaşamı altüst olacaktır. Film, bir yandan, annesi, ağabeyi ve kız kardeşiyle çekişmeli bir ilişki yaşayan ve cesaretle erişkinliğe geçmeye çalışan Jonathan’ın, diğer yandan yaşlandıkça huysuzlaşan ve acısını ailenin yükünü taşıyan kızından çıkaran anneannesiyse annesinin arasında, hastalığının umutsuzluğunu çeken, hiç kimseye bağlanamayan, eroïn bağımlısı Thomas’ın öyküsünü anlatmaktadır.

lerinden *Eytan Fox*, filmlerinde bunların ve benzeri soruların cevaplarını aramaktadır.

Muhafazakâr bir din adamının üç oğlundan biri olarak 1964’de New York’da doğan Fox iki yaşındayken ailesiyle birlikte Kudüs’e göç etmiş, askerlikten sonra *Tel Aviv Üniversitesi Sinema ve TV Bölümü*’nde eğitim almıştır. Eşcinsel olduğunu hiçbir zaman gizlememiş olan Fox, 25 yılı aşkın bir süredir, filmlerinin senaryolarına da büyük katkısı olan gazeteci yazar *Gal Uchovsky*’yle yaşamaktadır. İlk filmi 45 dakikalık *“Time Off / İzin Günü / After / Sonra”* da (1990) Fox, orduda cinsel kimlik sorunlarına odaklanmaktadır. Komutanının devamlı kabaca aşağıladığı genç bir asker, Lübnan’a gönderilmeden önceki izin gününde, yüzbaşısının bir parkın ıssız köşesinde bir erkekle ilişkiye girmesine şahit olacaktır.

1991 Körfez Savaşına hicvederek bakan ilk uzun metrajı *“Shirat Ha’Sirena / Siren’in Şarkısı”* nın (1994), *“Ba’al Ba’al Lev / Kalbi Olan bir Koca”* (1997), adlı kısa filmin ve otobiyografik öğeler içeren TV dizisi *“Florentine”* in (1997-2000) ardından Eytan Fox, 2002’de en ünlü filmini çeker: *“Yossi & Jagger.”*

Jagger lakaplı kaygısız asker Lior ile gergin ve sıkıntılı subayı Yossi’nin

Lübnan sınırında bir ileri karakolda filizlenen ve trajik bir şekilde sonlanan aşk öyküsü, bir yandan öyle bir ortamda o dönem için imkânsız bir aşk hikâyesi anlatırken, diğer yandan da devamlı savaş halinde heba olan bir gençliğin portresini çizer. Görünmeyen esrarengiz güçlerin karşısındaki savaşın anlamsızlığını anlatması kadar, İsraili askerin erkeksi imajını karalamasıyla İsrail ordusunun tepkisini çeken *"Yossi & Jagger"*, birçok engellemeden sonra 2005'de genel dağıtımına girdiğinde olağanüstü bir başarı kazanır. Gösterime girdiğinde *"Brokeback Mountain"* ile karşılaştırılan, yalınlığı ve müthiş dokunaklı finaliyle, 65 dakikada belki de diğerinin 134 dakikada söylediğinden de daha etkileyici bir dille anlatan *"Yossi & Jagger"*'den 10 yıl sonra Fox, son derce hüznü ama bir o kadar da umut dolu devam filmi *"Yossi"*'yi çeker. Hâla büyük aşkını yitirmiş olmanın travmasını atlattanmış olan 30'lu yaşlarındaki Yossi'nin yeni bir ilişkiye uyanırken tanıştığı dört genç asker vasıtasıyla aradan geçen yılların ordudaki cinsel kimliğe bakışını nasıl değiştirmiş olduğunu da keşfetmesinin öyküsü en azından ilk film kadar başarılıdır.

"Walk on Water" (2004), bir Mossad ajanı ile bir Nazi savaş suçlusunun to-runları arasındaki karmaşık ilişkiden yola çıkarak ırkçılık ve ayrımcılık gibi dikenli bir konuyu ele alır.

Ülkesinin geçmişindeki (Soykırım) ve şimdiki zamanındaki (Filistin Sorunu) tarihinin etkisine sınırsız bağlı öyküde, acımasız bir öldürme makinesiyle, üst sınıftan abla kardeş iki Alman gencinin içsel yolculuğu, halkların ve insanların kendileriyle ve bilinçaltı geçmişleriyle barışmasıyla sonuçlanabilecek midir?

Önceki filmlerinin bir sentezi sayılabilecek olan benzersiz bir komedi ve trajedi karışımı *"The Bubble / Baloncuk"* (2006), İsrail yaşamının karşıtlıklarına

Tel Aviv'de yaşayan bir gurup genç insanın aracılığıyla odaklanmaktadır. "Aşk nedir?" sorusuna cevap arayan *"The Bubble"* aynı zamanda Tel Aviv'e adanmış bir aşk şarkısıdır da. Eytan Fox'un, yine Tel Aviv'in gay ortamında geçen, yönetmenin sahicilik ve kendi olma özgürlüğü konularında düşüncelerini de ortaya koyan son filmi *"Cupcakes"* (2012), Eurovision yarışmalarının müthiş eğlenceli bir parodisidir.

Yair Qedar

1969 doğumlu aktivist insan hakları savunucusu eleştirmen Yair Qedar

İsrail'in ilk LGBT dergisi *Hazman HaVarod*'u yayınlamıştır. İsrailin cinsel devriminin öyküsünü, zor bulunan arşiv materyelleri, kişisel anılarıyla öyküleri, İsrail'in ünlü kadın ve erkek eşcinsellerinin (*Gal Uchovsky, Eytan Fox, Dana International, Offer Nissim, Michal Eden* ve başkaları) tanıklıklarından oluşan belgelerle, enerji dolu ve acı-tatlı bir müzikal kolaj olan *"Hazman HaVarod / Gay Days / Eşcinsel Günler"* (2009) filminde anlatmıştır.

Tomer Heymann

1970'de Kfar Yedidia'da doğan Tomer Heymann tek başına ya da kardeşleri Barak ve Erez ile, çoğu özyaşamsal belgeseller çekmiş, önemli festivalerde ödüller kazanmıştır. Bol ödüllü ünlü filmi *"Bubat Niyar / Paper Dolls"* (2006) İsrail'de yaşlı dindar Yahudilere bakan, izin günlerinde de *"Paper Dolls"* adıyla travesti şovu yapan bir grup Filipinlinin öyküsüdür. Aileleri tarafından eşcinsel ya da travesti oldukları için reddedilen bu insanlar sonuçta, yaşlı ve huysuz oldukları için kendi çocukları tarafından reddedilmiş yaşlılarla ilgilenmekte, onları reddeden ailelerine para yollamak için çalışmaktadırlar.

Clay / Kil

Out In The Dark

Babasının 70 yıl önce Nazi katliamından kaçmak için terk ettiği Almanya'ya üç ödülle döneceği Berlinale'de "Bubat Niyar"ı sunmaya giden Tomer Heymann Berlin'de Andreas Merk adlı bir dansçıyla tanışır. 48 saatlik ilişki ciddi bir beraberliğe dönüşür ve Andreas Tel Aviv'e yerleşir. "I Shot My Love" (2010), Alman sevgilisi ömür boyunca doğduğu köyde yaşamış olan koyu İsrailli annesinin kişisel ve aynı zamanda evrensel sevgi öyküsünü anlatmaktadır.

David Deri

Negev çölünde Yeruham şehrinde Fas kökenli muhafazakâr bir ailenin 10 çocuğundan biri olarak 1975'de doğan David Deri, kimlik sorununa odaklanan çok sayıda belgesel çekmiştir. En tanınmış filmi, beş yıllık bir süreyi kapsayan, eşcinselliğini ailesine nasıl açtığını anlattığı "Say Amen / Amin De"dir. (2005)

David Deri

Michael Mayer

1973'de Hayfa'da doğan Michael Mayer University of South California'da sinema eğitimi almış ve halen yaşayıp çalıştığı Los Angeles'e yerleşmiştir. İsrail'de psikoloji eğitimi alan Filistinli bir öğrenciyle genç bir İsrailli avukatın tehlikeli yasak aşklarının öyküsü olan

Michael Mayer

ilk filmi "Out In The Dark" (2012) politik bir film olmamasına karşın, Ortadoğudaki ideolojik çatışmaya bakışı ve ateşkesin ancak sevgiyle sağlanacağını söylemesiyle, Arap-İsrail anlaşmazlığı üzerine sinemada yapılmış en güçlü işlerden biridir.

Haim Tabakman

1975'de doğan Haim Tabakman Beer-Sheva Üniversitesinden mühendis olarak mezun olmuş, Tel Aviv Üniversitesinde yönetmenlik eğitimi almıştır. 2009'da, Cannes'da Un Certain Regard bölümüne kabul edilen ilk uzun metrajı "Einayim Pkukhot / Apaçık Gözler"i çekmiştir. Kudüs'ün Ultra-Ortodoks

Haim Tabakman

cemaatinde geçen film, dört çocuk babası, ailesine düşkün bir kasabın çırağı olarak tuttuğu evsiz Yeşiva öğrencisiyle dostluğunun, ve bu arkadaşlığın giderek duygusal ve cinsel bir ilişkiye dönüşmesinin öyküsüdür. 40'ına merdiven dayamış olan kasap, Tanrı'nın başyapıtlarından biri olarak gördüğü bu 19 yaşındaki genç adama olan aşkıyla, ailesi ve Tanrı'ya adanmışlığı arasında paramparça olmaktadır...

Chaim Elbaum

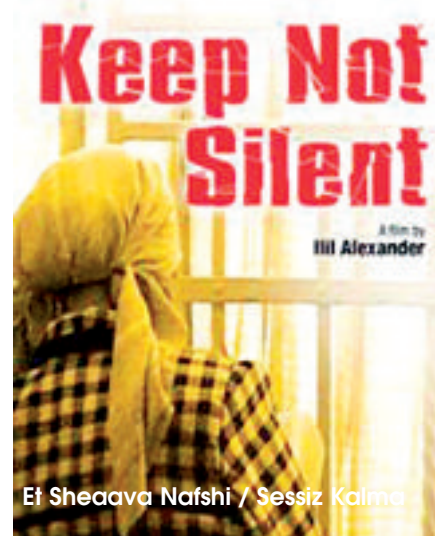
İsrail'deki Ortodoks ve Ultra-Ortodoks topluluklardan söz etmenin zamanı geldi galiba. Yahudilere bir devlet kurmak amacıyla yola çıkan Siyonistler, bütün dünya Yahudilerini doğal vatandaşı olarak kabul eden İsrail'i kurduktan sonra, seküler bakış açısını "putperest" olarak gördükleri için devletin varlığına şiddetle karşı bile olsalar Kutsal Topraklara yerleş-

mek isteyen aşırı dindar Yahudilere tabii ki bu hakkı vermemelik edemezlerdi. Günümüzde bir miktar da gettolaşarak kendilerine ait mahallelerde yaşayan bu topluluklar, kadın-erkek ayırmacılığı, farklı ve kapalı giyim tarzları, ömürlerinin büyük bölümünü hatta bazen de tamamını Yeşiva'larda dini eğitime hasretmeleri, varlığını kabul etmedikleri bir devlet için askerlik yapmayı ve vergi ödemeyi reddetmeleri ile İsrail toplumunun aykırı bir

bölümünü oluşturmaktadırlar. Böyle bir oluşumun parçası olan, inançlarına sınırsız bağlı bir insan, doğasında kendi cinsiyetinden birine karşı eğilimler keşfettiğinde ne yapacaktır? Haim Tabakman "Apaçık Gözler"de böyle bir ikilemin ancak trajik şekilde sonuçlanacağını düşünmektedir. İsrail'in en genç sinemacılarından, 1980'de Kudüs'te doğan Chaim Elbaum ise, Ma'ale Film Okulu mezuniyet projesi "And Thou Shalt Love" (2008) ile benzer bir konuya çok farklı bir bakış açısı getirmektedir. Bu 28 dakikalık kısa film, arkadaşı Nir'e âşık olan Yeşiva öğrencisi Ohad'a odaklanmaktadır. Ohad için, Yeşivayı, inançlara uymayı ve Tanrıyı geride bırakarak özgürlüğe giden yolu seçmek mümkündür tabii. Ancak, Tanrı'yı sevdiğinden ve Tanrı'nın da ona olan sevgisinden hiç şüphesi olmayan, Tanrı'sıyla olan yoğun ve kişisel ilişkisini derinden hissederek Ohad, Tanrı'nın onu neden kendi verdiği emirlere karşıt bir şekilde yarattığını anlayamamakta ve duygularının saf olmadığını kabul etmemektedir... "And Thou Shalt Love" soruna dinsel bir çözüm önermemekte, ancak Ortodoks Yahudiliğin eşcinselliğe bakış açısının getirdiği haksızlıkların ve acıların, Tanrı'nın her yerde var olduğunu savunan inancın doğasına aykırı olduğunu büyük bir güçle ortaya koymaktadır. Kendisini Hasidik ve eşcinsel olarak tanımlayan Elbaum'un ilk uzun metrajı "Clay / Kil" (2012), yine Ortodoks bir Yahudi toplumunda geçmektedir. Kocasının eşcinselliğini farkettilğinde, çocuk sahibi olabilmek için eve kocasını tahrik edecek bir erkek almaya karar veren dindar Yael'in, hem kalp krizi geçirmiş olan haham babasına

bir torun verebilmek, hem de toplumunda "boşanmış" olarak ikincil bir pozisyona düşmemek için bulduğu çare beklediği sonuçları verecek ve kadın hâmile kalacaktır. Ancak kocası eve gelen adama âşık olmuştur. Yael için bir ikinci şok da babasının kızının evliliğini ayarladığında kocasının eşcinselliğinden haberdar olduğunu öğrenmesi olacaktır...

Ilil Alexander

Ortodoks Yahudi ve lezbiyen olunabilir mi sorunuysa Ilil Alexander, "Et Sheaava Nafshi / Sessiz Kalma" (2005) adlı belgeselde cevaplamaya çalışıyor ve Kudüs'ün dinci kesiminde lezbiyenleri destekleyen ve sorunlarına çözüm getirmeye çalışan Ortho-Dykes adlı kuruluşa odaklanıyor.

Lior Shamriz

Ashkelon'da 1978'de doğan Lior Shamriz Kudüs Film Okulu'nun sine-

Antarctica

ma bölümünden çıkarıldıktan sonra halen yaşamını sürdürmekte olduğu Berlin'de Deneyel Medya Tasarımı eğitimi aldı. Üslupla deneyler yapan, anlatıyı parçalayarak yeniden özgün bir şekilde inşa eden, kendine has bir sinema dili oluşturmuş olan, çoğunlukla doğaçlamaların yazılmış senaryoyla harmanlandığı filmler yaptı.

İlk filmi "Japan Japan" (2007), Tel Aviv'de yaşayan ve Japonya'ya yerleşmeyi hayal eden 19 yaşındaki bir genç adamın öyküsüdür. Biri Amerikalı, biri Alman ve biri İsrailli üç genç kadın arasında Berlin'de geçen "Saturn Returns" (2009), Punk yeraltı sinemasına

bir saygı duruşu niteliğindedir. Son filmi "A Low Life Mythology" (2012) Avrupa'nın göbeğinde geçen bir aşk öyküsüdür.

Yair Hochner

Kfar Saba'da doğan, sinema eğitmeni, eleştirmen, sinema yazarı ve kurucularından olduğu Tel Aviv uluslararası LGBT şenliği TLVFest'in sanat yönetmeni Yair Hochner, tanınmış İsrailli yönetmenler Keren Yedaya ve Tomer Heymann'ın teşvikiyle 2005'de ilk filmi "Yeladim Tovim / İyi Çocuklar"ı çeker. Tel Aviv'deki erkek fahişelerin zorlu yaşam şartlarını anlattığı bu zeki ve kıskırtıcı film yazar yönetmenine çok sayıda ödül getirir.

Tel Aviv'in gay-lesbien ortamında geçen ikinci filmi, ünlü TV dizisi "Friends"ın bir tür eşcinsel versiyonu olan "Antarctica" (2007) çok karakterli bir romantik komedidir.

Üzerinde çalışmakta olduğu son filmi "Adam + Adrian", günümüz Berlin'inin gece yaşamı ortamında, biri İsrailli biri Alman iki genç adamın aşk öyküsünü anlatacaktır.

Yariv Mozer

Yariv Mozer (d.1978), 28 yaşındayken İkinci Lübnan Savaşına katılır. Savaş sırasında çektiği video görüntüleri ve silâh arkadaşlarının savaş sonrası yaşadıklarını filme alarak ilk belgeseli "My First War / Benim İlk Savaşım"ı (2008) oluşturur.

İki ulusun beraber yaşayabileceğini kanıtlamak amacıyla birlikte konser veren Noa ve Mira Awad'ın Eurovision konserine odaklanan "Another Way / Başka Bir Yol"u (2009) çektikten ve Michael Lucas'ın ilk belgeseli "Undressing Israel: Gay Men in the Promised Land /

İsrail'in Elbiselerini Çıkarmak: Vaadedilmiş Ülkede Eşcinsel Erkekler"ın (2012) ortak yönetmenliğini yaptıktan sonra Mozer 2012'de, "The Invisible Men / Görünmeyen Adamlar"ı (2012) çeker. Film, İsrail-Filistin sorununun bilimneyen bir yönünü, Filistin'de eşcinsel oldukları için aileleri tarafından reddedilen, dayak ve işkence gören, öldürülme tehlikesiyle karşı karşıya olan genç erkeklerin, İsrail'de kaçak görünmeyen adamlar olarak verdikleri yaşam savaşını ele alır. 2013'de Mozer ilk kurmaca filmi "Snails in the Rain / Yağmurda Sümküklüböcekler"ın senaryosunu Yossi Avni Levi ile birlikte yazar ve filmi yönetir.

1989'da Tel Aviv'de yaşayan yakışıklı dilbilim öğrencisi, tanımadığı bir erkekten anonim aşk mektupları almaya başlayınca, güzel nişanlısıyla askerlik anıları arasında bocalamaya başlar. Bu anıların gerçek mi hayali mi olduğu hiç açığa çıkmayacak, öykü herhangi bir dini ya da kültürel referans aramaksızın, aynı krizi farklı iki açıdan bakarak deneyimleyen iki genç insanın yaşadıklarıyla başa çıkma mücadelesine odaklanacaktır.

"Mayınlı Bölge"deki yolculuğumuz şimdilik sona eriyor. Gelecek yazımızda "norm"larla daha uyumlu sinemacılarla buluşmak üzere hoşça kalın. ■

Şalom Dergi
artık
internet
ortamında

www.salomdergi.com

Ekmeğin

240°'deki Sırrı

Sağlıklı ve organik beslenmenin günümüzde bir trend olmasına şahit oluyoruz! Bu trendler, genç girişimcilerin atakları ile birleşince ortaya başarı istilası çıkıyor. Metin Haras ve Cem Melek'in güzel yemek yeme tutkuları ile başlayan '240 Derece', ekmeği kişiye sevdirmenin yanı sıra, onu kendine bağlayan bir serüvene dönüştü.

Tutkunu olduğum bu gurme ekmek markasının tüm sırlarını Metin Haras ve Cem Melek'ten öğrendik. 240 Derece'nin ilerde ekmeği bir kültür haline getirmesi bekleniyor. Kokusunu unuttuğumuz ekmeğin özlemini çeken herkese o kokuyu hatırlatmak ve yeni nesillere aktarılmasını sağlamak hedef. Bu gençlerin ürettikleri 6 çeşit ekmeğe her geçen gün yenileri denenerek ekmek severlere sunuluyor. Zamanım yok gidip nasıl alırım diye düşünmenize gerek yok web sitelerinden sipariş verebilirsiniz. Cem Melek ve Metin Haras'ın girişimlerinin en yaygın yolu da online işlemler üzerinden ilerliyor olmaları. Keşke tatma işlemini de o şekilde yapsak!

Cem Melek, İlona Levi, Metin Haras

ADINIZ NEDEN 240 DERECE?

Metin Ekmeklerimizi 240°C de taş tabanlı fırında pişiriyoruz. Marka ismi olarak düşündüğümüzde hoşumuza gitti.

İKİ ERKEK GENÇ GİRİŞİMCİ OLARAK EKMEK YAPMA FİKRİ NERDEN ÇIKTI? ÇOK MASKÜLEN BİR MESLEK OLMAMASINA RAĞMEN GİRİŞİM VE YATIRIM PLANI İÇİN GASTRONOMİ SEKTÖRÜNÜ NİÇİN TERCİH ETTİNİZ?

Cem İkimiz de yemeğe, hatta güzel yemek yemeğe çok düşkünüz. İspanya, Fransa, Almanya ve Amerika'da geçirdiğimiz dönemler boyunca hem ayrı ayrı, hem de beraber farklı lezzetler deneyimledik. Malum artık sektörün adına "Deneyim Sektörü" deniyor. Metin zaten Amerika'da Gıda Pazarlama bölümünü bitirdi ve her zaman bu sektöre adım atma hayali vardı. Biz aynı şirkette satış pazarlama sorumlusu olarak çalışıyorduk. Metin askerden döndükten sonra Türkiye'de eksikliğini hissettiğimiz gerçek ve doğal ekmek üzerine yoğunlaştık.

Metin Aylar boyu, Türkiye'deki sağlıklı beslenme eksikliğinden, aynı zamanda git gide artan organik yaşam ve dengeli beslenme bilincini, olabildiğince büyük kitlelere nasıl ulaştırabileceğimizi tartıştık. Kolları sıvadık, üniversitelerde değerli hocalarımızdan, konusunda uzman birçok beslenme uzmanından bilgiler, un ve ekmek üzerine gerek yurt içinde, gerek yurt dışında eğitimler aldık, doğal ekmeğe büyük bir ciddiyet ile gereken saygı ve özeni gösteren İspanya ve Fransa gibi ülkelerde kurslara katıldık, eğitim ile sınırlı kalmayıp Türkçe ve yabancı dillerde yazılmış birçok ekmek ustalarının kitaplarını okuyarak bilgimize bilgi kattık. Elimiz hamurla buluştu ve sonrasında denedik ve bugünlere geldik.

Cem Bir baktık ki hamur, bizim yaşam

tarzımız olmuş, ekşi mayamız da çocuğumuz. Aşk ile, sevgi ile, geliştirip büyüttük. Hadi ama yeter, ekmekleriniz çok güzel, başlayın artık dendiğinde bile sabrettik. Daha iyisini, daha lezzetlisini ve daha sağlıklısını nasıl yaparız diye çalıştık ve sonunda emeğimiz ekmeğimiz oldu. Amacımız farklı damak zevklerine hitap ederek, farklı ekmekler yapmak, eskisi gibi mis kokulu, büyükannelerimizin lezzetli ve daha sağlıklı, daha sevgi dolu ekmeklerini sizlere sunmak.

EKMEKLERİNİZİ ÜRETİRKEN NELER KULLANIYORSUNUZ?

Metin - Doğal yollarla geliştirdiğimiz ekşi mayalı ekmeklerimiz hiçbir ticari katkı maddesi içermemekte. Tamamen özel olarak öğütülmüş, tüm besin değerleri üzerinde, taş değirmen taze yüzde 100 tam buğday ve tam çavdar unu; rafine olmamış, havanda dövdüğümüz doğal tuz kristallerinin daha da lezzet kattığı ekmeklerimizi tamamen hijyenik bir ortamda üretiyoruz. Bu ekmekler doğal olmanın ötesinde sağlığımız için de çok önemli. "Metabolizmamız için gerekli, probiyotik bakteriler ile fermente olan yani mayalanan hamurdan yapılan ekmek diğer sıradan ekmekler gibi kilo aldırılmaz, içerdiği kepek, vitamin, mineral ve proteinler açısından zengin ve çok değerli bir lif kaynağı olup vücuttaki insülini dengeler, daha az tüketilir ve iki dilimi bile sizi tüm

gün boyu tok tutar. Çocuklarımız, bebeklerimiz için çok besleyici eşsiz bir B vitamini kaynağıdır.

GENÇ GİRİŞİMCİ OLMANIN AVANTAJLARI VE DEZAVANTAJLARINI YAŞIYOR MUSUNUZ? VARSA ÖRNEKLERLE ANLATILIR MİSİNİZ?

Cem Çok güzel bir sinerjimiz var, çocukluk arkadaşız. Daha önce aynı şirkette çalışıyorduk orada da birbirimizle fikir alışverişinde bulunup kararlar veriyorduk. Bu işte de verdiğimiz kararları beraberce verip doğru yolu bulduğumuza inanıyoruz. Birbirimizin eksiklerini kapatabilmemiz büyük avantaj.

Metin - Etrafımızda bize yol gösteren fikir veren birçok insan var. Hepsi bize destek oluyor. Güzel bir iş yaptığımıza inanıyoruz ve başarılı olmak için çok çalışıyoruz. Hem müşterilerimiz tatmin oluyor, hem de sevdiğimiz işi yapıyoruz bu da bize keyif veriyor. İnsanlar beğendikleri şeyleri diğer insanlarla paylaşmaktan çekinmiyorlar, böylece daha çok kişiye ulaşabiliyoruz.

EN ÇOK SEVEREK YAPTIĞINIZ VEYA YEDİĞİNİZ 240 DERECE EKMEK ÇEŞİDİ HANGİSİ?

Metin - 6 çeşit ekmeğimiz var şimdi, ve bir o kadar daha çeşit üzerinde çalışıyoruz, aslında hazır ama insanlara sunmak için biraz daha zamanları var. En çok sipariş edilen ekmeğimiz zeytinli ekmek, ancak bizim için hepsinin ayrı bir yeri var.

Cem Her ekmek farklı bir öğünle yenebiliyor, veya farklı tatlarla yakışıyor. Mesela üzümlü cevizli ekmeğimiz rokfor peyniriyle, zeytinli ekmek Ezine beyaz peyniri ile, tam buğday ekmeği füme etle, kekikle veya sadece zeytinyağ balzamik ile, çok tahıllı ekmek yumurta ile, cevizli ekmek bal kaymakla, çavdar ekmeği füme somonla ayrı bir güzel oluyor. Tabii ki herkesin zevki farklı, bu sadece bizim damak zevkimize göre verilmiş bir cevap. ■

AÇIK HAVADA TİYATRO BAMBASKADIR

Bir Yaz Gecesi Rüyası

Shakespeare'in en sevilen klasiklerinden olan "Bir Yaz Gecesi Rüyası", Avrupa'nın önemli yönetmenlerinden Aleksandar Popovski tarafından çağdaş bir reji anlayışıyla sahneleniyor. Metni sahneye olduğu gibi aktarmak yerine, onunla oynamayı ve görsel olarak etkileyici bir performansa çevirmeyi tercih eden Popovski, "Bir Yaz Gecesi Rüyası"nı sahnelerken üç ana eksende ilerleyen hikâyeyi sahne tasarımına da yansıtmış. Oyun seyirciyi, saray çevresinden Theseus ve Hippolyta ile dört genç âşık arasında geçen olaylar, Pyramus ve Thisbe'nin trajik aşk hikâyesini sahneleyen esnafların dünyası ve Oberon, Titanya, Puck, diğer periler ve elflerden oluşan periler dünyası arasında gezdiriyor.

10 Haziran Çarşamba / Harbiye Cemil Topuzlu Açıkhava Sahnesi

Cesur bir oyun:

İki Kişilik Yaz

Dot, David Greig ve Gordon McIntyre'in yazdığı 'İki Kişilik Yaz' adlı oyun, iki yaralı karakterin bir tesadüfler zinciri sonunda karşılaşmasını anlatıyor. Sonrasında ise sizi, içinizi açacak, ruhunuza iyi gelecek, aşka olan inancınızı tazeleyecek çılgın ve güzel bir maceraya davet ediyor. 35 yaşın gerçekliklerinin yüzlerine çarptığı bir dönemde, hayatın bir araya getirdiği kariyer sahibi bir kadın ve hayatta sürekli kaybetmiş bir adam Edinburgh'da bir barda bir araya gelir. Alkolün de etkisiyle yaşanan ve tekrarlanması mümkün gözükmeyen bir gecelik ilişki sonunda kendi yollarına giden ikili, kaderin oyunuyla tekrar bir araya gelir ve olaylar gelişir.

6 Temmuz Pazartesi / ENKA Eşref Denizhan Açık Hava Tiyatrosu

Cibali Karakolu

Türk Tiyatrosu'nun başyapıtlarından biri olan Muammer Karaca'nın Cibali Karakolu, Zihni Göktay ustanın ellerinde yeniden İstanbul seyircisiyle buluşuyor. Cibali Karakolu hali hazırda varlığını koruyan pek çok gerçeğe ışık tutarak geçmişten günümüze yansıtan eleştirel bir ayna olmayı başarıyor. Öğrenilmiş kadın erkek ilişkileri başta olmak üzere, paranın ilişkilerdeki etkisi, çeşitli kurumlardaki eksikliklerin neden olduğu yetersizlik, toplumsal ve politik yaşama dair eleştirilerle biçimlenen oyun, güldürmek kadar yeniden cevaplanması gereken pek çok soruyu da beraberinde getirmektedir. Henri Keroul ile Albert Barre'den Muammer Karaca ve Refik Kordağ'ın uyarladığı, Nedret Denizhan'ın yönettiği oyun-da; Berrin Koper, Tarık Şerbetçioğlu, Derya Kurtuluş, Zihni Göktay, Cem Uras, Müge Çiçek, Eylül Soğukçay, Şehnaz Bölen Taftalı, Hülya Arslan, Doğan Altınel, Murat Bavli, Naci Taşdoğan, Cem Karakaya, Tuğçe Açıkgöz, Müge Çiçek, Deniz Yeşil Mavi, İbrahim Ulutaş, Ertan Kılıç, Hüseyin Kefeli, Begüm Yazıcıoğlu rol alıyor. Pişano / Orkestra şefi: Ömer Göktay

16 Haziran Salı / Harbiye Cemil Topuzlu Açıkhava Sahnesi

YAZ KONSERLERİNDEN SEÇKİLER...

20 Mayıs
Çarşamba
Haliç Kongre
Merkezi

Buena Vista Social Club

2014-2015 dünya turnesiyle sevenlerine elveda demeye hazırlanan efsane grup Buena Vista Social Club iki konser vermek üzere yeniden Türkiye'de. Dünyayı 1997'den beri farklı şekillerde ve kombinasyonlarda dolaşan grup, son defa 2014-2015'te Orkestra'nın Küba müziğinin temsilcisi olarak gerçekleştirdiği öykülü yolculuğunun kutlanacağı final turnesiyle yollara düşüyor.

"İstedik ki bizim geleneksel müziğimiz dünyada yaşasın ve söylensin ve bunu turnelerimizle başarmış

olduk. Grupla yaşadığım deneyimim kariyerimin ve hayatımın fantastik bir kısmı oldu." Omara Portuondo. "Elveda Turnesi", bir anlamıyla 40'tan fazla müzisyeni bir araya getiren 16 yıl içerisinde gerçekleşen 1000'in üzerindeki gösterinin bir derlemesi... İbrahim Ferrer, Ruben Gonzalez, Cachito Lopez, Manuel Galban, Omara Portuondo, Anga Diaz ve Roberto Fonseca'nın katıldığı kapalı gişe konser ve turnelerle dolu geçmişlerine bir saygı duruşu.

26 Haziran Cuma / Harbiye Cemil Topuzlu
Açık hava Sahnesi

Marcus Miller ile Jazz

ABD'li caz müzisyeni bas dehası Marcus Miller, Miles Davis ve David Sanborn ile yaptığı çalışmalar ile caz dünyasında önemli bir yer edinmiştir. Müzikal mirasının kaynağına döndüğü yeni projesi "Afrodeezia" ile Afrika'dan Amerika kıtasına uzanan eğlenceli bir yolculuk vaat ediyor. Marcus Miller'a saksofonda Alex Han, gitarda Adam Agati, tuşlu çalgılarda Brett Williams ve davulda Louis Cato eşlik ediyor.

2 Temmuz Perşembe / Harbiye
Cemil Topuzlu Açık hava Sahnesi

28 yaşında bir deha: Tigran Hamasyan

Ödüllü caz piyanisti Tigran Hamasyan, geleneksel Ermeni müziğini yorumladığı özel projesiyle festivale konuk oluyor. Usta piyaniste, Harutyun Topikyan yönetimindeki Erivan Devlet Oda Müziği Korosu eşlik ediyor.

30 Haziran Salı / Aya İrini Müzesi

Franz Liszt Oda Orkestrası

Geçtiğimiz yıl festivalin Onur Ödülü'nü alan, beş kıtada 70'e yakın ülkede konserler veren Gülsin Onay tüm ışıyla festivalde yer alacak. Sanatçının bir araya geleceği isim ise Gabor Boldoczki. İki sanatçı bu konserde rüya gibi lirik pasajların beklenmedik patlamalara gebede olduğu, çağdaş literatürün en heyecan verici yaratılarından biri olan Şostakoviç'in 1 numaralı konçertosunu yorumlayacak.

Macar yaylı geleneğini tüm dünyaya başarıyla tanıtan ve "Bartók'un mirasını layıkıyla yaşattığı için" Bartók Ödülü ile onurlandırılmış Franz Liszt Oda Orkestrası bu konserde Gülsin Onay ile unutulmayacak bir işbir-

liğine imza atacak. Franz Liszt Oda Orkestrası kuruluşundan bu yana geçen yarım asır boyunca 50'nin üzerinde ülkede konser verdi; Carnegie Hall, Sydney Operası, Tokyo Suntory Hall ve Amsterdam Concertgebouw gibi dünyanın belli başlı müzik merkezlerinde dinleyici ve eleştirmenlerin övgüleriyle karşılandı. Macar müziğinin geleneksel izlerini taşıyan eserlerinin de seslendirileceği bu konser, bu yılki festivalde parlak bir iz bırakacak.

17 Haziran Çarşamba /
İş Sanat Kültür Merkezi

Pop kültürün eğlenceli piyanisti: Jools Holland

BBC2'deki kült televizyon programıyla tanınan piyanist Jools Holland, en az programı kadar şahane orkestrasıyla ilk kez İstanbul'da...

20 kişilik dev orkestrayla doyumsuz bir eğlenceye hazır olun. Konserden önce rockabilly türüne yeniden hayat veren İrlandalı şarkıcı Imelda May, Dublin sokaklarının hayat enerjisini festival sahnesine taşıyor.

7 Temmuz Salı /
Harbiye Cemil
Topuzlu Açık hava
Sahnesi

Joan Baez İstanbul'da

ABD'li folk şarkıcı-şarkı yazarı Joan Baez, olağanüstü vokali ve unutulmaz baladlarıyla yeniden İstanbul'da... 30'dan fazla albümü müzikte yarım asrı geride bırakan ABD'li efsanevi folk müzisyeni Baez, farklı vokaliyle, aktivist tavrıyla ve politik görüşüyle bilinir. Üç oktav ses aralığına sahip bir sopranodur. Şarkılarının çoğu sosyal konularla ilgilidir.

1 Temmuz Çarşamba /
Harbiye Cemil Topuzlu
Açık hava Sahnesi

“EN İYİ YENİ ÜRÜN” ÖDÜLLÜ KOROPLAST’TAN

GÜL GİBİ YENİLİK

2014 BrandSpark
Türkiye Araştırması'na göre
Koroplast Ev Gereçleri kategorisinde
ödül almaya hak kazanmıştır.

* Born in St-Tropez in 1971

VILEBREQUIN

Né à St-Tropez en 1971*

www.vilebrequin.com

İstanbul, Akmerkez Tel: (0212) 282 04 01 - Ataköy APlus Tel: (0212) 661 79 70

Akasya Tel: (0216) 290 36 46 - Zorlu Center Tel: (0212) 353 62 62 **Antalya**, Terracity Tel: (0242) 318 10 05

Bodrum, Merkez Tel: (0252) 313 08 00 - Palmarina Tel: (0252) 385 36 76 **Göcek** Skopea Marina